Biblioteca Polirom

Arturo Pérez-Reverte

Căpitanul Alatriste

POLIROM

www.virtual-project.eu

ARTURO PÉREZ-REVERTE

Seria
AVENTURILE CĂPITANULUI ALATRISTE

Volumul I

CĂPITANUL ALATRISTE

Original: *El Capitan Alatriste* (1996)

Traducere din limba spaniolă de
MIHAI CANTUNIARI

virtual-project.eu

Editura POLIROM
2006

Arturo Pérez-Reverte s-a născut în 1951, la Cartagena. În tinerețe a făcut scufundări și a lucrat pe un petrolier. A desfășurat o intensă activitate jurnalistică în presa scrisă, radio și televiziune și a fost corespondent de război vreme de peste douăzeci de ani în diferite țări din Africa, America Latină și Europa. A fost prezent în punctele fierbinți de pe glob, relatând despre Revoluția din România, Războiul din Golf, războaiele din Croația și din Bosnia. Debutează în 1986 cu romanul *Husarul*, urmat de *Maestrul de scrimă* (1988). Adevăratul succes i-l va aduce însă *Tabloul flamand* (1990), distins, în Franța, cu Grand Prix Annuel de Littérature Policière. *Clubul Dumas* (1993) va cunoaște, de asemenea, un uriaș succes în Spania și în lume. De o mare popularitate se vor bucura și cărțile sale ulterioare: *Conspirația din Sevilla* (1995), *Harta sferică* (2000), *Regina Sudului* (2002), precum și seria romanelor de aventuri avându-l ca personaj pe căpitanul Alatriste. Din 2003, Arturo Pérez-Reverte este membru al Academiei Regale Spaniole. Cărțile sale au fost traduse în peste patruzeci de țări, tirajele depășind încă de acum câțiva ani două milioane de exemplare. La Editura Polirom au apărut: *Tabloul flamand* (2003), *Maestrul de scrimă* (2004), *Clubul Dumas* (2004), *Regina Sudului* (2004), *Conspirația din Sevilla*, *Harta sferică* (2005) și *Husarul* (2006). Romanele *Maestrul de scrimă*, *Tabloul flamand*, *Clubul Dumas* și *Regina Sudului* au cunoscut ecranizări de succes. În toamna acestui an este prevăzută lansarea adaptării cinematografice a

romanului *Căpitanul Alatriste*, cu Viggo Mortensen în rolul principal.

Acest roman, care inaugurează seria *Aventurilor căpitanului Alatriste,* este povestea unui fost ostaș, devenit spadasin plătit în Madridul secolului al XVII-lea, prilej pentru autor de a ne oferi o descriere captivantă a unei Spanii corupte și decadente. Imaginea unei Curți regale colcăind de intrigi contrastează cu aceea a straturilor umile ale societății, cu viața lor de stradă colorată și zgomotoasă, cu birturile ieftine unde Francisco de Quevedo își scrie sonetele pe un colț de masă și cu reprezentațiile populare la care publicul își manifestă din toată inima entuziasmul sau indignarea. O serie de romane care îi fac pe cititorii de toate vârstele să redescopere plăcerea pură a lecturii și fiorul aventurilor în care binele învinge mereu răul.

La luptă ne ducea
un căpitan grav rănit,
care oricât suferea,
nu s-a plâns, n-a crâcnit,
ci abia când am luat citadela,
a căzut și-a murit.
Doamne, ce mai căpitan
a fost acela!

Eduardo Marquina,
În Flandra a apus soarele

• 1 •

Taverna Turcului

Nu era nici cel mai cinstit, nici cel mai cucernic dintre oameni, dar era viteaz. Se numea Diego Alatriste y Tenorio și luptase ca soldat al corpurilor noastre de infanterie *tercios viejos* în războaiele din Flandra. Când l-am cunoscut, trăia de azi pe mâine la Madrid, lăsându-se năimit pe nimica toată pentru treburi greu de mărturisit, adesea ca spadasin în slujba altora care nu aveau dibăcia, nici cutezanța să-și rezolve singuri problemele. Știți domniile voastre: colo un soț încornorat, dincolo un proces sau o moștenire dubioasă, ba niscai datorii la jocul de cărți plătite doar pe jumătate, ba câte altele. Acum e ușor să critici așa ceva; dar în vremurile acelea, capitala tuturor Spaniilor era un loc unde îți câștigai viața sau ți-o pierdeai într-o încăierare, într-o ambuscadă la colț de stradă, în scăpărările unor oțeluri. În treburile astea, însă, Diego Alatriste se descurca de minune. Era foarte priceput la trasul spadei și mânuia la perfecție, pitit în mâna stângă, jungherul acela zis și dagă, subțire și lung, căruia mulți îi spuneau *vizcaína,* cu care mardeiașii profesioniști se ajutau adesea. Una caldă, alta rece ca *vizcaína,* se spunea pe-atunci. Adversarul era ocupat cu paratul și atacatul, cu fandări de scrimă fină, când deodată se pomenea pe dedesubt, pe la vintre, cu o spintecare scurtă ca fulgerul, care nu-i mai lăsa răgaz să ceară spovedanie. Da. V-am spus eu domniilor voastre că erau timpuri grele.

Căpitanul Alatriste, vasăzică, trăia din spada dumisale. Pe cât îmi dau seama, denumirea aceea de *căpitanul* era mai mult o poreclă decât un grad efectiv. I se trăgea de demult: de când, soldat fiind în războaiele regelui, stăpânul nostru, a trebuit să treacă într-o noapte cu alți douăzeci și nouă de camarazi și un căpitan adevărat peste un râu înghețat, închipuiți-vă singuri, urrraaa, trăiască Spania și toate aiurelile alea, cu spada între dinți și numai în cămașă, ca să se confunde cu zăpada, pentru a

surprinde un detașament olandez. Căci ăia erau inamicii noștri de-atunci, fiindcă țineau morțiș să fie independenți, și vorba ceea: ochii care nu se văd se uită. Treaba e că pân' la urmă a rămas pe-a lor, dar pân' atunci i-am potcovit noi bine. Întorcându-ne la căpitan, ideea era să se mențină acolo, pe malul râului, sau al digului, sau al cui naiba o fi fost, până când spre dimineață trupele regelui, stăpânul nostru, aveau să lanseze un atac și să se unească cu ei. Pe scurt, ereticii au fost căsăpiți cum scrie la carte, nemaiavând timp nici să crâcnească. Dormeau ca niște marmote și chiar atunci au ieșit din apă ai noștri cu un chef nebun să se încălzească și combătând frigul prin trimiterea de eretici în infern sau unde s-or fi ducând blestemații ăștia de luterani. Partea proastă e că după aceea au venit zorii, s-a făcut dimineață, dar atacul spaniol nici gând să se producă. Pe motiv, s-a spus după aia, de râcă între generali. Fapt e că ai noștri, toți treizeci și unu câți erau, au rămas acolo părăsiți în voia sorții, blestemând, înjurând și suduind amarnic, înconjurați de olandezi foarte porniți să răzbune spintecarea camarazilor. Mai rătăciți decât Invincibila Armadă a bunului rege don Filip al II-lea. A fost o zi teribil de lungă și de dură. Ca să vă faceți o idee domniile voastre, aflați că numai doi spanioli au izbutit să treacă pe malul celălalt la căderea nopții. Diego Alatriste a fost unul din ei, și pentru că toată ziua comandase trupa – întrucât căpitanul adevărat a fost rapid mătrășit chiar de la prima înfruntare, cu două palme de oțel ieșindu-i dintre omoplați –, a rămas cu porecla, deși niciodată nu s-a bucurat de gradul ăsta în armată. Căpitan pentru o zi al unei trupe condamnate la moarte care a dat în primire vânzându-și scump pielea, om după om, cu râul în spate și blestemând într-o castiliană savuroasă. Deh, chestii de-ale războiului. Chestii de-ale Spaniei.

În sfârșit. Taică-meu a fost celălalt soldat spaniol întors în noaptea aceea. Se numea Lope Balboa și era originar din Guipúzcoa; tot un tip neînfricat. Se zice că Diego Alatriste și cu el au fost prieteni la cataramă, aproape ca doi frați; așa trebuie să fi fost, pentru că după aia, când taică-meu și-a dat duhul dintr-un foc de archebuză primit într-un bastion de la Julich – de aceea Diego Velázquez nu l-a putut picta mai târziu în tabloul lui cu luarea Bredei ca pe amicul și tizul său Alatriste, care apare acolo, în spatele calului –, i-a promis să se ocupe de mine când

voi fi ceva mai mărișor. Iată de ce, când mergeam pe treisprezece ani, mama mi-a îndesat într-o bocceluță o cămașă, niște nădragi, un șirag de mătănii și un coltuc de pâine și m-a trimis plocon căpitanului, profitând de faptul că un văr de-al ei pleca la Madrid. Așa m-am aciuat, jumate ca servitor, jumate ca paj, pe lângă prietenul tatălui meu.

Acu' să vă mărturisesc ceva: cea care m-a adus pe lume, dacă l-ar fi cunoscut mai bine, s-ar fi gândit de o mie de ori până să mă trimită în slujba lui. Dar bănuiesc că titlul de căpitan, așa fals cum era, punea personajul într-o lumină bună. Ca să nu mai zic că biata maică-mea n-o ducea bine cu sănătatea și mai avea două fete de crescut. În felul ăsta scăpa de o gură în plus și mă ajuta să-mi caut norocul la curte. Așa că m-a expediat repejor cu văru-su, fără a se mai pierde în amănunte, însoțit de o lungă scrisoare ticluită de preotul satului nostru, în care îi amintea lui Diego Alatriste de promisiunile făcute și prietenia cu răposatul. Îmi amintesc că atunci când am intrat în serviciul lui se întorsese de puțin timp din Flandra, fiindcă o rană urâtă pe care o avea într-o parte, primită la Fleurus, era încă proaspătă și îi pricinuia dureri mari; iar eu, abia sosit, timid și sperios ca un șoarece, îl auzeam noaptea de pe salteaua mea de paie plimbându-se în lung și-n lat prin odaia lui, neputând dormi. Uneori îl auzeam fredonând încetișor cânticele populare întretăiate de accese de durere, versuri de Lope, o sudalmă sau un comentariu pentru sine însuși rostite tare, cu un ton pe jumate resemnat, pe jumate parcă amuzat de situație. Treaba asta îi stătea în fire: își înfrunta necazurile și nenorocirile ca pe un fel de glume inevitabile la care un bătrân cunoscut și plin de intenții parșive s-ar fi amuzat să-l supună din când în când. Poate că asta era și cauza simțului său cu totul special al umorului, aspru, dârz și disperat.

E drept că a trecut mult timp de-atunci și mă cam încurc în date. Dar istoria pe care mă îmbii să v-o povestesc acum trebuie că s-a întâmplat pe la anul o mie șase sute douăzeci și ceva, mai mult sau mai puțin. Este aventura mascaților și a celor doi englezi, despre care s-a vorbit mult la curte și în care căpitanul nu numai că a fost cât pe ce să-și lase pielea aia crâmpoțită pe care și-o salvase și din Flandra, și de turci, și de corsarii berberi, dar și-a făcut doi dușmani ce aveau să-l urmărească tot restul zilelor sale. Mă refer la secretarul regelui, stăpânul nostru, Luis

de Alquézar, și la sinistrul lui ucigaș italian plătit, spadasinul acela tăcut și primejdios care s-a numit Gualterio Malatesta, atât de obișnuit să omoare pe la spate, încât, dacă din întâmplare o făcea din față, cădea în adânci depresii crezând că-și pierduse îndemânarea. A fost și anul în care eu m-am îndrăgostit lulea și pe vecie de Angelica de Alquézar, perversă și ticăloasă cum nu poate fi decât Răul întrupat într-o fetiță bălaie de unsprezece sau doisprezece ani. Dar să povestim totul cu șart și la locul lui.

•

Mă numesc Íñigo. Și numele meu a fost primul lucru pe care l-a rostit căpitanul Alatriste în dimineața când a fost eliberat din vechea temniță municipală, unde petrecuse trei săptămâni pe spezele regelui pentru neplata dărilor. Chestia cu spezele e așa, un fel de-a zice, pentru că atât în această închisoare, cât și în celelalte din vremea aceea, singurele luxuri – printre ele numărându-se și mâncarea – pe care ți le puteai permite erau cele plătite din propria-ți pungă. Din fericire, deși pe căpitan îl umflaseră aproape fără nicio lăscaie, avea destui prieteni. Așa că toți au pus mână de la mână ca să-l ajute pe toată durata popririi, făcută mult mai suportabilă de fierturile și ghiveciurile pe care Caridad Lebrijana, adică din orașul Lebrija, stăpâna Tavernei Turcului, i le trimitea prin mine din când în când, și de niscaiva reali de patru trimiși de amicii lui, don Francisco de Quevedo, Juan Vicuña și alți câțiva, în rest, și mă refer la neplăcerile tipice temniței, căpitanul știa să le facă față ca nimeni altul. Era bine-cunoscută în acele timpuri predispoziția generală din închisori de a-i ușura de bunuri, haine și chiar încălțări pe colegii de suferință. Dar Diego Alatriste era și el destul de cunoscut la Madrid; iar cine nu-l cunoștea afla degrabă că era mai bine să umble cu mare grijă cu el. După cum am aflat mai târziu, primul lucru pe care îl făcuse intrând la zdup fusese să se ducă întins la cel mai periculos răufăcător dintre deținuți și, după un salut foarte ceremonios, să-i lipească de mărul lui Adam un cuțit scurt de parlagiu, pe care îl putuse păstra în schimbul câtorva maravedi strecurați temnicerului. Asta a făcut minuni. După acea categorică declarație de principiu, nimeni n-a mai cutezat să-l supere pe căpitan, care de atunci a putut dormi liniștit, învăluit în capă, într-un cotlon mai mult sau mai puțin curat al stabilimentului, apărat de faima lui de om cu *cojones.* Apoi, generoasa împărțire a bunătăților primite de la Lebrijana și

a butelcilor cu vin cumpărate de la comandantul închisorii cu bănuții oferiți de prieteni i-a asigurat cele mai solide simpatii în incintă, inclusiv aceea a codoșului și pungașului din prima zi, un cordobez poreclit Bartolo Cacăfoc, care, deși apărea în refrenele populare cântate pe ulițe ca personaj obișnuit cu refugiatul în biserici (când era urmărit de agenții numiți alguazili) și cu frecventarea galerelor (ca osândit), s-a dovedit a nu fi deloc un ranchiunos. Ăsta era unul din talentele lui Diego Alatriste: își putea face prieteni până și-n infern.

Pare de necrezut. Nu-mi amintesc bine anul – să tot fi fost al douăș'doilea sau al douăș'treilea al secolului –, dar sunt sigur că era una din diminețile acelea albastre și luminoase ale Madridului, cu un frig de-ți tăia răsuflarea, când căpitanul a ieșit din temniță. Din ziua aceea care – niciunul din noi n-o știa pe-atunci – avea să ne schimbe atât de mult viețile, s-a scurs mult timp și multă apă pe sub podurile râului Manzanares; dar parcă și acuma îl văd pe Diego Alatriste, slab și nebărbierit, oprindu-se în prag, cu imensa poartă neagră și bătută în piroane închizându-se în urma lui. Îmi amintesc perfect de clipitul lui des din cauza luminii orbitoare a zilei, de mustața aceea groasă a lui care îi acoperea buza de sus, de silueta-i subțire învăluită în capă și de pălăria-i cu boruri largi de sub care își mijea ochii deschiși la culoare, orbiți, care părură să zâmbească văzându-mă așezat pe o bancă de piatră din piață. Exista ceva special în privirea căpitanului: pe de o parte era foarte clară și foarte înghețată, albastru-verzuie ori verde-albăstruie ca apa bălțoacelor în diminețile de iarnă. Pe de altă parte, se putea deschide deodată într-un zâmbet cald și primitor, precum un val de căldură topind un strat de gheață, în timp ce fața îi rămânea serioasă, inexpresivă sau gravă. Mai avea, în afară de acesta, și un alt surâs, mult mai neliniștitor, pe care îl păstra pentru momentele de pericol ori de tristețe: o strâmbătură pe sub mustață, care i-o deplasa spre colțul stâng al gurii, și care întotdeauna părea amenințătoare ca o împunsătură de spadă – de altfel aceasta urma numaidecât – sau funebră ca o presimțire când apărea după câteva sticle de vin, din acelea pe care căpitanul obișnuia să le golească de unul singur în zilele-i de tăcere. Doi litri jumate dați pe gât fără să respire și gestul acela al lui de a-și șterge mustața cu dosul mâinii, cu privirea pierdută

pe peretele din față. Sticle pentru omorâtul nălucilor, obișnuia el să spună, dar niciodată nu izbutea să le ucidă chiar de tot.

Zâmbetul adresat mie în dimineața aceea, văzând că l-am așteptat, făcea parte din prima categorie: care îi lumina ochii, dezmințind imperturbabila gravitate a chipului și asprimea pe care îi plăcea s-o împrumute spuselor sale, deși era departe de a o simți cu adevărat. A privit în dreapta și în stânga, a părut mulțumit că n-a văzut așteptându-l niciun alt nou creditor, s-a îndreptat spre mine, și-a scos de pe el capa în pofida frigului și mi-a aruncat-o făcută mototol.

— Íñigo, zise. Fierbe-o. E plină de ploșnițe.

Capa puțea, ca și el, de altminteri. Hainele lui aveau atâtea gângănii înăuntru, cât să rontăie toate împreună urechea unui taur; dar treaba asta și-a găsit rezolvarea în mai puțin de o oră, la băile lui Mendo Toscanul, un bărbier care în tinerețe fusese soldat la Neapole, îl admira fără rezerve pe Diego Alatriste și îl servea pe veresie. Când am ajuns acolo cu un rând de schimburi și cu unica haină pe care căpitanul o păstra în dulapul prăpădit care ne ținea loc de garderob, l-am găsit în picioare într-un hârdău de lemn plin cu apă murdară, ștergându-se. Toscanul îi răsese bine barba, iar păru-i castaniu, scurt, umed și pieptănat pe spate, împărțit în două de o cărare la mijloc, lăsa descoperită o frunte largă, bronzată de soarele curții interioare a temniței, cu o cicatrice mică coborând pe sprânceana stângă. Pe când termina cu ștersul și trăgea pe el nădragii și cămașa, m-am uitat la celelalte cicatrice, pe care i le știam deja. Una în formă de semilună, între buric și mamelonul drept. Alta lungă, pe o pulpă, ca un zigzag. Ambele erau de armă albă, spadă sau pumnal; spre deosebire de o a patra, pe spate, care avea forma de neconfundat a unei stele, așa cum lasă glonțul. A cincea era cea mai recentă, nevindecată complet și care nu-l lăsa să doarmă bine noaptea: o tăietură vineție de o palmă lungime în partea stângă, amintire din bătălia de la Fleurus, veche de peste un an, care uneori se deschidea puțin și supura; deși, în ziua aceea, când proprietarul ei ieși din hârdău, nu arăta prea rău.

L-am ajutat în timp ce își îmbrăca încet, cu neglijență, pieptarul gri-închis și pantalonii așijderea, care erau din cei numiți valoni, strânși peste genunchi și peste cizmele lungi și răsfrânte, ascunzând cârpăceala ciorapilor. Își potrivi apoi centura de piele pe care eu i-o unsesem cu grijă în timpul

absenței și vârî în ea spada cu montura mare, pe ale cărei lamă și gardă se vădeau urmele, știrbiturile și scrijeliturile altor zile și altor oțeluri. Era o spadă bună, lungă, amenințătoare și toledană, care intra și ieșea din teacă cu un șuierat metalic interminabil ce-ți făcea pielea de găină. Apoi se privi o clipă în oglinda strâmbă, reflectându-i doar bustul, care se afla în încăpere și schiță un zâmbet obosit:

— Pe Dumnezeul meu că mi-e sete, spuse printre dinți.

Și fără alte comentarii mi-o luă înainte pe scări în jos, apoi pe strada Toledo până la Taverna Turcului. Pentru că nu avea pe el capa, mergea pe partea însorită, cu capul semeț sub pălăria cu pană roșie, cam roasă la panglică, atingându-și largile boruri cu mâna ca să salute vreun cunoscut sau scoțându-și-o când se încrucișa cu doamne mai de vază. L-am urmat, neatent, uitându-mă la plozii care se jucau pe stradă, la vânzătoarele de legume de sub porticuri și la toți pierde-vară ce se încălzeau la soare discutând în grupuri lângă biserica iezuiților. Deși n-am fost niciodată prea naiv, iar lunile petrecute în mediul acela mă învățaseră o droaie de lucruri și mă făcuseră să casc bine ochii, totuși nu eram decât un puștan curios, care descoperea lumea cu uimire, încercând să nu piardă niciun amănunt. În ce privește careta, am auzit întâi copitele celor două catârce și zgomotul roților care se apropiau din spatele nostru. La început nu le-am dat nicio atenție; huruitul trăsurilor și caleștilor era ceva obișnuit pe acolo, întrucât strada era cale obligatorie de trecere spre Piața Mare și Palatul Regal. Dar, ridicând un moment ochii atunci când careta a ajuns în dreptul nostru, am observat o portieră fără blazon și, în cadrul ferestruicii, chipul unei copile, un păr blond pieptănat în zulufi și privirea cea mai albastră, mai limpede și mai tulburătoare din câte am văzut vreodată în viața mea. Ochii aceia s-au întâlnit o clipă cu ai mei, apoi, purtați mai departe de mersul caretei, s-au îndepărtat pe stradă în sus. Iar eu m-am înfiorat, neștiind prea bine de ce. Însă înfiorarea mea ar fi fost și mai mare dacă aș fi bănuit că tocmai mă privise Diavolul.

•

— Nu ne rămâne decât să ne batem, zise don Francisco de Quevedo.

Masa era plină de sticle goale, și ori de câte ori don Francisco se întrecea cu măsura la vinul de San Martín de Valdeiglesias –

lucru care se întâmpla ades ținea morțiș să scoată spada și să se bată cu cineva. Era un poet șchiop și agitat, fanfaron și bătăuș, curvar, cu vederea slabă, cavaler de Santiago, cu inteligența și limba la fel de ascuțite ca spada, faimos la curte pentru versurile-i bune și dispoziția-i proastă. Chestia asta îl făcea să meargă, pe diferite perioade de timp, din surghiun în surghiun și dintr-o închisoare în alta; pentru că, dacă e foarte adevărat că bunul rege Filip al IV-lea, stăpânul nostru, și favoritul lui, contele de Olivares, îi apreciau, ca tot Madridul, versurile izbutite, nu-i mai puțin adevărat că nu le plăcea să fie ținta lor. Așa că, din când în când, după apariția vreunui sonet sau a unor strofe *quintillas* anonime în care toată lumea recunoștea mâna poetului, gărzile alguazile și poterașii prim-magistratului *corregidor* dădeau o raită pe la taverna, sau la domiciliul, sau la locurile de sporovăială pe care le frecventa, ca să-l invite respectuos să-i însoțească, scoțându-l din circulație câteva zile sau luni. Fiind căpos, orgolios și neînvățându-se minte niciodată, peripețiile astea se repetau ades și îl acreau și mai rău. Cu toate acestea, era un excelent conviv și un formidabil prieten pentru amicii lui, printre care se număra și căpitanul Alatriste. Amândoi frecventau Taverna Turcului, unde se puneau pe tăifăsuit împrejurul uneia dintre cele mai bune mese, pe care Caridad Lebrijana – care fusese curvă și încă mai era așa cu căpitanul din când în când și nu pe bani – avea grijă să le-o rețină. În afară de don Francisco și de căpitan, în dimineața aceea cercul de prieteni era format din câțiva obișnuiți ai localului: Licențiatul Calzas, Juan Vicuña, (Dómine) Pérez și Chiorul Fadrique, spițerul din Puerta Cerrada.

— Trebuie să ne batem, insistă poetul.

Era, după cum vă spuneam, cherchelit bine după niște stacane de Valdeiglesias. Se sculase în picioare, răsturnând un taburet, și, cu palma pe mânerul spadei, îi fulgera din ochi pe ocupanții unei mese învecinate, doi necunoscuți ale căror „fierării” – spade lungi – și cape atârnau într-un cui pe perete. Aceștia tocmai îl felicitaseră pe poet pentru niște versuri care în realitate îi aparțineau lui don Luis de Góngora, cel mai detestat dușman de-al lui din republica literelor, pe care îl acuza de tot ce se putea: că-i poponar, câine sau evreu. Făcuseră greșeala aceea fără nicio intenție rea sau cel puțin așa părea; însă don Francisco nu era dispus s-o treacă cu vederea:

O să-mi ung versurile cu slănină
să nu poți mușca din ele, Gongorilă...

Începu să improvizeze chiar acolo pe loc, în echilibru instabil, nelăsând mânerul din palma crispată, pe când necunoscuții dădeau să-și ceară scuze, iar căpitanul și ceilalți meseni îl țineau pe don Francisco, împiedicându-l să tragă spada și să se repeadă la inșii ăia doi.

— Asta-i o insultă, pe legea mea! zicea poetul, sforțându-se să-și elibereze mâna dreaptă din strânsoarea prietenilor, în timp ce își potrivea cu cealaltă ochelarii strâmbi pe nas. O palmă de oțel va pune lucrurile la locul, hâc, lor.

— Prea mult oțel ca să-l risipești așa de dimineață, don Francisco, încerca să dreagă lucrurile Diego Alatriste, plin de bun-simț.

— Ba prea puțin, îmi pare. Neslăbindu-i din ochi pe cei doi, poetul își răsucea mustața cu o expresie feroce. Așa că vom fi generoși: câte-o palmă de fiecare din acești hidalgi ce se scapă-n nădragi.

Astea erau cuvinte grele, drept care străinii țineau acum morțiș să-și ia spadele și să iasă; iar căpitanul și amicii, incapabili să evite înfruntarea, le cereau înțelegere pentru starea alcoolică a poetului, și să-și ia tălpășița, fiindcă nu era nicio scofală în a te bate cu un om beat, nici înjosire în a te retrage cu prudență ca să ocolești rele mai mari.

— *Bella gerant alii,* sugeră Dómine Pérez, încercând să dreagă lucrurile.

Dómine Pérez era un părinte iezuit care își făcea veacul la biserica alăturată, San Pedro y San Pablo. Bunătatea-i înnăscută și latinismele lui savante acționau ca un sedativ puternic, pentru că pe acestea din urmă obișnuia să le pronunțe pe un ton plin de bunăvoință. Însă cei doi necunoscuți nu știau latinește, iar rima aceea cu hidalgii și nădragii era prea greu de înghițit. Pe deasupra, mijlocirea bunului cleric era subminată de ironiile acide ale Licențiatului Calzas: un clănțău de avocățel deștept, cinic și potlogar, asiduu prin tribunale, specialist în apărarea unor cauze pe care se pricepea de minune să le transforme în procese interminabile până își curăța clientul de ultimul

maravedi. Licențiatului îi plăcea tărăboiul și mereu încerca să-i aţâţe pe unii și pe alții.

— Nu vă lăsați, don Francisco, îi zicea încet la ureche, în jargonul lui. Recuperați-vă cheltuielile de judecată.

Astfel că toți cei de față se pregăteau să fie protagoniștii sau martorii unei acțiuni din cele care a doua zi apăreau prin oraș publicate în foile de *Avisos* (înștiințări) și *Noticias* (Știri). Iar căpitanul Alatriste, în ciuda eforturilor de a-și potoli prietenul, începea să accepte ca inevitabilă încrucișarea oțelurilor în stradă cu necunoscuții, pentru a nu-l lăsa singur pe don Francisco în atare împrejurare.

— *Aio te vincere posse,* conchise Dómine Pérez resemnându-se, pe când Licențiatul Calzas își ascundea râsul, cu nasul într-o stacană cu vin.

Cu un suspin adânc, căpitanul dădu să se scoale de la masă. Don Francisco, cu patru degete de lamă deja afară din teacă, îi aruncă o privire amicală de mulțumire și găsi prilejul să-i dedice două versulețe:

Tu, 'n al cărui sânge curge o stirpe întreagă,
înnobilată de vajnica-ți spadă...

— Nu mă sâcâi, don Francisco, răspunse căpitanul, prost dispus. Ne-om bate cu cine-o trebui, dar nu mă bârâi la cap.

— Așa vorbesc, hâc, bărbații, spuse poetul, vizibil încântat de încurcătura în care se băgase.

Restul asistenței îi cânta în strună, renunțând, ca Dómine Pérez, la încercările împăciuitoriste, în fond savurând dinainte spectacolul, fiindcă dacă don Francisco de Quevedo, chiar abțiguit fiind, era un spadasin de temut, intervenția lui Diego Alatriste ca partener de dans nu lăsa umbră de îndoială asupra rezultatului. Se puneau rămășaguri câte lovituri de spadă vor apuca să dea străinii, care nu știau cu cine au de-a face.

Prin urmare, căpitanul, deja în picioare, mai bău o gură de vin, se uită la necunoscuți în semn de scuză că lucrurile merseseră prea departe și făcu din cap un gest spre ușă, ca să nu paradească taverna lui Caridad Lebrijana, care părea sincer preocupată de starea mobilierului ei.

— La dispoziția domniilor voastre.

Ceilalți își încinseră și ei fiarele, și toți căutară să iasă în stradă, foarte interesați de mersul evenimentelor, încercând să nu dea spatele unii altora, nu de alta, dar paza bună trece primejdia rea. Și așa se aflau, cu oțelurile încă în teci, când în ușă apăru, spre dezamăgirea asistenței și ușurarea lui Diego Alatriste, silueta de neconfundat a locotenentului de alguazili Martín Saldaña.

— Na, că s-a spart cheful, făcu don Francisco de Quevedo.

Și, ridicând din umeri, își potrivi ochelarii pe furca nasului, privi în lături, se întoarse la masa lui, destupă încă o sticlă și nu se întâmplă nimic.

•

— Am o treabă pentru tine.

Locotenentul de alguazili Martín Saldaña era dur și tăbăcit de intemperii ca o cărămidă. Purta peste cămașă un pieptar din piele de bivol, căptușit pe dinăuntru, foarte practic pentru amortizarea loviturilor și împunsăturilor de cuțit sau de sabie; și, cu pumnalul, daga, spada și pistoalele lui, avea pe el mai mult fier decât toată Biscaya. Fusese soldat în războaiele din Flandra, ca Diego Alatriste și răposatul meu tată, și, camarad la toartă cu ei, pătimise ani lungi de lipsuri, primejdii și necazuri, deși până la urmă îi mersese mai bine decât lor: pe când părintele meu îngrășa pământul ereticilor, iar căpitanul trăgea mâța de coadă ca spadasin în slujba cui se nimerea, un cumnat majordom la palat și o femeie matură, dar încă frumoasă îl ajutară pe Saldaña să se descurce la Madrid după eliberarea din armata din Flandra ca urmare a armistițiului defunctului nostru rege, don Filip al III-lea, cu olandezii. Chestia cu femeia o consemnez fără dovezi – eram prea tânăr ca să știu amănunte –, dar mergea vorba că un anume magistrat *corregidor* își permitea cam multe familiarități cu dânsa, ceea ce ușurase numirea soțului ca locotenent de alguazili, funcție echivalentă cu aceea de șef al rondurilor care supravegheau cartierele Madridului, pe atunci numite încă *cuarteles.* În orice caz, nimeni nu îndrăznise vreodată să facă dinaintea lui Martín Saldaña nici cea mai mică insinuare despre asta. Încornorat ori ba, indiscutabil era doar faptul că era un om viteaz și mereu pus pe harță. Fusese un soldat bun, avea pielea ciopârțită din belșug de răni și știa să se facă respectat cu pumnii sau cu spada toledană în mână. Vreau să zic că nu te puteai aștepta la mai mult de la un șef de

alguazili din perioada aceea. Îl aprecia pe Diego Alatriste și îi era de folos ori de câte ori putea. Prietenia lui era veche, profesională; dură, cum o au oamenii de teapa sa, însă realistă și sinceră.

— O treabă, repetă căpitanul.

Ieșiseră în stradă și stăteau la soare, sprijiniți de zid, amândoi cu ulcelele în mână, uitându-se cum trec oamenii și echipajele pe strada Toledo. Saldaña îl privi câteva clipe, mângâindu-și barba deasă și plină de fire cărunte, de vechi soldat, care îi acoperea cicatricea unei tăieturi lungi mergând de la gură până la urechea dreaptă.

— Mai adineaori ai ieșit de la mititica și n-ai para în pungă, zise. Peste nici două zile vei primi orice propunere dubioasă, cum ar fi aceea de a escorta vreun fante spilcuit, pentru ca fratele iubitei să nu-l înjunghie la colț de stradă, sau de a reteza urechile cuiva din însărcinarea unui creditor. Ori vei începe să bați bordelurile și tripourile, ca să-i ușurezi la cărți pe necunoscuți și pe popii care toacă banii din cutia milei sau din pantahuza Sfântului Eufrasio... În doi timpi și trei mișcări o să dai iar de bucluc: o împunsătură de spadă, un scandal, un denunț. Și iar o iei de la capăt. Trase o dușcă din ulcea, mijindu-și ochii, dar nedezlipindu-i de pe căpitan. Asta-i viață?

Diego Alatriste ridică din umeri.

— Ai o idee mai bună?

Îl privea drept în față, cu franchețe, pe fostu-i camarad din Flandra. Nu toți avem bafta de-a fi locotenenți de alguazili, zicea gestul lui. Saldaña se scobi între dinți cu o unghie și dădu de două ori din cap afirmativ. Amândoi știau că, fără diversele capricii ale întâmplării și ale vieții, el s-ar fi putut afla exact în situația căpitanului. Madridul era plin de foști soldați care o duceau de azi pe mâine pe străzi și prin piețe, cu centironul doldora de mici țevi de tablă: tuburile acelea unde își țineau recomandările mototolite, memoriile fără răspuns și foile de serviciu inutile, de care nimănui nu-i păsa nici cât negru sub unghie. Așteptând cu toții prilejul acela fericit care nu apărea niciodată.

— De aceea am venit, Diego. Cineva are nevoie de tine.

— De mine sau de spada mea?

Își răsucea mustața cu strâmbătura aceea a lui care îi ținea loc de zâmbet. Saldaña râse tare.

— Asta-i o întrebare neghioabă, zise el. Există muieri care interesează pentru farmecele lor, preoți, pentru iertarea păcatelor, bătrâni, pentru banii lor… Cât despre oamenii ca tine și ca mine, noi nu interesăm decât prin spadele noastre. Făcu o pauză ca să se uite în dreapta și în stânga, mai bău oleacă de vin și vorbi pe un ton mai coborât. E vorba de niște oameni suspuși. O treabă sigură, fără alte riscuri decât cele obișnuite… Pe bani frumoși.

Căpitanul se uită la prietenul lui, interesat. În momentele acelea, cuvântul *bani* ar fi fost de ajuns ca să-l trezească din somnul cel mai adânc sau din beția cea mai cumplită.

— Cât de frumoși?

— Vreo șaizeci de scuzi. În dubloni de patru.

— Nu-i rău. Pupilele ochilor deschiși la culoare ai lui Diego Alatriste se micșorară. Trebuie omorât careva?

Saldaña făcu un gest evaziv, uitându-se pe furiș spre ușa tavernei.

— S-ar putea, dar eu nu știu amănuntele… Și prefer să nu le cunosc, sper că mă-nțelegi. Tot ce știu e c-ar fi vorba de o ambuscadă. Ceva discret, noaptea, la adăpostul capei, mă rog, cu tot tacâmul; știi tu, adio și n-am cuvinte.

— Singur sau însoțit?

— Însoțit, îmi închipui. E vorba să mătrășești doi tipi. Sau numai să bagi frica-n ei. Poate și să-i crestezi nițel pe față sau ceva de genul ăsta… Habar n-am.

— Cine-s vrăbioii?

Acum Saldaña scutură din cap cu hotărâre, de parcă oricum vorbise mai mult decât se cuvenea.

— Toate la timpul lor. Și-n plus, eu nu-s decât un mesager.

Căpitanul își golea ulceaua, gânditor. Pe vremea aceea, cinșpe dubloni de patru, din aur, însemnau peste șapte sute de reali: cât să scapi de necazurile presante, să-ți cumperi rufărie și o haină, să-ți plătești datoriile, să-ți pui cât de cât ordine în viață. Să aranjezi cât de cât cele două chițimii închiriate în care locuiam noi doi, el și cu mine, la etajul de deasupra curții din spate a tavernei, cu poarta dând în Strada Archebuzei. Să papi mâncărici calde fără a mai depinde de pulpele generoase ale lui Caridad Lebrijana.

— Mai e ceva, adăugă Saldaña, parcă urmărindu-i firul gândurilor. Treaba asta te va pune-n legătură cu niște granguri, tipi importanți. Buni pentru viitorul tău.

— Viitorul meu, repetă absorbit căpitanul, ca un ecou.

• 2 •

Mascații

Strada era întunecată și pustie. Nici țipenie de om. Învăluit într-o capă veche împrumutată de la don Francisco de Quevedo, Diego Alatriste se opri lângă zăplaz și privi cu încordare. Un felinar, spusese Saldaña. Într-adevăr, un mic felinar aprins lumina golul unei portițe, iar dincolo de zăplaz se ghicea, printre ramurile copacilor, acoperișul negru al unei case. Era ceasul rău din preajma miezului de noapte, când locatarii de prin case strigau *agua va* și aruncau murdării și conținutul țucalelor pe fereastră, iar ucigașii plătiți și tâlharii își pândeau victimele în bezna străzilor neluminate. Dar pe acolo nu erau locatari și nici nu părea să fi existat vreodată; totul era cufundat în tăcere. Eventualii bandiți și asasini nu-l puteau surprinde cu ușurință pe Diego Alatriste, care, prevăzător, își lua întotdeauna măsuri de apărare. Pe de altă parte, foarte de timpuriu învățase un principiu de bază al vieții și supraviețuirii: dacă îți propui, tu însuți poți deveni la fel de periculos ca oricare altul, ba mai abitir. Cât despre întâlnirea din noaptea aceea, instrucțiunile erau să o ia la dreapta pe prima stradă de după vechea poartă Santa Bárbara și să meargă până va da de un zid de cărămidă și o luminiță. Până acum, totul fusese în regulă. Căpitanul rămase un moment nemișcat ca să studieze locul, neuitându-se drept la felinar pentru ca acesta să nu-l orbească, împiedicându-l să scruteze cotloanele cele mai întunecate, apoi, după ce-și pipăi o clipă pieptarul din piele de bivol pe care și-l pusese pe sub haine ca pavăză împotriva unor lovituri de cuțit oricând posibile, își înfundă mai bine pălăria pe cap și se îndreptă încet spre portiță. Eu îl văzusem îmbrăcându-se cu o oră înainte, acasă, cu o minuțiozitate profesională:

— O să mă întorc târziu, Íñigo. Nu sta treaz să mă aștepți.

Mâncaserăm la cină o supă cu miez de pâine, stropită cu o juma de vin, și câte două ochiuri la tigaie; apoi, după ce se

spălase pe față și pe mâini într-un lighean în timp ce eu îi peticeam niște pantaloni vechi, din aceia până la genunchi, la lumina unei lumânări de seu, Diego Alatriste se pregătise de plecare, luându-și toate precauțiile necesare în asemenea cazuri. Nu că s-ar fi temut neapărat de vreo ticăloșie din partea lui Martín Saldaña; însă până și locotenenții de alguazili puteau fi ori victimele unei înșelătorii, ori cumpărați. Chiar când era vorba de vechi prieteni și camarazi. Și, de-ar fi fost așa, Alatriste nu l-ar fi condamnat prea mult. Pe vremea aceea, orice lucru de la curtea acelui rege tânăr, simpatic, afemeiat, cucernic și fatal pentru bietele Spanii (plural desemnând și teritoriile de peste mări) care a fost bunul don Filip al IV-lea putea fi cumpărat pe bani; chiar și conștiințele. Și nu s-ar putea spune că ne-am schimbat mult de-atunci. Fapt e că, pentru a se duce la întâlnirea aceea, căpitanul și-a luat zeci de precauții. În partea din spate a cingătorii și-a atârnat daga *vizcaína*; și am mai văzut că își strecura în carâmbul cizmei drepte cuțitul cel scurt de parlagiu care atât de multe servicii îi făcuse la temnița municipală. Pe când era ocupat cu toate preparativele acestea, i-am observat pe furiș chipul grav, concentrat: lumina seului îi scofâlcea obrajii și îi accentua fina trăsătură de penel a mustății. Nu părea prea încântat de sine. O clipă, căutându-și spada din ochi, privirea i s-a încrucișat cu a mea; și ochii-i de culoare deschisă s-au abătut imediat într-o parte, evitându-mă, de parcă s-ar fi temut să nu citesc în ei ceva neplăcut. Dar asta a fost doar cât ai clipi; imediat după aceea m-a privit din nou deschis, franc, cu un ușor surâs.

— Trebuie să ne câștigăm pâinea, băiete.

Zise. Apoi se încinse cu spada – niciodată nu i-a plăcut, decât la război, s-o poarte atârnată pe umăr, ca mardeiașii sau fanfaronii de proastă calitate –, verifică dacă ieșea din teacă și intra la loc fără greutate și își puse capa pe care i-o împrumutase chiar în seara aceea don Francisco. Treaba cu capa, în afara faptului că ne aflam în plin martie și nopțile erau prea reci ca să le înfrunți doar în surtuc, mai avea chichirezul ei: în acel Madrid periculos, cu străzile prost sau deloc luminate și strâmte, respectivul veșmânt se dovedea foarte practic dacă trebuia să te bați cu arme albe. Pusă în diagonală peste piept sau răsucită pe brațul stâng, servea de pavăză contra adversarului; și aruncată peste oțelul lui, îl putea stânjeni

îndestul până îl miruiai cu o „botă *à la* Nevers”, adică o împunsătură de spadă de toată frumusețea. La urma urmei, chestia cu loviturile cinstite, când îți riscai pielea, o fi fost ea bună pentru mântuirea sufletului în Viața de Apoi; însă în cea de-aici, cea pământească, negreșit că era calea cea mai scurtă de a ți-o pierde, cu o mutră de idiot și o palmă de oțel în ficat. Iar Diego Alatriste nu se grăbea deloc s-o părăsească.

•

Felinarul răspândea o lumină uleioasă peste portiță când căpitanul bătu de patru ori în ea, cum îi spusese Saldaña. După ce bătu, degajă mânerul spadei, iar mâna stângă și-o furișă la spate cât mai aproape de cel al *vizcaínei.* De partea cealaltă se auziră pași și portița se deschise fără zgomot. Silueta unui servitor se desenă în prag.

— Numele domniei voastre?

— Alatriste.

Fără alte cuvinte, sluga i-o luă înainte pe o potecă șerpuind printre copacii unei livezi. Toată proprietatea i se păru căpitanului veche și părăsită. Deși nu cunoștea prea bine zona aceea a Madridului, din preajma drumului Hortaleza, făcu niște legături în minte și crezu că recunoaște zidurile și acoperișul unei clădiri mari pe care o mai văzuse cândva, în treacăt.

— Aveți amabilitatea de a aștepta aici până veți fi chemat.

Tocmai intraseră într-o cămăruță goală, fără mobile, în care lumânările unui candelabru pus direct pe jos luminau niște picturi vechi de pe pereți. Într-un colț al încăperii se afla un bărbat înfășurat într-o capă neagră și cu capul acoperit de o pălărie de aceeași culoare, cu boruri largi. Înfofolitul nu făcu nicio mișcare la intrarea căpitanului, iar când servitorul – care la lumina candelabrului se vădi a fi un om de vârstă mijlocie, fără vreo livrea după care să poată fi identificat – se retrase lăsându-i singuri, rămase neclintit în cotlonul lui, ca o statuie întunecată, observându-l pe nou-venit. Singurul lucru viu care se zărea între capă și pălărie erau ochii lui, foarte negri și strălucitori, pe care candelabrul de pe jos îi lumina scoțându-i din umbră și împrumutându-le o expresie amenințătoare și fantomatică. Cu o privire de expert, Diego Alatriste remarcă cizmele de piele și vârful spadei care ridica puțin, la spate, capa necunoscutului. Ținuta lui era aceea a unui spadasin sau a unui soldat. Niciunul nu-i adresă celuilalt vreun cuvânt, ci rămaseră acolo nemișcați

și tăcuți de o parte și de alta a candelabrului care îi lumina de jos în sus, studiindu-se ca să înțeleagă dacă aveau de-a face cu un camarad sau un adversar; deși, în meseria lui Diego Alatriste, un om putea fi totodată și una, și alta.

•

— Nu vreau morți, zise mascatul cel înalt.

Era puternic, lat în spate, singurul rămas cu capul acoperit de o pălărie fără pană, panglică ori alte podoabe. De sub masca ascunzându-i toată fața ieșea doar vârful unei bărbi negre și dese. Purta haine întunecate, de calitate, cu manșete și guler din dantele flamande fine, iar sub capa ținută pe umeri luceau un lanț de aur și pomoul aurit al unei spade. Vorbea ca omul obișnuit să poruncească și să i se dea ascultare numaidecât, iar asta se vădea și din respectul arătat de însoțitorul său: un bărbat de statură mijlocie, cu capul rotund și părul rar, învăluit într-o mantie mare care ascundea tot ce avea dedesubt. Cei doi mascați îi primiseră pe Diego Alatriste și pe celălalt individ după ce îi făcuseră să aștepte o lungă jumătate de oră în antisală.

— Nici morți, nici sânge, insistă bărbatul trupeș. Adică nu prea mult.

Cel cu capul rotund își ridică ambele mâini. Avea, observă Diego Alatriste, unghiile murdare și pete de cerneală pe degete, ca ale unui copist sau secretar de cancelarie; însă purta un inel gros de aur cu pecete pe degetul mic al mâinii stângi.

— Poate totuși o înțepătură, ceva, îl auzi sugerând pe un ton prudent. Ceva care să justifice incidentul.

— Dar numai celui mai blond, preciză celălalt.

— Desigur, Excelență.

Alatriste și bărbatul cu capa neagră schimbară o privire profesională, consultându-se parcă asupra înțelesului cuvântului *înțepătură* și asupra posibilităților – mai degrabă neverosimile – de a deosebi un blond de altul în toiul unei încăierări și al nopții. Închipuiți-vă tabloul: sunteți domnia voastră atât de amabil să veniți aici unde bate lumina și să vă dați jos pălăria, mulțumesc, văd că sunteți cel mai blond, dați-mi voie să vă vâr un deget de oțel toledan în pipotă. În fine. Înfofolitul în capă se descoperise intrând în încăpere, așa că acum Alatriste îi putea vedea chipul în bătaia felinarului de pe masă, care îi lumina pe cei patru bărbați și corpurile masive ale unei vechi biblioteci colbuite și roase de șobolani: era înalt, slab și tăcut; avea în jur de treizeci

și ceva de ani, fața ciupită de vechi urme de vărsat, iar o mustață fină și tușinată milimetric îi conferea un aer ciudat, de străin. Ochii lui și părul, lung până la umeri, erau negri ca tot restul veșmintelor; la brâu purta o spadă cu o exagerată gardă-casoletă rotundă de oțel și cu o prelungă montură în cruce, pe care nimeni, decât un spadasin încercat, n-ar fi îndrăznit s-o expună batjocurii publice fără temeritatea și îndemânarea necesare susținerii prin fapte a aspectului unui asemenea instrument. Or, individul acela nu părea să permită nimănui să-și bată joc de el. Nici pomeneală. Spuneai spadasin și asasin, și aveai portretul lui.

— E vorba de doi cavaleri străini, tineri, continuă mascatul cu capul rotund. Călătoresc incognito, așa că numele și rangul lor n-au nicio importanță. Cel mai în vârstă a adoptat numele de Thomas Smith și nu are mai mult de treizeci de ani. Celălalt, John Smith, are doar douăzeci și trei. Vor intra în Madrid călări, singuri, mâine noapte, adică vineri. Osteniți, îmi închipui, fiindcă vin de departe și călătoresc de zile în șir. Nu știm pe ce poartă a orașului vor intra, așa că mai sigur ar fi să-i așteptați în preajma locului de destinație, anume Casa cu Șapte Hornuri... O cunoașteți, domniile voastre?

Diego Alatriste și colegul lui dădură afirmativ din cap. Toată lumea din Madrid cunoștea reședința contelui de Bristol, ambasadorul Angliei.

— Treaba trebuie să pară, continuă mascatul, atacul unor bandiți oarecare asupra celor doi călători. Asta presupune jaf: prin urmare le luați tot. Ar fi bine să-l răniți pe cel mai blond și mai arogant, care este și cel mai în vârstă; o crestătură într-un picior sau un braț, dar nu prea gravă. În ce-l privește pe cel mai tânăr, e de ajuns să-l faceți să tragă o sperietură bună – în momentul acela, vorbitorul se întoarse puțin spre bărbatul corpolent, așteptând parcă o confirmare. Important e să le luați orice scrisori sau documente pe care le au asupra lor și să le predați numaidecât.

— Cui? întrebă Alatriste.

— Cuiva care va aștepta peste drum de Mănăstirea Carmeliților Desculți. Parola va fi *Monteros* și *Suizos.*

În timp ce vorbea, omul cu capul rotund vârî o mână în mantia-i întunecată care îi acoperea complet îmbrăcămintea și scoase o mică pungă. O clipă numai, lui Alatriste i se păru că

întrezărește pe pieptul lui capătul roșu al cusăturii în relief a unei cruci a Ordinului de Calatrava, însă atenția îi fu repede acaparată de banii pe care mascatul îi rostogolea pe masă: lumina felinarului scânteia pe cinci dubloni de patru pentru colegul lui și pe alți cinci pentru el. Monede curate, lucioase. Puternic căpitan e don ban, ar fi spus negreșit poetul Quevedo, dacă ar fi fost de față. Metal binecuvântat, recent bătut cu blazonul regelui, stăpânul nostru. Bucurie pură, cu care să cumperi pat, mâncare, haine și căldura unei femei.

— Lipsesc câte zece piese de aur, zise căpitanul. De fiecare.

Tonul celuilalt deveni neplăcut:

— Cel ce vă va aștepta mâine noapte vă va da și restul, în schimbul documentelor celor doi călători.

— Și dacă ceva iese prost?

Ochii mascatului trupeș căruia cel cu capul rotund i se adresase cu Excelență părură să-l străpungă pe căpitan prin deschizăturile măștii.

— E mai bine pentru toți ca nimic să nu iasă prost, zise.

Vocea îi răsunase amenințător și era evident că amenințarea făcea parte din arsenalul de care omul acela dispunea zilnic. Mai sărea în ochi și faptul că era dintre cei care n-au nevoie să amenințe decât o singură dată, și cel mai adesea nici atât. Dar chiar și așa, Alatriste își răsuci cu două degete un vârf al mustății în timp ce-i susținea celuilalt privirea, încruntat și cu tălpile bine înfipte în dușumea, hotărât să nu se lase impresionat nici de o Excelență, nici de *Pontifex Maximus.* Nu-i plăcea să primească banii în rate, nici să fie probozit, noaptea și la lumina unui felinar, de doi necunoscuți care se ascundeau după niște măști și nici măcar nu plăteau pețin. Însă colegul lui cu fața ciupită de vărsat, mai puțin exigent, părea interesat de cu totul alte chestiuni:

— Cum rămâne cu pungile celor doi ageamii? îl auzi întrebând. Trebuie să le predăm și pe ele?

Italian, deduse căpitanul auzindu-i accentul. Vorbea liniștit și grav, aproape confidențial, dar într-un fel stins, aspru, care producea o senzație neplăcută. De parcă cineva îi arsese corzile vocale cu alcool curat. Din punct de vedere strict formal, tonul individului aceluia era respectuos; dar se ghicea o notă falsă în el. Un soi de insolență, bine disimulată, dar prin aceasta nu mai puțin neliniștitoare. Se uita la mascați cu un zâmbet în același

timp prietenos și sinistru, mijindu-i de sub mustața tușinată. Nu era greu să ți-l imaginezi schițând același gest, pe când măgăoaia aia a lui de spadă reteza, hârști-hârști, veșmântul unui client cu toată carnea de dedesubt. Surâsul acela era atât de monstruos de simpatic încât te treceau fiorii.

— Nu-i neapărat necesar, răspunse cel cu capul ca o bilă, după ce se consultă în tăcere cu celălalt mascat, care încuviință. Pungile le puteți păstra domniile voastre. Ca primă.

Italianul fluieră încet printre dinți o melodie asemănătoare ciaconei, ceva gen *tiruri-ta-ta* repetat de două ori, în timp ce îl privea cu coada ochiului pe căpitan:

— Cred că o să-mi placă trebușoara asta.

Zâmbetul îi dispăruse de pe buze ca să se refugieze în ochii-i negri, care scăpărară primejdios. Aceea a fost prima oară când Alatriste l-a văzut zâmbind pe Gualterio Malatesta. Și, în legătură cu întâlnirea aceea, preludiul unei lungi și accidentate serii, căpitanul avea să-mi povestească mai târziu că, în chiar acel moment, îl bătuse gândul că, dacă vreodată cineva îi va adresa un astfel de zâmbet pe o străduță lăturalnică, n-avea să mai aștepte un al doilea ca să ducă mâna la spadă și s-o tragă fulgerător din teacă. A-ți încrucișa cărările cu personajul acela era totuna cu a simți nevoia nestăvilită de a-i face de petrecanie înainte să-ți facă el ție. Închipuiți-vă domniile voastre un șarpe complice și periculos, despre care nu știi niciodată de partea cui este, până când descoperi că e doar de partea lui și că de tot restul puțin îi pasă. Unul dintre tipii ăștia dubioși, alunecoși, plini de ascunzișuri întunecate, cu care ai absoluta siguranță că nu trebuie să lași vreodată garda jos și că e mai bine să-i înfigi deodată lama în trup, așa, ca să fie, decât să te trezești străpuns când ți-e lumea mai dragă.

•

Mascatul trupeș era genul de om zgârcit la vorbă. Mai aștepta puțin în tăcere, ascultând atent cum insul cu capul rotund le explica lui Diego Alatriste și italianului ultimele detalii ale afacerii. De două ori dădu afirmativ din cap, arătându-se de acord cu cele auzite. Apoi se întoarse pe jumătate și se îndreptă spre ușă.

— Sânge puțin, îl auziră insistând pentru ultima oară, din prag.

Din toate indiciile de până atunci, din tratamentul acordat și mai ales din gestul de profund respect pe care i-l adresă celălalt mascat, căpitanul deduse că bărbatul care tocmai plecase era o persoană de condiție foarte înaltă. Se mai gândea încă la asta, când omul cu capul rotund se sprijini cu o mână de masă și îi privi pe cei doi spadasini prin găurile măștii sale, cu o extremă atenție. În căutătura lui era ceva nou și neliniștitor, de parcă mai rămăsese ceva de spus. Se lăsă atunci o tăcere stingheritoare în încăperea plină de umbre, iar Alatriste și italianul se observară o clipă cu coada ochiului, întrebându-se fără cuvinte ce aveau să mai afle. În fața lor, nemișcat, mascatul părea să aștepte ceva sau pe cineva.

Răspunsul sosi după alte câteva momente, când o tapițerie ascunsă în penumbra încăperii, între două corpuri de bibliotecă, se mișcă descoperind o ușă tăinuită în perete, din care se desprinse o siluetă întunecată și sinistră, pe care cineva mai slab de înger decât Diego Alatriste ar fi luat-o drept stafie. Nou-venitul făcu câțiva pași, și felinarul de pe masă îi lumină chipul, adâncind niște scofâlceli în obrajii roși și supți, peste care o pereche de ochi încununați de niște sprâncene groase străluceau febril. Purta rasa neagră cu alb a dominicanilor și nu era mascat, ci cu fața descoperită: o față slabă, ascetică, căreia ochii strălucitori îi dădeau o expresie de o fermitate fanatică. Părea să aibă în jur de cincizeci și ceva de ani. Părul cenușiu îi era tuns scurt, în formă de calotă în jurul tâmplelor și cu o mare tonsură în partea de sus. Mâinile, pe care și le scosese din mânecile rasei când intrase în încăpere, erau uscate și descărnate ca ale unei mortăciuni. Păreau înghețate ca însăși moartea.

Mascatul cu capul rotund se întoarse spre călugăr cu o deferență extremă:

— Sfinția Voastră a auzit totul?

Dominicanul încuviință cu un gest sec, scurt, nedezlipindu-și ochii de la Alatriste și italian, de parcă îi prețăluia. Apoi se întoarse spre mascat și, ca și cum gestul lui ar fi fost un semnal sau o poruncă, acesta li se adresă din nou celor doi spadasini.

— Cavalerul care tocmai a plecat, zise, este demn de tot respectul și de întreaga noastră considerație. Dar nu e singurul care hotărăște în afacerea aceasta, așa că s-ar cuveni să nuanțăm întru câtva lucrurile.

Ajungând aici, mascatul schimbă o scurtă privire cu călugărul, așteptându-i aprobarea pentru a continua; însă celălalt rămase impasibil.

— Din înalte rațiuni politice, urmă el atunci, și în pofida celor zise de cavalerul care ne-a părăsit, cei doi englezi trebuie neutralizați într-un mod… (făcu o pauză, de parcă își căuta cuvintele cele mai potrivite pe sub mască) mai contondent. Aruncă iar o rapidă căutătură spre călugăr. Sau definitiv.

— Domnia voastră vrea să spună… începu Diego Alatriste, care prefera lucrurile clare.

Dominicanul, care ascultase în tăcere și părea a-și pierde răbdarea, îl întrerupse ridicându-și una din mâinile-i osoase.

— Vrea să spună că cei doi eretici trebuie să moară.

— Amândoi?

— Amândoi.

Lângă Alatriste, italianul fluieră din nou încet, printre dinți, refrenul acela al lui. Tiruri-ta-ta. Zâmbea, pe jumătate interesat, pe jumătate amuzat. Căpitanul, uimit, se uita la banii de pe masă. Apoi se gândi puțin și sfârși prin a da din umeri.

— E tot aia, zise. Iar pe colegul meu nu pare a-l deranja prea mult schimbarea planurilor.

— Chiar îmi face plăcere, precizează italianul, mereu zâmbitor.

— Mai mult, ne ușurează treaba, continuă Alatriste, cumpănind bine lucrurile. Să rănești unul sau doi oameni noaptea e mai complicat decât să-i răpui.

— Arta simplității, întări celălalt.

Dar acum căpitanul îl privea țintă pe mascat.

— Ceva însă mă pune pe gânduri, zise Alatriste. Cavalerul care a plecat adineaori pare a fi cineva cu totul deosebit și ne-a spus că nu dorește să moară nimeni… Nu știu ce părere are colegul meu, dar mie nu mi-ar plăcea să mă pun rău cu omul acela pe care dumneavoastră înșivă l-ați numit Excelență, fie el cine-o fi, numai ca să vă fac pe plac domniilor voastre.

— S-ar putea să mai fie rost de ceva bani, sugeră mascatul, după o ușoară șovăială.

— Ar fi bine să precizați câți.

— Alte zece piese de patru. Cu cele zece datorate și cu astea cinci, fac douăzeci și cinci de dubloni de fiecare. Plus pungile domnilor Thomas și John Smith.

— Mie îmi convine, zise italianul.

Era limpede că totuna îi erau doi sau douăzeci, răniți, morți, marinați sau în saramură. În ce-l privește, însă, Alatriste mai reflectă puțin, apoi clătină din cap. Erau prea mulți dubloni în joc, numai pentru a găuri pielea unor tipi oarecicare. Or, tocmai aici era buba acestei afaceri atât de neobișnuite: era prea bine plătită pentru a nu fi și neliniștitoare. Instinctul lui de vechi soldat mirosea primejdia.

— Nu-i vorba de bani.

— Prisosesc spadele în Madrid, insinuă mascatul, iritat.

Căpitanul nu înțelese bine dacă se referea la căutarea unui înlocuitor sau la cineva care să-i facă lui felul dacă refuza noul contract. Posibilitatea ca asta să fie o amenințare nu-i plăcu defel. Din reflex își răsuci mustața cu mâna dreaptă, în timp ce stânga i se odihni pe mânerul spadei. Gestul nu trecu neobservat de nimeni.

În momentul acela, călugărul veni drept în fața lui Alatriste. Chipul lui de ascet fanatic se asprise și mai mult, iar ochii-i adânciți în orbite își săgetau interlocutorul, aroganți.

— Sunt, zise cu o voce neplăcută, părintele Emilio Bocanegra, președintele Sfântului Tribunal al Inchiziției.

La cuvintele acelea, un vânt înghețat păru să străbată toată încăperea. Și imediat, pe același ton, călugărul le explică lui Diego Alatriste și italianului, pe scurt și cu mare duritate, că el nu avea nevoie de mască, nici de ascunderea identității, nici de întâlnirea hoțească cu ei la miez de noapte, pentru că puterea cu care Dumnezeu îl învestise era suficientă pentru nimicirea pe loc a oricărui dușman al Sfintei Maici Biserica și al Maiestății Sale Catolice, regele tuturor Spaniilor. După care, pe când interlocutorii lui înghițeau în sec, făcu o pauză ca să-și dea seama de efectul cuvintelor sale și continuă pe același ton amenințător:

— Sunteți doar niște mâini mercenare și păcătoase, mânjite de sânge, ca și spadele și conștiința voastră. Dar nepătrunse sunt căile Domnului, care v-a ales.

Căile nepătrunse schimbară între ele o privire neliniștită, pe când călugărul își continua discursul. În noaptea asta, zise, vi se încredințează o misiune inspirată de Cel de Sus etc. etc. O veți duce la bun sfârșit orbește și fără discuții, fiindcă astfel veți sluji Justiția Divină. Dacă refuzați, dacă vă dați deoparte, mânia

Domnului se va abate asupra voastră prin brațul lung, înspăimântător, al Sfântului Oficiu. Ați fost preveniți.

Acestea fiind zise, dominicanul tăcu brusc și nimeni nu mai cuteză să adauge nimic. Până și italianului îi înghețase refrenul pe buze, ceea ce spune totul. În Spania de atunci, a te pune rău cu puternica Inchiziție însemna a înfrunta o serie de orori care includeau cel mai adesea temniță, tortură, rug și moarte. Până și oamenii cei mai cruzi tremurau numai auzind de Sfântul Oficiu; în ce-l privește pe Diego Alatriste, și el, ca întreg Madridul, cunoștea bine faima implacabilă a lui *fray* Emilio Bocanegra, președintele Consiliului celor Șase Judecători, a cărui influență ajungea până la Marele Inchizitor și la coridoarele private ale Palatului Regal. Doar cu o săptămână în urmă, pe motiv de c*rimen pessimum* sau crimă scabroasă, părintele Bocanegra convinsese Justiția să ardă în Piața Mare patru tineri servitori ai contelui de Monteprieto, care se denunțaseră unul pe altul ca sodomiți, pe banca de tortură inchizitorială. Cât despre conte, un aristocrat între două vârste, necăsătorit și melancolic, titlul lui de grande de Spania îl salvase cu mare greutate de o soartă identică, regele mulțumindu-se să semneze un decret prin care i se confiscau toate bunurile și era exilat în Italia. Nemilosul părinte Bocanegra condusese personal toate procedurile, și triumful acela îi consolidase puterea de temut la curte. Până și contele de Olivares, omul de încredere și favoritul regelui, prefera să se aibă bine cu ferocele dominican.

Nu puteai zice nici cârc. Cu un suspin interior, căpitanul Alatriste înțelese că soarta celor doi englezi, oricine or fi fost ei și în ciuda intențiilor bune ale mascatului trupeș, era pecetluită. Aveau de-a face nici mai mult, nici mai puțin decât cu Biserica, și a mai discuta ceva era nu numai inutil, ci și periculos.

— Ce trebuie să facem? zise, în sfârșit, resemnându-se în fața inevitabilului.

— Să-i ucideți fără milă, răspunse *fray* Emilio numaidecât, în ochi cu focul fanatic care îi devora privirea.

— Neștiind cine sunt?

— V-am spus deja cine sunt, precizează mascatul cu capul rotund. Jupân Thomas și jupân John Smith. Călători englezi.

— Și anglicani fără de lege, întări călugărul, cu vocea crispată de ură. Dar nu-i treaba voastră cine sunt. Ajungă-vă că aparțin unei țări eretice și unui neam perfid, funest pentru Spania și

religia catolică. Aplicându-le dreptatea lui Dumnezeu, aduceți un serviciu important Atotputernicului și Coroanei.

Zicând acestea, călugărul scoase altă pungă cu douăzeci de monede de aur și o aruncă disprețuitor pe masă.

— Vedeți, adăugă, că, spre deosebire de cea terestră, justiția divină plătește anticipat, deși încasează în rate. Se uită la căpitan și la italian ca pentru a-și întipări chipurile lor în memorie. Nimeni nu scapă ochilor ei și Dumnezeu știe foarte bine de la cine să ceară datoria.

Diego Alatriste schiță un gest de încuviințare. Era un om curajos de felul lui; totuși gestul acela încerca să abată atenția de la fiorul care îl străbătuse. Lumina felinarului îi dădea călugărului un aspect diabolic, iar amenințarea din cuvintele lui l-ar fi dat gata și pe cel mai viteaz dintre spadasini. Lângă căpitan, italianul era palid, de astă dată fără tiruri-ta-ta și fără zâmbet. Nici măcar mascatul cu capul rotund nu îndrăznea să deschidă gura.

• 3 •

O mică doamnă

Poate și pentru că adevărata patrie a unui om este copilăria sa, în pofida timpului scurs îmi amintesc mereu cu nostalgie de Taverna Turcului. Nici locul acela, nici căpitanul Alatriste, nici acei ani plini de peripeții ai adolescenței mele nu mai există; însă pe vremea lui Filip al nostru, al patrulea cu acest nume, taverna era una dintre cele patru sute în care își puteau astâmpăra setea cei 70 000 de locuitori ai Madridului – ceea ce înseamnă o tavernă la fiecare 175 de indivizi –, nemaipunând la socoteală bordelurile, tripourile și alte stabilimente publice de o morală echivocă sau laxă, care în acea Spanie a tuturor contrastelor, paradoxală, unică și irepetabilă, erau la fel de frecventate ca bisericile și, îndeobște, de aceiași oameni.

Taverna Turcului era în realitate o bodegă în care beai, mâncai și regulai (în camere închiriate), aflată la colțul dintre străzile Toledo și Archebuzei, la cinci sute de pași de Piața Mare. Cele două chițimii în care locuiam Diego Alatriste și cu mine erau deasupra ei; și, într-un fel, spelunca de jos închipuia salonul locuinței noastre. Căpitanului îi plăcea să coboare și să se așeze acolo ca să-și omoare timpul când nu avea ceva mai bun de făcut, adică în majoritatea cazurilor. În ciuda mirosului de prăjit și a fumului de la bucătărie, a murdăriei de pe jos și de pe mese, a șoarecilor care fugeau de colo-colo urmăriți de pisică sau căutând bucățele de pâine, locul era confortabil. Era și plin de mișcare, fiindcă obișnuiau să-l frecventeze călătorii căruțelor de poștă, juzi și magistrați, grefieri și conțopiști, portărei, florărese și prăvăliași din piețele Providenței și Orzului aflate în preajmă, și foști soldați atrași de apropierea principalelor străzi ale orașului și de punctele de întâlnire și de clacă de la San Felipe el Real. Ca să nu mai vorbim de frumusețea – cam trecută, dar tot minunată – și de vechea faimă a cârciumăresei, de vinul de Valdemoro, de cel tămâios sau de înmiresmata

licoare de San Martín de Valdeiglesias; nici de minunata împrejurare că localul avea o ușă dosnică dând într-o poiată mare, și de acolo în altă stradă: procedeu foarte util de fofilare și de evitare a vizitei alguazililor, poterașilor, creditorilor, poeților, amicilor în căutare de bani și a altor soiuri de nepoftiți. În ce-l privește pe Diego Alatriste, masa pe care i-o rezerva Caridad Lebrijana lângă ușă era comodă și însorită; uneori, stăpâna localului îi trimitea de la bucătărie o plăcintă cu carne sau niște cârnați, ca să alunece vinul mai cu spor. Din tinerețea lui, despre care nu vorbea niciodată, nici puțin, nici mult, căpitanul păstrase o anumită înclinație spre lectură; și nu era lucru neobișnuit să-l vezi șezând la masă, singur, cu spada și pălăria atârnate într-un cui din perete, citind versiunea tipărită a ultimei piese a lui Lope de Vega – care era autorul lui preferat – jucată pe scenele populare improvizate Del Príncipe sau De la Cruz, ori una dintre gazetele și fițuicile cu versuri satirice și anonime care circulau la curte în vremurile acelea mărețe și decadente, funeste și geniale, făcându-i albie de porci pe favorit, pe rege, monarhia și luna de pe cer; în multe dintre ele, desigur, Alatriste recunoștea talentul caustic și proverbialul duh mușcător al prietenului său, veșnicul bombănitor și popularul poet don Francisco de Quevedo:

Señor de la Florida aci zace
și gura lumii, care nu mai tace,
șoptește că viața-i toată
i-a fost Satanei închinată.
Nicio muiere n-a văzut chestia-i sculată.
Irod și-ai săi i s-au părut de neiertat,
nu pentru că pe prunci i-au spintecat,
ci fiind aceștia proaspeți și drăguți,
decât să-i tai, mai bine-era să-i fuți.

Și altele pe același calapod. Îmi închipui că săraca maică-mea, acolo departe în sătucul ei basc, n-ar fi fost prea liniștită știind în ce companii ciudate mă plasa poziția mea de paj al căpitanului. Însă în ce mă privește pe mine, cel de atunci, pe băiatul de treisprezece ani Íñigo Balboa, toate astea însemnau un spectacol fascinant și o foarte interesantă școală a vieții. V-am mai povestit că atât don Francisco, cât și Licențiatul Calzas, Juan

Vicuña, Dómine Pérez, spițerul Fadrique și ceilalți amici ai căpitanului obișnuiau să frecventeze taverna, antrenându-se în lungi discuții despre politică, teatru, poezie sau femei, fără a neglija urmărirea atentă, documentată, a numeroaselor războaie purtate înainte sau chiar atunci de biata noastră Spanie, încă puternică și temută în exterior, dar atinsă de moarte în suflet. Războaie ale căror câmpuri de luptă se pricepea de minune să le reproducă pe tăblia mesei, servindu-se de bucăți de pâine, farfurii, tacâmuri și stacane de vin, Juan Vicuña cel din Extremadura; care, întrucât fusese cândva sergent cavalerist, mutilat la Nieuport, făcea pe strategul priceput. Treaba cu războaiele devenise iarăși extrem de actuală, pentru că în momentul aventurii cu mascații și englezii, trecuseră deja doi sau trei ani, parcă așa îmi amintesc, de la reluarea ostilităților în Țările de Jos, la terminarea armistițiului de doisprezece ani pe care defunctul și pașnicul rege don Filip al III-lea, tatăl tânărului nostru monarh, îl semnase cu olandezii. Acest lung armistițiu, mai bine zis unul dintre efectele lui, era și cauza pentru care atâția soldați veterani nu-și mai găseau de lucru în Spania, nici în restul lumii, îngroșând rândurile acelor pierde-vară fanfaroni, zurbagii și bătăuși, gata să-și închirieze brațele și spadele pentru orice lovitură neloială, murdară și ieftină. Printre ei era și Diego Alatriste. Totuși, căpitanul făcea parte din varietatea tăcută și nimeni, niciodată, nu l-a auzit lăudându-se cu bătălii și răni, spre deosebire de atâția alții; mai mult, când duruise din nou darabana fostului său regiment *tercio*, Alatriste, ca și tatăl meu, ca mulți alți viteji, se grăbise să se înroleze iar sub comanda vechiului său general, don Ambrosio Spínola, și să participe la ceea ce azi cunoaștem ca fiind începutul Războiului de Treizeci de Ani. Ar fi slujit acolo neîntrerupt de n-ar fi intervenit grava rană primită la Fleurus. Oricum, deși războiul împotriva Olandei și restului Europei era temă de conversație în zilele acelea, foarte rar l-am auzit pe căpitan referindu-se la viața lui de soldat. Asta m-a făcut să-l admir și mai mult, obișnuit cum eram cu droaia de indivizi care, între un scuipat și altul și bătutul câmpilor în legătură cu Flandra, își petreceau toată ziulica vociferând și împăunându-se cu presupuse fapte de arme, în timp ce făceau să răsune caldarâmul din Puerta del Sol sau de pe strada Montera cu vârful spadelor, ori se fâțâiau pe treptele scării monumentale de la San Felipe cu centurionul

înțesat de tubulețe din tinichea pline cu mențiuni onorifice pentru campaniile lor și vitejia dovedită, toate mai false decât un dublon de plumb.

•

Plouase nițel dis-de-dimineață și erau urme de noroi pe dușumeaua tavernei, cu mirosul acela tipic de umezeală și rumeguș pe care zilele ploioase îl lasă în locurile publice. Cerul se înseninase și o rază de soare, întâi timidă, apoi tot mai sigură pe ea, încadra masa la care Diego Alatriste, Licențiatul Calzas, Dómine Pérez și Juan Vicuña tăifăsuiau după ce își puseseră burta la cale. Eu stăteam pe un taburet lângă ușă și făceam exerciții de caligrafie cu o pană de gâscă, o călimară și un vraf de foi de hârtie pe care mi le adusese Licențiatul, la sugestia căpitanului:

— Așa ar putea întâi să învețe, apoi să studieze legile, ca să-i stoarcă de ultimul lor maravedi pe împricinați; cum faceți domniile voastre, hârțogarii, avocații, clănțăii, grefierii, copiștii și alți răufăcători.

Calzas pufnise în râs. Avea un caracter excelent, o bună dispoziție cinică rezistând oricăror încercări, iar prietenia lui cu Diego Alatriste era veche și se baza pe încredere.

— Pe cuvânt că ăsta-i un mare adevăr, se pronunțase vesel, făcându-mi cu ochiul. Pana, Íñigo, e mai rentabilă decât spada.

— *Longa manus calami,* comentă și latinistul Dómine.

Principiu cu care toți se declarară de acord, fie din unanimitate, fie ca să-și ascundă neștiința latinei. Așa că a doua zi Licențiatul îmi adusese material de scris, subtilizat desigur cu abilitate de prin tribunalele unde își câștiga o pâine destul de albă grație învârtelilor proprii meseriei sale. Alatriste nu mai spusese nimic, nici nu mă încurajase să urmez calea aceea a penei, hârtiei și cernelii. Dar am citit aprobare în ochii lui liniștiți când m-a văzut așezându-mă lângă ușă ca să exersez caligrafia. M-am apucat să copiez câteva versuri din Lope pe care le auzisem recitate de mai multe ori de căpitan în nopțile când rănile de la Fleurus îl chinuiau mai abitir:

Încă n-a venit mojicul
care lat o să rămână,
ca pe-o cinste primind moartea
din senioriala-mi mână...

Faptul că martirizatul căpitan râdea când și când printre dinți recitând acele versuri, poate și pentru a suporta mai ușor durerea, nu le răpea în ochii mei o anumită măreție. Mi se păreau nobile, ca și celelalte pe care mă străduiam să le scriu în dimineața aceea, reținute de mine tot în cursul nopților albe ale lui Diego Alatriste:

Corp la corp o să-l omor,
ca toată Sevilla să vadă,
'n piața mare ori pe stradă;
cine-ucide fără luptă
n-are parte de iertare,
că mai mult pierde-ucigașul
decât mortul, *prin trădare.*

Tocmai terminam de scris ultimul vers, când căpitanul, care se ridicase ca să bea puțină apă din chiup, îmi luă hârtia, să-i arunce o privire. În picioare lângă mine, citi versurile în tăcere, apoi mă privi lung cu una dintre căutăturile acelea ale lui pe care eu i le cunoșteam bine: senine și prelungite, la fel de elocvente ca toate acele cuvinte pe care mă obișnuisem să i le citesc pe buze, deși nu le pronunța niciodată, îmi amintesc că soarele, încă nehotărât dacă să strălucească ori ba peste acoperișurile străzii Toledo, lumină cu o rază oblică restul foilor din poala mea și ochii deschiși la culoare, aproape transparenți, ai căpitanului, care mă ațintea; uscând mai repede cerneala încă proaspătă a versurilor pe care Diego Alatriste le ținea în mână. Nu zâmbi, nu făcu niciun gest. Îmi înapoie hârtia fără vreun cuvânt și se întoarse la masă; dar de acolo l-am văzut adresându-mi încă o ultimă și lungă privire înainte de a se cufunda din nou în discuția cu prietenii lui.

Sosiră, la puțin timp unul după altul, Chiorul Fadrique și don Francisco de Quevedo. Fadrique venea de la spițeria lui din Puerta Cerrada; preparase poțiuni pentru clienții săi și avea gâtlejul iritat de vapori, amestecuri și pulberi medicinale. Așa că de cum apăru dădu de dușcă o juma de vin de Valdemoro și începu să-i explice lui Dómine Pérez proprietățile laxative ale cojii de nucă neagră de Hindustan. Așa stăteau lucrurile când

apăru don Francisco de Quevedo, curățându-și de pe încălțări glodul adus din băltoacele de pe stradă.

Noroiul, *slujitorul meu*, *mă-nvață*...

bombănea prost dispus. Se opri lângă mine potrivindu-și ochelarii, aruncă o iute privire peste versurile copiate și își arcui sprâncenele mulțumit, văzând că nu erau nici de Alarcón, nici de Góngora. Apoi se îndreptă, cu mersul acela al lui șontorog din cauza picioarelor strâmbe – așa le avea de mic, ceea ce nu-l împiedica să fie un om sprinten și un spadasin de temut –, spre masă, unde luă loc alături de amici. Acolo întinse mâna după urciorul cel mai apropiat.

Dă-mi, *nu fi avar,*
A lui Bachus licoare de cleștar

îi zise lui Juan Vicuña. După cum v-am mai spus, acesta era un fost sergent cavalerist, foarte puternic și corpolent, care își pierduse mâna dreaptă în luptele de la Nieuport și trăia dintr-un beneficiu regal constând din licența de a exploata un mic tripou. Vicuña îi întinse o carafă de Valdemoro, iar don Francisco, deși prefera vinul alb de Valdeiglesias, bău din ea pe nerăsuflate.

— Ce se aude cu memorialul către suveran? se interesă Vicuña.

Poetul se ștergea la gură cu dosul palmei. Câteva picături de vin îi căzuseră pe crucea de Santiago cusută în relief pe pieptul hainei lui negre.

— Cred, zise, că Marele Filip se șterge la cur cu el.

— E și asta o onoare, sugeră Licențiatul Calzas.

Don Francisco apucă altă carafa.

— În orice caz – făcu o pauză ca să bea –, onoarea e pentru regescu-i cur. Hârtia era clasa întâi, de juma de ducat topul. Cu cel mai frumos scris al meu.

Era destul de posac, fiindcă timpurile nu-i erau favorabile, nici lui, nici prozei, poeziei, finanțelor sale. Abia cu câteva săptămâni în urmă al Patrulea Filip catadicsise să anuleze ordonanța, întâi de închisoare, apoi de exil, care atârna asupra lui de la căderea în dizgrație, acum doi sau trei ani, a prietenului și protectorului său, ducele de Osuna. Reabilitat în sfârșit, don Francisco se

putuse întoarce la Madrid; însă era lipsit de mijloace monetare, iar memorialul către rege, prin care solicita vechea-i pensie de patru sute de scuzi ce i se datora pentru serviciile aduse în Italia – unde ajunsese să fie spion la Veneția, fugar și cu doi camarazi executați – se bucura de tăcere drept orice răspuns. Asta îl scotea din minți, îi ascuțea sarcasmul și talentul, care mergeau mână-n mână, și contribuia să-i creeze noi probleme.

— *Patientia lenietur Princeps,* îl consolă Dómine Pérez. Răbdarea îl domolește pe suveran.

— Păi pe mine mă face să turbez, reverende părinte.

Iezuitul se uita împrejur cu un aer preocupat. Ori de câte ori vreun comesean de-al lui avea probleme, Dómine Pérez trebuia să se pună chezaș pentru el înaintea autorității, ca om al Bisericii ce era. Ba îi mai și absolvea de păcate din când în când pe amicii lui, *sub conditione*, fără ca ei să i-o fi cerut. Pe șest, zicea căpitanul. Mai puțin alunecos decât majoritatea membrilor ordinului său, Dómine se credea adeseori obligat să aplaneze conflicte. Era un om care trăise și văzuse multe, bun teolog, înțelegător față de slăbiciunile omenești, binevoitor și blajin la culme. Asta îl făcea indulgent cu semenii, drept care biserica lui era înțesată de femei venite să li se ierte păcatele, atrase de faima lui de cumsecădenie la ora împărțirii penitențelor. În ce-i privește pe obișnuiții Tavernei Turcului, niciodată nu pomeneau în fața lui nici de afaceri necurate, nici de femei; aceasta era regula pe care își întemeia compania, înțelegerea și prietenia. Afacerile tulburi și aventurile sentimentale, zicea, le tratez la confesional. Superiorilor ecleziastici, când îi reproșau că stă la masă, în cârciumă, cu poeți și spadasini, le răspundea neabătut că sfinții se mântuiesc singuri, pe când pe păcătoși trebuie să mergi să-i cauți acolo unde își fac veacul. Voi adăuga în cinstea lui că abia dacă se atingea de vin și că nu l-am auzit vreodată vorbind pe cineva de rău. Ceea ce în Spania de atunci și în cea de azi, chiar și pentru un preot, era ceva neobișnuit.

— Să fim mai prudenți, señor Quevedo, adăugă el atunci, afectuos, după latinismul de rigoare. Nu sunteți în situația de a putea murmura anumite lucruri cu glas cam țâfnos.

Don Francisco se uită la preot, potrivindu-și ochelarii.

— Eu să murmur?… Greșiți, Dómine. Eu nu murmur, ci *afirm* răspicat.

Și, ridicându-se în picioare, întors către restul asistenței din local, recită cu vocea-i educată, sonoră și limpede:

Nu, n-o să tac, deși c-un deget ce impune,
dus când la gură, când la frunte,
tu mă îmbii a amuți, a mă supune.
Nu s-o găsi măcar un om deplin?
Mereu o să simțim ce ni se spune?
Au niciodată n-o să spunem ce simțim?

Aplaudară Juan Vicuña și Licențiatul Calzas, iar Chiorul Fadrique încuviință cu gravitate din cap. Căpitanul Alatriste îl privea pe don Francisco, zâmbindu-i larg și melancolic; poetul îi întoarse zâmbetul, pe când Dómine Pérez, lăsându-se păgubaș, se concentră asupra tămâiosului său îndoit cu multă apă. Dar acum poetul se dezlănțuise, recitând un sonet pe care îl relua din când în când:

Privit-am zidurile țării mele,
cândva semețe, acum năruite...

Apăru Caridad Lebrijana adunând stacanele goale de pe mese și cerându-le tuturor să fie mai calmi, înainte de a se îndepărta cu o mișcare din șolduri care atrase toate privirile, în afară de cea a lui Dómine Pérez, cu nasul în tămâiosul lui, și a lui don Francisco, pierdut în contemplarea unor stafii tăcute:

Intrai în casă, dar aicea sfada
petelor pe pereți menea pieirea;
Încovoiată-i cârja bătrânească,
învinsă-n vârstnicie-mi simții spada,
și n-aflai colț să-mi odihnesc privirea,
care de moarte să nu-mi amintească.

Niște necunoscuți tocmai intrau în tavernă, și Diego Alatriste își puse mâna pe brațul poetului, liniștindu-l. „*Care de moarte să nu-mi amintească*!” repetă don Francisco în chip de concluzie, abătut și însingurat, așezându-se și primind noul clondir pe care i-l întindea căpitanul. De fapt, domnul de Quevedo se afla într-un du-te-vino permanent între curte și locurile de surghiun,

mereu între două ordine de arest sau de exil. Poate de aceea, deși uneori cumpărase case ale căror chirii îi erau cel mai adesea subtilizate de cei care le administrau, niciodată nu dorise să aibă adresa lui fixă la Madrid, preferând să locuiască pe apucate prin hanuri publice. Necazurile se țineau scai de el, iar perioadele bune îi erau numărate acestui om cu totul aparte, spaima dușmanilor lui și bucuria prietenilor, care când era solicitat și adulat de nobili și de somitățile artistice, când se pomenea, destul de des, fără para chioară sau maravedi prin buzunare. Așa-i norocul, schimbător, dar parcă mai degrabă în rău decât în bine.

— Nu ne rămâne decât să ne batem, adăugă poetul după alte câteva momente.

Vorbise gânditor, parcă pentru sine, deja sub efectul vinului. Cu mâna tot pe brațul lui, aplecat peste masă, Alatriste zâmbi cu o afectuoasă tristețe.

— Să ne batem cu cine, don Francisco?

Gestul îi era însă absent, ca și cum căpitanul nu aștepta niciun răspuns. Dar celălalt ridică un deget în aer. Ochelarii îi alunecaseră de pe nas și atârnau de capătul șnurului, exact deasupra cănii cu gură largă.

— Cu prostia, cu răutatea, cu superstiția, cu invidia și ignoranța, zise rar, atent parcă numai la chipul său oglindit în luciul vinului. Ceea ce înseamnă cu Spania și cu întreaga lume.

•

Eu ascultam toate acele schimburi de cuvinte de pe taburetul meu de lângă ușă, uimit și neliniștit, intuind că în spatele cuvintelor amare ale lui don Francisco se ațineau motive obscure pe care nu le puteam înțelege, dar care depășeau cu mult niște simple năbădăi ale caracterului său dificil. Nu pricepeam încă, la vârsta mea necoaptă, că se poate vorbi cu o extremă duritate despre ceea ce iubești mai mult, tocmai fiindcă iubești, și cu autoritatea morală conferită de această iubire. Pe don Francisco de Quevedo, asta am înțeles-o mai târziu, îl durea Spania. O Spanie încă temută în exterior, dar care, în pofida pompei și artificiului, a tânărului și simpaticului nostru rege, a mândriei naționale și a eroicelor noastre fapte de arme, adormise legănată de speranța aurului și argintului american aduse de galioane din Indii. Numai că tot acest aur și argint se evapora în mâinile aristocrației, ale funcționărimii și

clerului, categorii lenețe, pervertite și neproductive, și se irosea în vane întreprinderi cum ar fi continuarea războiului reizbucnit în Flandra, unde a „planta o suliță”, adică a trimite un sulițaș, un soldat, costa și ochii din cap. Până și olandezii, împotriva cărora luptam, ne vindeau produsele lor manufacturiere și făceau tot felul de învârteli comerciale chiar în portul Cádiz, ca să pună mâna pe metalele prețioase pe care corăbiile noastre, apărându-se de pirații lor, le aduceau de la soare-apune. Aragonezii și catalanii își invocau cu orice prilej privilegiile, Portugalia abia aștepta să se desprindă de noi, comerțul era în mâinile străinilor, finanțele în ale bancherilor genovezi, nimeni nu muncea, cu excepția nenorociților de țărani, jecmăniți de strângătorii de biruri ai nobilimii și ai regelui. Și în miezul acelei corupții și nebunii, în răspăr cu mersul Istoriei, ca un splendid animal teribil în aparență, în stare să mai dea strașnice lovituri de labă, dar cu centrii vitali atacați de tumori maligne, această nefericită Spanie era viermănoasă pe dinăuntru, osândită la o decadență inevitabilă, al cărei spectacol nu putea scăpa clarviziunii acelui om excepțional care era don Francisco de Quevedo. Însă eu, pe atunci, nu eram sensibil decât la îndrăzneala spuselor sale; și aruncam priviri neliniștite spre stradă, așteptându-mă să-i văd apărând dintr-un moment în altul pe poterașii prim-magistratului *corregidor* cu un nou ordin de întemnițare ca răspuns la orgolioasa lui imprudență.

Atunci am văzut careta. Ar fi o minciună din partea mea să neg că îi așteptam apariția, care avea loc pe strada Toledo cam la aceeași oră, de două sau de trei ori pe săptămână. Era neagră, tapisată cu piele și catifea roșie, iar vizitiul nu stătea pe capră, mânând cele două catârce, ci călare pe una din ele, cum se obișnuia la acest tip de vehicul. Careta avea un aspect solid, dar discret, tipic proprietarilor care se bucurau de o bună poziție socială, dar nu aveau dreptul ori dorința de a se împăuna cu ea. Ceva propriu negustorilor înstăriți sau înalților funcționari care, fără a aparține nobilimii, dețineau posturi importante la curte.

Pe mine, totuși, nu mă interesa ambalajul, ci conținutul. Mânuța aceea, încă plăpândă, albă ca hârtia de mătase, care apărea discret, sprijinită de cadrul ferestruicii. Reflexele acelea aurii ale părului lung și blond, pieptănat cu cârlionți și zulufi în tirbușon. Și ochii. În ciuda timpului scurs de când i-am văzut întâia oară și a multelor aventuri și neplăceri pe care irișii aceia

albaștri aveau să mi le aducă în viață în anii următori, nici măcar azi nu sunt în stare să exprim în scris efectul privirii aceleia luminoase și pure, atât de înșelător de curate, de culoarea cerurilor Madridului, pe care, mai târziu, a știut să le picteze ca nimeni altul pictorul favorit al regelui, stăpânul nostru, don Diego Velázquez.

La vremea aceea, Angélica de Alquézar trebuie să fi avut între unsprezece și doisprezece ani și deja anunța promițător splendida frumusețe în care avea să se transforme mai târziu și despre care a lăsat o minunată mărturie însuși Velázquez în celebrul tablou pentru care ea avea să-i pozeze după un alt răstimp, către 1635. Dar cu vreo zece ani înainte, în diminețile acelea de martie premergătoare aventurii cu englezii, eu nu cunoșteam identitatea fetei plăpânde, aproape o copilă, care la fiecare două-trei zile străbătea în caretă strada Toledo în direcția Pieței Mari și a Palatului Regal, unde – am aflat după aceea – le slujea pe regină și pe prințesele tinere în calitate de *menina* sau domnișoară de onoare, grație poziției unchiului ei, aragonezul Luis de Alquézar, pe atunci unul dintre cei mai influenți secretari ai regelui. Pentru mine, fata bălaie din caretă era numai o viziune cerească, miraculoasă, tot atât de departe de biata-mi condiție de muritor pe cât puteau fi soarele sau cea mai frumoasă stea de colțul acela al străzii Toledo, unde roțile vehiculului și copitele catârcelor stropeau cu noroi, arogante, pe oricine le ieșea în cale.

Dar în dimineața aceea ceva le-a tulburat rutina. În loc să treacă pe dinaintea tavernei, ca de obicei, continuându-și drumul în sus pe stradă și oferindu-mi fugara viziune a blondei călătoare, vehiculul s-a oprit înainte de a ajunge în dreptul meu, la vreo douăzeci de pași de Taverna Turcului. O bucată de doagă ruptă se lipise din cauza clisei de una din roți, învârtindu-se cu ea odată până blocase axa; iar vizitiul se văzu nevoit să oprească și să se dea jos în noroi ca să elimine obstacolul. S-a întâmplat însă ca un grup de puștani, obișnuiții străzii, să se apropie ca să-și bată joc de vizitiu, iar acesta, prost dispus, să pună mâna pe bici ca să-i gonească. Mai bine n-ar fi făcut-o. Micile pușlamale ale Madridului, pe vremea aceea, erau sâcâitoare, zumzăitoare și agresive ca muscoii albaștri – *dacă-i la Madrid născut*, *mardeiaș o să devină*, zicea un vechi proverb – și-n plus n-aveau în fiecare zi pleașca aceea a unei carete ca să-

și exerseze tirul. Așa că, înarmați cu pumni de noroi, începură să dea dovadă de o măiestrie în aruncarea proiectilelor pe care le-ar fi invidiat-o și cei mai buni țintași ai corpurilor noastre de infanterie *los tercios,* numite așa („treimi”) pentru că erau formate din sulițași, archebuzieri și muschetari.

M-am ridicat alarmat. De soarta vizitiului puțin îmi păsa, însă vehiculul acela purta în el ceva care, în etapa aceea a tinerei mele vieți, era cea mai prețioasă încărcătură din câte se puteau închipui. Pe deasupra, eram fiul lui Lope Balboa, mort eroic în războaiele regelui, domnul nostru. Așa că n-aveam încotro. Hotărât să mă bat amarnic pentru cea pe care, chiar de departe și cu maxim respect, o consideram doamna mea, m-am năpustit la micii derbedei și din doi pumni și patru șuturi am pus pe fugă forțele inamice, care s-au retras în debandadă lăsându-mi terenul în stăpânire.

Impulsul bătăliei – ca și dorința-mi secretă, bineînțeles – m-a purtat către caretă. Eram lângă ea când vizitiul, un nerecunoscător, după ce m-a privit dușmănos, și-a reluat treaba. Mă gândeam să mă retrag, când ochii albaștri apărură la ferestruică. Viziunea m-a țintuit locului și am simțit că roșesc cu viteza și puterea unui foc de pistol. Fata, copila, mă privea cu o fixitate care ar fi secat apa din țevile fântânii din preajmă. Blondă. Palidă. Extrem de frumoasă. Ce să vă mai spun! Nici măcar nu zâmbea, mulțumindu-se să mă privească atent, plină de curiozitate. Era clar că gestul meu nu trecuse neobservat. Cât despre mine, privirea aceea, apariția aceea îmi depășeau cu mult așteptările. Am făcut un gest cu mâna spre o pălărie imaginară și m-am înclinat.

— Íñigo Balboa, slujitorul dumneavoastră, m-am bâlbâit, reușind totuși să dau cuvintelor mele o intonație pe care am socotit-o galantă. Paj în casa căpitanului don Diego Alatriste.

Impasibilă, tinerica mi-a susținut privirea. Vizitiul urcase la loc pe spinarea catârcei și îi dădea ghes să pornească. Vehiculul se urni. Am făcut un pas înapoi, ferindu-mă de stropii aruncați de roți, și chiar atunci ea și-a sprijinit o mână mică, perfectă, albă ca sideful, de cadrul ferestruicii, iar eu m-am simțit de parcă mi-o întinsese să i-o sărut. Atunci, gura ei, splendid desenată, cu suave buze pale, se curbă puțin, foarte ușor, într-un gest minim ce putea fi interpretat ca un surâs distant, enigmatic, misterios. Am auzit biciul vizitiului plesnind, și careta s-a urnit ducând cu

ea zâmbetul acela despre care nici în ziua de azi nu știu dacă a fost real sau imaginar. Iar eu am rămas în mijlocul drumului, îndrăgostit până în ultima fibră a inimii, văzând cum se îndepărtează mica domnișoară atât de asemănătoare unui înger bălai și neștiind, bietul de mine, că tocmai făcusem cunoștință cu cea mai dulce, mai primejdioasă și mai mortală vrăjmașă a mea.

• 4 •

Ambuscada

În martie, noaptea se lasă devreme. Mai dăinuia o spuză de lumină sus pe cer; dar străzile strâmte, sub streșinile întunecate ale acoperișurilor, erau negre ca gura lupului. Căpitanul Alatriste și colegul lui aleseseră un drumeag îngust, întunecos și pustiu, pe unde cei doi englezi urmau să treacă obligatoriu ca să ajungă la Casa cu Șapte Hornuri. Un mesager le transmisese ora și itinerarul. Le mai furnizase ceva, și anume cea mai recentă descriere a călătorilor, pentru a preîntâmpina orice greșeală: jupân Thomas Smith, tânărul mai blond și mai mare ca vârstă, călărea un cal pag și purta o haină de călătorie gri cu podoabe discrete de argint, cizme înalte de piele vopsită tot în gri și o pălărie cu panglica de aceeași culoare. Cât despre jupân John Smith, cel mai tânăr, acesta venea călare pe un șarg. Haina lui era castanie; avea cizme de călărie din piele și o pălărie cu trei pene mici, albe. Amândoi arătau obosiți și colbuiți, ca oamenii care călăriseră câteva zile fără istov. Bagajele lor erau puține, constând din doi saci de voiaj, fiecare prins în curele de crupa calului.

Ascuns în umbra unui portic, Diego Alatriste privi fanarul pe care el și colegul lui îl așezaseră strategic la un cot al drumului, astfel ca să-i lumineze pe străini înainte ca aceștia să apuce să-i vadă pe ei. Drumeagul acela, care cotea în unghi drept, pornea din strada Barquillo, de lângă palatul contelui de Guadalmedina și, după ce mergea paralel cu gardul de piatră al grădinii Mănăstirii Carmeliților Desculți, se sfârșea în fața Casei cu Șapte Hornuri, la întretăierea străzii Torres cu cea a Infantelor. Locul ales pentru capcană era prima porțiune, cu cotul cel mai întunecat, mai strâmt și mai singuratic, unde doi călăreți atacați prin surprindere puteau fi trași jos de pe cai cu ușurință.

Era destul de răcoare, și căpitanul se înfofoli mai bine în capa lui nouă, cumpărată din avansul în monede de aur al mascaților.

Făcând aceasta, răsună clinchetul fierăriei pe care o purta dedesubt: daga *vizcaína* se frecă de mânerul spadei și de crosa pistolului bine încărcat pe țeavă, pe care îl ținea în partea dindărăt a centurii pentru cazul că trebuia să recurgă, în ultimă instanță, la acest mijloc zgomotos și definitiv, interzis cu tărie de decretele regale, dar pe care în situații dificile era mai bine să-l ai asupra ta, pentru orice eventualitate. În noaptea aceea, Alatriste își completase echipamentul cu pieptarul din piele de bivol, care îi apăra torsul de eventuale tăieturi și înjunghieturi, și cu lama scurtă de parlagiu ascunsă în carâmbul uneia din cizmele lui vechi, cu tălpi comode și uzate care îi îngăduiau să simtă bine pământul sub picioare când avea să înceapă tărășenia.

Să-l ia naiba pe nebunul
care spada și-o descinge.

începu să recite printre dinți, ca să-i treacă timpul mai ușor. Murmură și alte fragmente din *Fuenteovejuna* a lui Lope de Vega, care era una dintre dramele lui preferate, înainte de a amuți din nou, cu fața ascunsă de borul amplu al pălăriei trase până pe sprâncene. O altă umbră se mișcă ușor la câțiva pași de locul lui de pândă, sub arcada unei portițe dând în grădina părinților carmeliți. Italianul era probabil la fel de înțepenit ca el, după mai bine de o jumătate interminabilă de oră de nemișcare. Straniu personaj. Venise la întâlnire îmbrăcat de sus până jos în negru, învăluit în capa-i neagră, cu pălărie neagră, iar chipul lui ciupit de vărsat se însufleți se puțin, schițând un zâmbet numai când Alatriste îi propusese să pună acolo fanarul ca să lumineze cotul drumeagului ales pentru ambuscadă.

— Asta-mi place, se mulțumise să spună cu vocea aceea a lui înfundată, aspră. Ei în lumină și noi pe întuneric. Bună treabă.

Apoi începuse să fluiere refrenul acela ce părea să-i placă atât de mult, tiruri-ta-ta, pe când, pe un ton calm, rapid și profesional, își repartizau adversarii. Alatriste avea să se ocupe de cel mai mare din cei doi tineri, englezul cu haine gri și cal pag, în timp ce italianul avea să-i facă seama tânărului în haine maro care călărea pe șarg. Fără focuri de pistol, fiindcă totul trebuia să se desfășoare cu discreție suficientă pentru ca, odată treaba mântuită, ei să scotocească prin bagaje, să găsească

documentele și, bineînțeles, să-i ușureze pe răposați de banii pe care îi aveau asupra lor. Dacă făceau prea mult zgomot și apărea lume, se ducea totul dracului. Pe deasupra, Casa cu Șapte Hornuri nu era departe și servitorii ambasadorului englez puteau sări în ajutorul compatrioților. Era vorba, prin urmare, de o afacere rapidă și mortală: cling, clang, adio și n-am cuvinte. Și toți în iad, sau unde dracu' or merge anglicanii eretici. Cel puțin ăia doi n-or să ceară cu strigăte spovedanie cum făceau bunii catolici, deșteptând jumătate de Madrid.

Căpitanul își potrivi mai bine capa pe umeri și privi spre cotul drumeagului luminat de slaba pâlpâire a fanarului. Sub stofa călduroasă, mâna stângă i se odihnea pe pomoul spadei. Își mai omorî puțin timpul încercând să-și amintească numărul oamenilor cărora le făcuse de petrecanie el cu mâna lui: nu în război, unde cel mai adesea e imposibil să știi efectul unei lovituri de spadă sau al unui foc de archebuză în toiul bătăliei, ci de aproape. Corp la corp. Față în față. Treaba asta cu față în față era importantă, cel puțin pentru el; pentru că Diego Alatriste, spre deosebire de mulți spadasini care își vindeau serviciile, nu înjunghia niciodată omul pe la spate. E adevărat că nici nu-i lăsa întotdeauna răgazul să se pună în gardă cum scrie la carte; dar nu-i mai puțin adevărat că niciodată nu străpunsese pe nimeni care să nu fi fost întors către el și cu spada scoasă din teacă, exceptând vreo santinelă olandeză sau alta, cu beregata tăiată noaptea. Numai că așa stăteau lucrurile la război; cum s-a întâmplat și cu niște germani răsculați de la Maastricht și cu restul dușmanilor trimiși pe lumea ailaltă în timpul campaniilor. Nu că asta ar fi fost mare lucru pe vremea aceea; însă căpitanul făcea parte din oamenii care au nevoie de tot soiul de scuze și pretexte ca să nu-și piardă de tot respectul de sine. Pe tabla de șah a vieții fiecare mută cum știe, cum poate; și oricât de firave ar părea aceste raționamente, ele îi ofereau totuși o justificare, o ușurare. Și chiar dacă toate scuzele acelea nu erau suficiente, cum i se citea cu ușurință în ochi atunci când rachiul răscolea toți demonii din el, totuși îi ofereau măcar ceva de care să se agațe când sila de sine era atât de intensă încât se surprindea privind cu un interes excesiv în gura neagră a pistoalelor sale.

Unsprezece oameni, numără el până la urmă. Nepunând la socoteală războiul, rămâneau patru în dueluri soldățești în

Flandra și Italia, unul la Madrid și altul la Sevilla. Toți, pe motive de joc de cărți, cuvinte nepotrivite sau femei. Restul fuseseră comenzi plătite: cinci vieți, fiecare contra sumei cutare. Toți, bărbați în putere, capabili să se apere, iar câțiva, pungași de cea mai joasă speță. Nici pomeneală de remușcări, decât în două cazuri: unul, amorezul unei anumite doamne, pe al cărei soț nu-l țineau curelele să-și reteze singur coarnele, băuse prea mult în noaptea când Diego Alatriste îi ieșise în întâmpinare pe o stradă prost luminată; iar căpitanul n-a uitat niciodată privirea lui tulbure, lipsită de orice înțelegere față de ce i se întâmpla, când, după ce-și scosese nesigura lui spadă din teacă, nenorocitul se trezise cu o palmă de oțel în piept. Celălalt fusese un frumușel de la curte, un băiețandru ageamiu plin de panglicuțe, a cărui existență îl sâcâia pe contele de Guadalmedina pe motiv de procese, de testamente și de moșteniri. Așa că numitul Guadalmedina îl însărcinase pe Diego Alatriste să simplifice procedurile legale. Totul s-a rezolvat în timpul unei excursii a tinerelului marchiz Álvaro de Soto la izvorul Acero, cu câțiva prieteni, ca să le curteze pe doamnele venite să bea apă minerală de partea cealaltă a podului din Segovia. Un pretext oarecare, o îmbrânceală, câteva insulte schimbate între ei, și junele – de nici douăzeci de ani – căzu orbește în cursă, schițând gestul fatal de a-și duce mâna la spadă. Totul se petrecuse cât ai clipi; și, înainte ca vreunul dintre cei prezenți să apuce să reacționeze, căpitanul Alatriste și cei doi ciraci care îi acopereau spatele se făcuseră nevăzuți, lăsându-l pe micul marchiz zăcând pe spate și sângerând abundent sub privirile îngrozite ale doamnelor și însoțitorilor lor. Afacerea făcu ceva vâlvă; însă influențele lui Guadalmedina îl puseră la adăpost pe ucigaș. Cu toate acestea, neplăcut impresionat, Alatriste avusese timp să ia cu sine amintirea spaimei de pe fața palidă a tânărului care nu dorea câtuși de puțin să se bată cu necunoscutul acela cu mustață țanțoșă, ochi înghețați deschiși la culoare și aspect amenințător; dar care s-a văzut silit să scoată spada fiindcă amicii lui și doamnele îl priveau. Fără altă introducere, căpitanul îi străpunsese gâtul cu o lovitură simplă descriind un cerc întreg, pe când tinerelul încă încerca să se așeze grațios în gardă cu picioarele flexionate și brațul întins, străduindu-se cu disperare să-și amintească poveștele elegante ale maestrului său de scrimă.

Unsprezece oameni, rememoră Alatriste. Și, în afară de junele marchiz și de un soldat foarte oarecare numit Carmelo Tejada pe care îl lăsase rece într-unul din duelurile lui flamande, nu era în stare să-și amintească numele celorlalți nouă. Poate nici nu le știuse vreodată. Oricum, acolo, ascuns în umbrele porticului, așteptând victimele ambuscadei, cu neplăcerea acelei răni destul de recente care îl ținea ancorat în orașul de reședință al curții, Diego Alatriste își aminti din nou cu regret câmpiile Flandrei, trosnetul archebuzelor și nechezatul cailor, sudoarea bătăliei alături de camarazi, răpăitul tobelor și pasul liniștit al corpurilor de infanterie *tercios* intrând în luptă sub vechile flamuri. În comparație cu Madridul, cu străduța aia în care se pregătea să omoare doi oameni pe care nu-i văzuse în viața lui, cu propria-i memorie, războiul, câmpul de luptă i se păreau în noaptea aceea ceva curat și îndepărtat, unde inamicul era cel ce-ți stătea înainte, iar Dumnezeu – se spunea – era mereu de partea ta.

•

Bătu de opt în turla Carmeliților Desculți. Și aproape imediat, de parcă bătăile de clopot fuseseră un semnal, un zgomot de copite se făcu auzit la capătul drumeagului, după colțul gardului de piatră al mănăstirii. Diego Alatriste privi spre cealaltă umbră pitulată în cadrul portiței, iar fluieratul refrenului obsedant îi dădu de știre că și colegul său era cât se poate de atent. Dezlegă șnurul care îi ținea capa și se descotorosi de ea ca să nu-l stingherească în mișcări, lăsând-o împăturită în portic. Rămase cu ochii pe colțul străduței luminat de fanar, în timp ce zgomotul făcut de doi cai potcoviți se apropia tot mai mult. Lumina gălbuie se reflectă o clipă pe o lamă goală de oțel în cotlonul italianului.

Căpitanul își potrivi pieptarul de piele și trase spada din teacă. Zgomotul potcoavelor răsuna chiar la cotitură și o primă umbră enormă, disproporționată, începu să se proiecteze mișcându-se de-a lungul zidului. Alatriste respiră adânc de cinci-șase ori, ca să-și golească pieptul de umorile rele și, simțindu-se perfect stăpân pe sine și în formă, ieși de sub portic cu spada în mâna dreaptă, în timp ce cu stânga scotea din teacă daga *vizcaína.* La jumătatea drumului, din bezna porții ieși încă o umbră, cu câte o scăpărare metalică în fiecare mână; și umbra aceea, alături de a căpitanului, se mișcă pe străduță în întâmpinarea celorlalte

forme omenești pe care fanarul le proiecta deja pe zid. Un pas, doi, încă unul. Totul era îndrăcit de aproape pe drumeagul acela atât de strâmt încât, dând colțul, umbrele se pomeniră într-o mare învălmășeală străbătută de sclipiri de oțele și de ochi speriați de surpriză, și întretăiată de brusca respirație a italianului când își alese victima și se năpusti asupra ei. Cei doi călători veneau pe jos: descălecaseră ceva mai înainte și își duceau caii de dârlogi. La început totul păru foarte simplu, dar apoi ochii lui Alatriste săriră de la unul la altul încercând să-și găsească omul. Colegul lui italian fusese mai rapid sau improvizase mai iute, fiindcă îl simți repezindu-se ca uliul la cel mai apropiat dintre adversari, fie pentru că își recunoscuse de îndată prada, fie că, indiferent la acordul care le stabilea fiecăruia o anumită victimă, se arunca asupra primului apărut de după colț, nelăsându-i nici cel mai mic răgaz să riposteze. Într-un fel sau altul, nimerise bine, fiindcă Alatriste reuși să vadă un tânăr blond, îmbrăcat în haine castanii, ținând în mână dârlogii unui cal șarg, scoțând o exclamație de alarmă pe când sărea într-o parte ca să se ferească, miraculos, de împunsătura teribilă pe care italianul o repezise înainte nedându-i timp să ducă mâna la spadă.

— Steenie!... Steenie!

Părea mai curând un strigăt de prevenire a însoțitorului său decât unul de ajutor. Alatriste îl auzi pe tânăr scoțând strigătul acela de două ori pe când trecea pe lângă el și, ocolind crupa calului, care, simțind frâul liber, începu să se răsucească pe loc, ridică spada contra celuilalt englez, cel îmbrăcat în gri și care la lumina fanarului se vădi un om deosebit de arătos, cu părul foarte blond și cu o mustață fină. Acest al doilea tânăr tocmai aruncase frâul calului său și, după ce făcuse câțiva pași înapoi, scotea cu viteza fulgerului oțelul din teacă. Eretic sau bun catolic, asta punea lucrurile la punct; așa că Alatriste îl atacă oblu, iar când englezul întinse spada ca să se apere de la distanță, se propti bine pe un picior, îl întinse pe celălalt în față, își atinse rapid oțelul de al inamicului, și de cum acesta își retrase spada, căpitanul lansă o lovitură laterală cu *vizcaína* ca să devieze și să încurce arma adversarului. După încă un moment, acesta dăduse înapoi patru pași și se bătea cu disperare, cu spatele lipit de zid și fără spațiu de manevră, pe când căpitanul se pregătea, metodic și sigur, să-i bage trei

sferturi de lamă în primul loc descoperit și să încheie socoteala. Ceea ce era ca și făcut, fiindcă, deși tânărul lupta curajos și mânuia bine oțelul, era prea focos și se bloca în propriu-i efort. Între timp, Alatriste auzea din spate clinchetul spadelor italianului și celuilalt englez, gâfâitul și imprecațiile lor. Cu coada ochiului le putea vedea mișcarea umbrelor pe zid.

Deodată, prin zăngănitul de fiare se auzi un geamăt și căpitanul întrezări umbra englezului mai tânăr căzând în genunchi. Părea rănit, apărându-se de jos tot mai greu contra atacurilor italianului. Aceasta păru să-l descurajeze pe adversarul lui Alatriste; brusc, îl părăsiră atât instinctul de conservare, cât și dibăcia cu care până atunci încercase, de bine, de rău, să-l țină la respect.

— Cruțați-l pe camaradul meu! strigă, pe când para un atac, într-o spaniolă elementară cu un puternic accent străin. Cruțați-l pe camaradul meu!

Situația aceea, neatenția și strigătele îl făcură să neglijeze puțin apărarea; și, la prima încercare, după o fentă cu daga, căpitanul îl dezarmă fără efort. La dracu' cu englezul naibii, se gândea. Unde s-a mai pomenit așa ceva? Cum adică să ceri îndurare pentru altul, când tu însuți ești pe punctul să te pupe mă-ta rece? Încă mai zbura prin aer spada străinului, când Alatriste îndreptă vârful armei sale spre gâtul acestuia și își retrase puțin cotul ca să i-l străpungă fără probleme și să încheie afacerea. Cruțați-l pe camaradul meu. Auzi dumneata. Trebuie să fii bătut în cap sau englez ca să strigi așa ceva pe o străduță întunecoasă din Madrid unde plouă cu pumnale.

Și atunci, din nou, englezul făcu ceva ciudat, în loc să ceară îndurare pentru sine sau – era clar că era un băiat viteaz – să apuce micul jungher inutil pe care îl purta la cingătoare, îi aruncă o privire disperată celuilalt tânăr, care abia se mai apăra trântit la pământ și, arătându-i-l lui Diego Alatriste, strigă iar:

— Cruțați-l pe camaradul meu!

Căpitanul își opri o clipă brațul, descumpănit. Tânărul acela blond cu mustață îngrijită, cu păr lung nepieptănat din cauza călătoriei, cu elegante haine gri colbuite, nu se temea decât pentru prietenul lui, care n-avea cum să nu fie străpuns de italian. Abia în acel moment, în bătaia fanarului care continua să lumineze scena ambuscadei, Alatriste își permise să privească mai cu atenție ochii albaștri ai englezului, chipul fin, palid,

crispat de o groază care, asta sărea în ochi, nu era aceea de a-și pierde viața. Mâini albe, catifelate. Trăsături aristocratice. Totul mirosea a oameni de rang înalt. Iar treaba asta, își zise pe când își amintea rapid conversația cu mascații, dorința unuia de a nu curge mult sânge și insistența celuilalt, sprijinit de inchizitorul Bocanegra, de a-i asasina pe călători, începea să dezvăluie unghere prea întunecate ca să rezolvi treaba cu două lovituri de spadă și să dormi după aceea liniștit.

Așa că rahat. Rahat și iar rahat. Drăcia dracului. În ce m-am vârât. Cu spada încă la o palmă de englez, Diego Alatriste șovăi, iar celălalt își dădu seama că șovăie. Atunci, cu un gest de o extremă noblețe, ceva de necrezut, dată fiind situația în care se afla, îl privi în ochi și își ridică mâna dreaptă încet până la piept, pe inimă, parcă formulând un jurământ solemn, nu o rugă fierbinte.

— Cruțați-l!

Îl conjură pentru ultima oară, acum aproape confidențial, coborând vocea. Iar Diego Alatriste, care continua să se dea la toți dracii, fu convins că nu-l mai putea omorî cu sânge rece pe blestematul de englez, cel puțin nu în noaptea aceea, nici în acel loc. Și mai fu încredințat, în timp ce lăsa lama în jos și se întorcea spre italian și spre celălalt tânăr, că era pe punctul să cadă, ca un perfect imbecil ce era, într-o nouă capcană a aventuroasei sale vieți.

•

Sărea în ochi că italianul se distra de minune. Putea să-l fi terminat de câteva ori pe rănit, dar se amuza chinuindu-l cu false atacuri și fente, de parcă găsea o plăcere în amânarea loviturii definitive și mortale. Părea un motan negru și jigărit jucându-se cu șoricelul înainte de a-l înfuleca. La picioarele lui, cu un genunchi pe pământ și cu umărul lipit de perete, cu o mână acoperindu-și rana care sângera prin haină, englezul mai tânăr se bătea fără convingere, parând cu mare greutate asalturile adversarului. Nu cerea îndurare, iar pe chipul său aproape livid, cu maxilarele încleștate, se citea demna hotărâre de a muri fără o exclamație, fără un vaiet.

— Lasă-l, domnia ta! îi strigă Alatriste italianului.

Între două împunsături de spadă destinate englezului, acesta îl privi pe căpitan, surprins să-l vadă lângă el pe celălalt englez, dezarmat, dar în picioare. Șovăi preț de o clipă, se uită din nou

la adversarul lui, îl mai atacă o dată fără prea mare convingere și îl privi iar pe căpitan.

— Glumești? zise, dându-se un pas înapoi ca să-și ia avânt, pe când făcea să-i șuiere lama prin aer cu două retezături feroce de-a dreapta și de-a stânga.

— Lasă-l! insistă Alatriste.

Italianul îl măsură de sus în jos, necrezându-și urechilor. La lumina gălbuie a fanarului, chipul lui ciupit de vărsat părea o suprafață lunară. Mustața neagră îi descoperi într-un surâs sinistru dinții foarte albi.

— Lasă prostiile, spuse în sfârșit.

Alatriste făcu un pas către el și italianul îi privi spada din mână. De jos, incapabili să înțeleagă ce se întâmplă, ochii tânărului rănit se mutau de la unul la altul, buimăciți.

— E ceva în neregulă, precizează căpitanul. Foarte în neregulă. Așa c-o să-i omorâm altădată.

Celălalt continua să-l privească țintă. Zâmbetul i se intensifică plin de neîncredere și deodată dispăru de tot. Clătină din cap.

— Domnia ta ești nebun, zise. Asta ne poate costa viața.

— Îmi asum răspunderea.

— Aha.

Italianul părea să cugete. Când deodată, cu viteza fulgerului, îi aplică englezului pe jumătate prăbușit o lovitură atât de năprasnică încât, dacă Alatriste nu i-ar fi deviat spada cu a lui, l-ar fi țintuit pe tânăr de perete. Se întoarse cu o înjurătură, și de data asta Alatriste fu cel care trebui să recurgă la toate instinctele sale de spadasin și la întreaga-i dibăcie de scrimer ca să pareze a doua împunsătură, la nici două degete de inima lui, pe care italianul i-o repezise cu cele mai perfide intenții din lume.

— O să ne mai vedem noi! strigă spadasinul. Ți-o promit!

Și, stingând fanarul cu un șut, o luă la fugă, dispărând în întunericul drumeagului ca o umbră printre umbre. Iar râsul lui se auzi după încă un moment, din depărtare, precum cea mai sumbră dintre prevestiri.

• 5 •

Cei doi englezi

Cel mai tânăr nu era grav rănit. Însoțitorul lui și Diego Alatriste îl duseră mai aproape de fanarul pe care îl aprinseseră din nou; și acolo, sprijinit de zidul grădinii carmeliților, îi cercetară rana făcută de italian: una dintre zgârieturile acelea superficiale, sângerând spectaculos, dar fără consecințe, care le permiteau de obicei tinerilor filfizoni să se împăuneze pe dinaintea doamnelor, cu brațul în eșarfa legată de gât, obținând astfel avantaje la preț redus. În cazul lui, însă, nici măcar eșarfa nu era trebuitoare. Tovarășul lui de călătorie în haine gri îi puse o batistă curată pe rana de la subsuoara stângă, apoi îi încheie la loc cămașa, pieptarul și haina, pe când îi vorbea în limba lor cu blândețe și voce joasă. În timpul operației, pe care englezul o făcuse cu spatele la căpitanul Alatriste, ca și când nu se mai temea de nimic rău din partea lui, acesta avu ocazia să constate și alte detalii interesante. De pildă că, dezmințind aparenta seninătate a tânărului în gri, mâinile îi tremurară la început, când descheia hainele camaradului său ca să-și dea seama de gravitatea rănii. De asemenea, deși nu știa boabă englezește cu excepția câtorva cuvinte sugestive schimbate îndeobște de la puntea unui vas la cealaltă sau de la un parapet la altul pe câmpurile de luptă – vocabular care se limita în cazul unui soldat veteran spaniol, în pronunția lui, la *fociu* (o să vă regulăm noi), *sons ofde gritbici* (feciori de mare târfă) și *uergoin tucat iurbols* (vă tăiem noi boașele) –, căpitanul observă că englezul în gri îi vorbea camaradului său cu un fel de respect afectuos; și că, pe când acesta din urmă îl numea Steenie, care fără îndoială era un nume sau un apelativ prietenesc și familiar, celălalt folosea termenul formal de milord adresându-i-se rănitului. Aici era un drac la mijloc, și nu unul pârlit oarecare, ci unul cât toate zilele. Lui Alatriste atât de mult îi stârni curiozitatea situația aceea, încât în loc s-o ia la sănătoasa așa cum îi poruncea, dându-se de

ceasul morții, bunul-simț, rămase nemișcat lângă cei doi englezi pe care fusese cât pe ce să-i expedieze într-o lume mai bună, în timp ce reflecta amar asupra unui adevăr nestrămutat: cimitirele erau pline de curioși. Dar nu era mai puțin adevărat că în faza aceea, după incidentul cu italianul, cu cei doi indivizi mascați și cu *fray* Emilio Bocanegra așteptând rezultatele, chestia cu cimitirele era apă de ploaie; așa că a pleca, a rămâne ori a dansa ciacona era tot aia. Să-ți ascunzi capul, cum se zicea că face pasărea aia ciudată din Africa, struțul, nu rezolva nimic; și-n plus nu se potrivea cu firea lui Diego Alatriste. Era conștient că abaterea de la țintă a oțelului italianului fusese un pas ireparabil, fără întoarcere; încât altceva nu-i rămânea de făcut decât să joace partida cu noile cărți pe care Destinul batjocoritor tocmai i le pusese în mână, chiar dacă acestea erau mizerabile. Se uită la cei doi tineri care la ora aceea și conform celor stabilite – avea în buzunar o parte din aurul primit pentru asta – trebuiau să fie leșuri și simți picături de sudoare pe gulerul cămășii. Ce soartă de rahat și asta a lui, înjură în tăcere. Grozav moment găsise ca să se joace de-a hidalgii și cavalerii și de-a scrupulele de conștiință în fundătura aia din Madrid, cu urmările bănuite. Ce nu aveau să întârzie.

•

Englezul în haine gri se ridicase și se uita la căpitan. Astfel putu și acesta să-l studieze în voie la lumina fanarului: mustăcioară frizată și blondă, aer elegant, cearcăne de oboseală sub ochii albaștri. Abia treizeci de ani și calitate cu toptanul. Și, precum celălalt, palid ca hârtia. Sângele nu le revenise încă în obraji de când Alatriste și italianul se năpustiseră la ei.

— Suntem îndatorați domniei voastre, zise cel în gri, și după o scurtă pauză adăugă: În pofida începutului.

Spaniola lui era plină de imperfecțiuni, cu un puternic accent din partea de sus stânga a hărții, adică britanic. Iar tonul părea să-i fie sincer; era clar că el și camaradul lui văzuseră într-adevăr moartea cu ochii; și nu cu jumătăți de măsură, nici în răpăit solemn de tobe, ci pe întuneric și aproape pe la spate, ca șobolanii, într-o fundătură și într-o situație care nu aveau absolut nimic comun cu gloria. Experiență care, din când în când, nu le strică unor membri ai claselor superioare, prea obișnuiți să crape estetic, din profil, printre aghiotanți și tobosari. Fapt e că, din când în când, clipea des, nedezlipindu-și

ochii de pe căpitan, parcă uluit că mai trăiește. Și chiar că avea de ce să se mire, ereticul.

— În pofida începutului, repetă.

Căpitanul nu știu ce să spună. La urma urmei, și în ciuda deznodământului înfruntării, el și colegu-i de breaslă încercaseră să-i asasineze pe acei tineri domni Smith sau cum naiba s-or fi numind. Ca să umple cu ceva stingheritoarea pauză, privi împrejur și văzu strălucind pe jos spada englezului. Așa că o luă și i-o înapoie. Numitul Steenie, sau Thomas Smith, sau care i-o fi fost numele în realitate, o cântări gânditor înainte de a o băga în teacă. Continua să-l privească pe Alatriste cu ochii aceia albaștri și cinstiți care îl făceau să se simtă atât de prost pe căpitan.

— În primul moment v-am crezut... zise, și parcă așteptă ca Alatriste să-i completeze spusele.

Dar acesta nu făcu decât să dea din umeri. Chiar atunci rănitul dădu să se ridice, iar numitul Steenie se întoarse spre el ca să-l ajute. Amândoi aveau acum spadele în teci și, la lumina fanarului care continua să ardă pe jos, se uitau la căpitan cu multă curiozitate.

— Nu sunteți un vulgar bandit de drumul mare, conchise în sfârșit numitul Steenie, care începea să mai prindă culoare.

Alatriste îi aruncă o privire celui mai tânăr, căruia însoțitorul său îi spusese de câteva ori „milord”. Mustăcioară blondă, mâini fine, aparență aristocratică în ciuda costumului de călătorie, a prafului și murdăriei de pe drum. Dacă individul acela nu era de foarte bună familie, căpitanul era gata să treacă la mahomedanism. Să moară el de nu.

— Numele dumneavoastră? întrebă cel în haine gri.

Era ciudat că rămăseseră în viață, fiindcă ereticii aceia erau și naivi pe deasupra. Ori poate rămăseseră în viață tocmai de aia. Oricum, Alatriste rămase tăcut și impasibil; nu era el omul care să facă mărturisiri, și cu atât mai puțin unor străini pe care fusese cât pe ce să-i căsăpească. Prin urmare, chiar că nu-și putea închipui de ce credea fantele acela c-o să-și deșerte inima în fața lor. La drept vorbind, oricât de mult ar fi vrut să afle ce mama naibii era toată tărășenia aia, căpitanul începu să se gândească dacă n-ar fi mai bine s-o ia din loc. A intra pe terenul întrebărilor și explicațiilor nu era ceva care să-i convină. Deloc. Și-n plus putea apărea cineva: poterași făcându-și rondul de noapte sau vreun nepoftit care să încurce lucrurile. Ba chiar, în

cel mai rău caz, italianului putea să-i vină cheful să se întoarcă fluierând tiruri-ta-ta, cu întăriri, ca să-și termine treaba. Gândul acesta îl făcu să arunce o privire preocupată drumeagului întunecos din spatele lui. Trebuia s-o șteargă, neapărat.

— Cine v-a trimis? insistă englezul.

Fără niciun răspuns, Alatriste se duse să-și ia capa și și-o aruncă strânsă pe un umăr, lăsându-și liberă mâna ce manevra spada, pentru orice împrejurare. Caii nu erau departe și își târau frâiele pe jos.

— Încălecați și plecați, zise în sfârșit.

Cel numit Steenie nu se mișcă, mulțumindu-se să-și consulte camaradul, care nu pronunțase niciun cuvânt în spaniolă și nu părea să înțeleagă limba. Din când în când schimbau câteva vorbe pe limba lor, încet, și rănitul termina încuviințând din cap. În sfârșit, tânărul în haine gri i se adresă lui Alatriste.

— Domnia voastră era gata să mă omoare și n-a făcut-o, zise. De asemenea a salvat viața prietenului meu… De ce?

— Anii. M-au blegit.

Englezul negă din cap.

— Treaba asta n-a fost întâmplătoare. Se uită la camaradul lui, apoi la căpitan, cu o atenție sporită. V-a trimis cineva împotriva noastră, așa-i?

Căpitanului începuse să-i sară mușchiul de atâtea întrebări, și încă mai mult când văzu că interlocutorul lui schița un gest spre punga ce-i atârna de centură, dând de înțeles că orice cuvânt util putea fi remunerat în mod convingător. Se încruntă, își răsuci mustața și își sprijini mâna de pomoul spadei.

— Uitați-vă bine la mine, domnia voastră, zise. Arăt eu a om care-și povestește viața cui vrei sau nu vrei?

Englezul îl privi fix, cu mare atenție, și sfârși prin a-și îndepărta mâna de pungă.

— Nu, recunoscu el. Într-adevăr nu arătați.

Alatriste dădu din cap, aprobator.

— Îmi pare bine că vă dați seama de asta. Acum luați-vă caii și plecați. Colegul meu s-ar putea întoarce.

— Și dumneavoastră?

— Mă privește.

Englezii schimbară iar câteva cuvinte. Cel în gri părea să reflecteze, cu brațele încrucișate și cu bărbia sprijinită pe degetele mare și arătător. Un gest neobișnuit, plin de afectare,

mai potrivit cu palatele elegante din Londra decât cu o străduță întunecoasă din partea veche a Madridului, dar la el probabil uzual; ca și când era deprins să ia adesea poze îngrijite în fața oamenilor. Așa alb și blond cum era, avea aerul unui fante sau al unui curtean; dar adevărul e că se bătuse cu dibăcie și curaj, ca și tovarășul lui de drum. Manierele lor, observă căpitanul, erau identice, copiate parcă după același tipar. Doi băieți foarte bine crescuți, trase el concluzia. La mijloc or fi chestiuni de femei, religie sau politică. De nu cumva toate trei la un loc.

— Nu trebuie să se afle ce s-a întâmplat aici, spuse în sfârșit englezul, iar Diego Alatriste începu să râdă înfundat, printre dinți.

— Nu-s cel mai interesat să se afle.

Interlocutorul lui păru surprins de râsul acela, sau poate nu înțelese bine sensul cuvintelor; dar după un moment surâse și el. Un zâmbet ușor, politicos. Puțin disprețuitor.

— Sunt multe în joc, precizează el.

Cu asta Alatriste era întru totul de acord.

— Capul meu, murmură. De pildă.

Dacă englezul captase ironia, nu păru să-i dea atenție. Cugetă din nou.

— Prietenul meu are nevoie de puțină odihnă. Iar individul care l-a rănit s-ar putea să ne aștepte ceva mai încolo... Iarăși încercă să-l studieze mai bine pe cel din fața lui, străduindu-se să cumpănească proporția de conspirație și de sinceritate din atitudinea sa. La sfârșit ridică din umeri, dând de înțeles că nici el, nici prietenul lui nu aveau de ales. Domnia voastră știți unde mergeam?

Alatriste îi susținu nepăsător privirea.

— S-ar putea.

— Cunoașteți Casa cu Șapte Hornuri?

— Poate.

— Ne veți conduce până acolo?

— Nu.

— Veți duce acolo un mesaj din partea noastră?

— În niciun caz.

Tipul acela îl luase probabil drept un imbecil. Asta mai lipsea: să se arunce în gura lupului, alertându-i pe ambasadorul englez și pe servitorii lui. Pe pisică o omoară curiozitatea, își zise pe când privea neliniștit de jur-împrejur. Își repetă că era momentul

să se îngrijească de propria-i piele, pe care mulți vor fi dispuși să i-o găurească de-acum încolo. Trebuia să se ocupe de sine, punându-se la adăpost; de aceea dori să încheie grabnic discuția. Însă englezul îl mai reținu o clipă.

— Cunoaște domnia voastră vreun loc foarte apropiat unde am putea găsi ajutor?... Sau ne-am putea odihni puțin?

Fu cât pe ce să nege Diego Alatriste pentru ultima oară, înainte de a dispărea în beznă, când îi veni o idee cu iuțeala fulgerului. El însuși nu avea unde să se adăpostească, pentru că italianul și alți mercenari de-ai mascaților și ai părintelui Bocanegra puteau veni să-l caute în bârlogul lui de pe Strada Archebuzei, unde la ora aceea eu dormeam adânc și neștiutor. Dar mie nimeni n-avea de ce să-mi facă rău; pe când lui îi putea reteza cineva beregata înainte de-a apuca să ducă mâna la spadă. Exista o posibilitate de a găsi un adăpost în noaptea aceea și sprijin pentru ce avea să urmeze; totodată, de a-i ajuta pe englezi, aflând cu aceeași ocazie mai multe despre ei și despre cei care cu atâta osârdie le doreau pieirea. Acest atu, această carte de joc din mânecă pe care Diego Alatriste avea grijă să n-o folosească decât foarte rar, se numea Álvaro de la Marca, alias contele de Guadalmedina. Iar casa lui, adică palatul, era la vreo sută de pași de acolo.

•

— Te-ai băgat într-un bucluc cât toate zilele.

Álvaro Luis Gonzaga de la Marca y Álvarez de Sidonia, conte de Guadalmedina, era chipeș, elegant și atât de bogat încât putea pierde într-o singură noapte 10 000 de ducați la joc sau cu una dintre iubitele lui fără să clipească. Pe vremea aventurii celor doi englezi trebuie să fi avut treizeci și trei sau treizeci și patru de ani, așadar era în floarea vârstei. Fiu al bătrânului conte de Guadalmedina – don Fernando Gonzaga de la Marca, erou al campaniilor din Flandra în timpul marelui Filip al II-lea și al urmașului său, Filip al III-lea, Álvaro de la Marca moștenise de la părintele lui titlul de grande de Spania și putea sta cu pălăria pe cap în prezența tânărului monarh, cel de-al Patrulea Filip, care îi acordase prietenia sa; și pe care, umbla vorba, îl însoțea în escapadele lui amoroase cu actrițe și dame prea puțin recomandabile, după care amândoi se dădeau în vânt. Holtei, afemeiat, manierat, cult, nițel poet, galant și seducător, Guadalmedina cumpărase de la rege oficiul de mare curier,

după scandaloasa și recenta moarte a fostului beneficiar, contele de Villamedina, asasinat într-o istorie de fuste sau de gelozie. În acea Spanie coruptă unde totul era de vânzare, de la demnitatea ecleziastică până la cele mai lucrative funcții ale statului, titlul și beneficiile de mare curier sporeau averea și influența lui Guadalmedina la Curte; o influență care, pe deasupra, era dublată de prestigiul unei scurte, dar strălucite cariere militare juvenile: la douăzeci și ceva de ani făcuse parte din statul major al ducelui de Osuna, luptând împotriva veneților și a turcilor la bordul galerelor spaniole de la Neapole, perioadă în care îl cunoscuse și pe Diego Alatriste.

— Un bucluc îndrăcit, repetă Guadalmedina.

Căpitanul dădu din umeri. Stătea fără pălărie și fără capă, în picioare, într-o mică săliță împodobită cu covoare flamande și avea la îndemână, pe o masă acoperită cu catifea verde, un pahar cu rachiu din care nu băuse. Guadalmedina, într-un superb halat de noapte și cu papuci de atlaz, preocupat și încruntat, se plimba de colo-colo prin fața șemineului aprins, cugetând la cele povestite chiar atunci de Alatriste: istoria adevărată, pas cu pas, a celor petrecute, cu doar câteva omisiuni, de la episodul cu mascații până la deznodământul ambuscadei de pe drumeag. Contele era una dintre puținele persoane în care se putea încrede orbește; pe de altă parte, pe când îi conducea acasă la el pe cei doi englezi, ajunsese la concluzia că nici nu prea avea de ales.

— Știi pe cine ai încercat să omori azi?

— Nu. Nu știu. Alatriste își alegea cu mare grijă cuvintele. În principiu, pe un anume Thomas Smith și pe însoțitorul lui. Cel puțin așa mi s-a spus. Sau mi-au spus.

— Cine ți-a spus?

— Asta aș vrea și eu să aflu.

Álvaro de la Marca se oprise în fața lui și îl privea uimit și dezaprobator. Căpitanul se mulțumi să încline scurt capul într-un gest afirmativ și îl auzi pe aristocrat murmurând „Doamne sfinte” înainte de a porni să bată iar cămăruța în sus și în jos. În momentul acela englezii erau îngrijiți în cel mai frumos salon din palat de servitorii contelui, mobilizați în grabă mare. Alatriste, pe când aștepta, auzise mare forfotă prin uși, voci de slugi la intrare și nechezat de cai în grajduri, de unde se vedea, prin ferestrele cu ochiuri prinse în plumb, vâlvătaia torțelor. Toată

casa părea pe picior de război. Contele însuși scrisese bilete urgente în odaia lui de lucru, înainte de a veni să discute cu Alatriste. În pofida sângelui rece și a obișnuitei sale bune dispoziții, rareori îl mai văzuse căpitanul atât de schimbat la față.

— Vasăzică Thomas Smith, murmură contele.

— Așa mi-au zis.

— Thomas Smith, așa, pur și simplu.

— Întocmai.

Guadalmedina se oprise din nou dinaintea lui.

— Thomas Smith pe dracu', mormăi în sfârșit, nerăbdător. Cel în haine gri se numește George Villiers. Îți spune ceva numele ăsta?... Cu un gest brusc apucă de pe masă paharul neatins de Alatriste și îl goli dintr-o sorbitură. Mai cunoscut în Europa prin titlul lui englez: marchiz de Buckingham.

Cineva mai slab de înger decât Diego Alatriste y Tenorio, fost soldat al regimentelor *tercios* din Flandra, ar fi căutat urgent un scaun pe care să se așeze. Sau, ca să fim mai exacți, pe care să se lase să cadă. Dar el rămase pe picioarele lui, susținând privirea lui Guadalmedina de parcă nimic din toate acelea nu-l privea. Totuși, mult mai târziu, în fața unui urcior de vin și cu mine ca unic martor, căpitanul avea să recunoască abia zâmbind că în momentul acela trebuise să-și vâre degetele mari în centură ca să nu-i tremure mâinile. Și că îi vâjâia capul ca în scrâncioburile alea mari de prin iarmaroace. Marchizul de Buckingham, asta o știa toată lumea în Spania, era tânărul favorit al regelui Iacob I al Angliei: crema nobilimii engleze, cavaler faimos și curtean elegant, adorat de doamne, destinat celor mai înalte funcții în conducerea treburilor de stat ale Maiestății Sale britanice. De fapt, a fost făcut duce după câteva săptămâni, chiar în timpul șederii lui la Madrid.

— Pe scurt, rezumă acid Guadalmedina, ai fost pe punctul să-l cureți pe favoritul regelui Angliei, care călătorește incognito. Cât despre celălalt...

— John Smith?

De astă dată se deslușea o notă de umor resemnat în tonul lui Diego Alatriste. Guadalmedina schiță gestul de a-și duce mâinile la cap, iar căpitanul observă că simpla menționare a jupânului John Smith, oricine ar fi fost acesta, îl făcea să pălească pe aristocrat. După o clipă, Álvaro de la Marca își mângâie cu o

mână barbișonul și îl măsură din nou pe căpitan de sus în jos, uluit.

— Ești incredibil, Alatriste. Făcu doi pași prin încăpere, se opri iar, îl privi în același fel. Incredibil.

A vorbi de prietenie ar fi prea mult pentru a defini relația dintre Guadalmedina și fostul soldat; însă am putea vorbi de respect reciproc, desigur în cadrul condiției sociale a fiecăruia din ei. Álvaro de la Marca îl stima sincer pe căpitan; povestea pornea de pe vremea când, în tinerețe, Diego Alatriste servise în Flandra remarcându-se sub flamurile bătrânului conte de Guadalmedina, care și el îi arătase încă de pe atunci simpatie și prețuire. Mai târziu, peripețiile războiului îl aduseseră pe tânărul conte în preajma lui Alatriste, la Neapole, și se spunea că acesta, deși simplu soldat, îi făcuse fiului fostului său general câteva servicii importante în dezastrul expediției militare împotriva corsarilor berberi din insulele Kerkenah de pe coasta tunisiană. Álvaro de la Marca nu uitase și, cu timpul, după ce moștenise averea și titlurile și părăsise cariera armelor în favoarea celei de curtean, nu-l abandonase pe căpitan. Din când în când îi închiria serviciile de spadasin ca să rezolve probleme de bani, să-l escorteze în aventuri galante și primejdioase sau să încheie socotelile cu soți încornorați, cu rivali în dragoste și cu creditori sâcâitori, cum procedase și în cazul junelui marchiz de Soto, căruia, ne amintim, Alatriste îi administrase la izvorul Acero, urmând prescripțiile lui Guadalmedina, o puternică doză de oțel ce se dovedise letală. Dar, departe de a abuza de situația aceea, cum negreșit ar îi făcut majoritatea foștilor soldați puși pe liber și deveniți mardeiași ordinari, care bântuiau prin preajma curții după vreun beneficiu ori niște dubloni, Diego Alatriste păstra distanțele, recurgând la conte numai în ocazii ca aceea, de o absolută și disperată urgență. Pe de altă parte, n-ar fi făcut asta nici atunci, dacă instinctul nu l-ar fi avertizat asupra calității deosebite a oamenilor pe care îi atacase. Și de gravitatea urmărilor ce aveau să decurgă de aici.

— Ești sigur că nu l-ai recunoscut pe niciunul din mascații care ți-au comandat treaba asta?

— V-am mai spus, domnia voastră: păreau oameni importanți, însă niciunul nu mi s-a părut cunoscut.

Guadalmedina își mângâie din nou barbișonul.

— Nu erau decât ei doi cu tine în noaptea aceea?

— Doar ei doi, din câte-mi amintesc.

— Și unul ți-a zis să nu-i omori, pe când celălalt îi voia morți.

— Cam așa ceva.

Contele se uită lung la Alatriste.

— Îmi ascunzi ceva, pe legea mea.

Căpitanul dădu iar din umeri, susținând privirea protectorului său.

— Poate, replică foarte calm.

Álvaro de la Marca zâmbi strâmb, neslăbindu-l dintre ochii-i scrutători. Se cunoșteau prea bine ca să nu știe că de la Alatriste nu va mai scoate nimic, chiar dacă l-ar amenința cu retragerea oricărui ajutor și cu azvârlirea în stradă.

— Bine, conchise el. La urma urmei, în joc e pielea ta.

Căpitanul încuviință cu un gest fatalist. Una dintre puținele neclarități din relatarea făcută contelui consta în trecerea sub tăcere a acțiunii lui *fray* Emilio Bocanegra. Nu pentru că ar fi dorit să protejeze persoana inchizitorului – care mai degrabă trebuia să fie temut decât protejat –, ci fiindcă, în ciuda încrederii nelimitate în Guadalmedina, el nu era câtuși de puțin un turnător. Una era să vorbești de doi mascați și cu totul altceva să-l denunți pe cel ce-ți oferise ceva de lucru; chiar dacă era vorba de un călugăr dominican și chiar dacă toată istoria aceea, cu deznodământul ei, putea să-l coste pe Alatriste sfârșitul în mâinile prea puțin generoase ale călăului. Căpitanul răsplătea bunăvoința aristocratului oferindu-i soarta englezilor acelora și a lui proprie. Însă, deși nu era decât un fost soldat și o spadă de vânzare, își avea și el întortocheatele lui coduri de onoare. Nu era dispus să le încalce, chiar dacă i-ar fi fost viața în joc, iar asta o știa și Guadalmedina foarte bine. Altădată, când la mijloc fusese numele lui Álvaro de la Marca, fostul soldat refuzase să-l destăinuiască unor terți, cu aceeași stăpânire de sine. În măruntul petic de lume care, în pofida unor destine atât de diferite, era al lor, al amândurora, acestea erau regulile. Iar Guadalmedina nu era nici el dispus să se abată de la ele, nici măcar pentru acel neașteptat marchiz de Buckingham cu însoțitorul său, care acum se aflau în cel mai frumos salon al palatului. Era evident, după expresia de pe fața sa, că Álvaro de la Marca medita cu mare viteză la avantajele pe care le-ar putea obține din secretul de stat pe care întâmplarea și Diego Alatriste i-l puseseră în mâini în noaptea aceea.

Un slujitor se opri respectuos în prag. Contele se îndreptă spre el, și Diego Alatriste îi auzi schimbând câteva cuvinte cu voce joasă. Când servitorul se retrase, Guadalmedina se întoarse către căpitan, preocupat.

— Mă gândisem să-l anunț pe ambasadorul englez, dar acești cavaleri spun că nu se cuvine ca întâlnirea să aibă loc aici, la mine... Așa că, întrucât și-au revenit și se simt mai bine, îi voi escorta eu însumi cu oamenii mei cei mai de încredere la Casa cu Șapte Hornuri, ca să evit alte surprize neplăcute.

— Pot să fac ceva pentru domnia voastră?

Contele îl privi cu o agasare ironică.

— Teamă mi-e că ai făcut deja prea mult pentru o singură noapte. Cel mai bine ar fi să-ți iei tălpășița.

Alatriste încuviință și, cu un oftat interior, se pregăti resemnat, fără grabă, să-și ia rămas-bun. Era limpede că nu se putea întoarce la el acasă și nici nu se putea refugia în casa vreunui prieten; iar dacă Guadalmedina nu-i oferea găzduire, nu-i rămânea decât să bată străzile, la discreția dușmanilor lui sau a poterașilor lui Martín Saldaña, care puteau fi deja la curent cu întâmplarea. Contele știa toate astea. Și mai știa că Diego Alatriste era prea mândru ca să-i ceară vreodată direct ajutorul. Iar dacă Guadalmedina se făcea că nu pricepe mesajul tacit, căpitanului nu-i rămânea altceva de făcut decât să înfrunte din nou strada, bizuindu-se doar pe spada sa. Dar contele zâmbea deja, abătându-și o clipă gândul de la preocupări mai înalte.

— Poți rămâne aici noaptea asta, zise. Iar mâine vom vedea ce ne mai rezervă viața... Am poruncit să ți se pregătească o odaie.

Alatriste se destinse imperceptibil. Pe ușa întredeschisă văzu cum servitorii pregăteau veșmintele și echipamentul contelui. Observă că-i aduceau un pieptar din piele de bivol și câteva pistoale încărcate. Álvaro de la Marca părea ferm decis să-și ferească invitații întâmplători de alte riscuri.

— În câteva ore se va afla de venirea acestor domni, și tot Madridul va înnebuni subit, suspină contele. Ei îmi cer pe cuvânt de gentilom să nu pomenim nimic de înfruntarea cu tine și cu partenerul tău, nici de faptul că i-ai ajutat să se refugieze aici... Treaba e foarte delicată, Alatriste. Și în joc e mult mai mult decât capul tău. Oficial, călătoria trebuie să ia sfârșit cu bine,

fără incidente, la poarta reședinței ambasadorului englez. Ceea ce vom face chiar acum.

Pornise către camera unde i se pregăteau lucrurile, când deodată păru a-și aminti ceva.

— Bineînțeles, adăugă, oprindu-se, vor să te vadă înainte de plecare. Nu știu ce naiba ai făcut și-ai dres, dar după ce le-am povestit cine ești și cum s-au urzit toate, nu par să-ți păstreze prea mare ranchiună. Englezii ăștia și blestemata lor de flegmă britanică!... Pe Dumnezeul meu că, dacă ai fi procedat cu mine cum ai făcut-o cu ei, nu m-aș fi lăsat până nu ți-aș fi luat gâtul. Aș fi pus să fii de îndată asasinat.

•

Întrevederea fu scurtă și avu loc în enormul vestibul, sub un tablou de Tițian arătând-o pe Danae gata să fie fecundată de Zeus sub forma ploii de aur. Álvaro de la Marca, îmbrăcat și echipat ca pentru a lua cu asalt o galeră turcească, cu paturile pistoalelor ieșindu-i din cingătoare alături de spadă și de daga *vizcaína,* îl conduse pe căpitan la locul unde englezii se pregăteau să plece învăluiți în capele lor, înconjurați de oamenii contelui, înarmați și ei până în dinți. Afară așteptau alți servitori cu facle și halebarde, și nu lipsea decât o darabană pentru ca totul să semene cu rondul nocturn al unor soldați în preajma unei înfruntări decisive.

— Iată omul, rosti Guadalmedina, ironic, arătând spre căpitan.

Englezii fuseseră bine îngrijiți și își reveniseră după călătoria și atacul nocturn. Hainele lor erau periate și rezonabil de curate, iar cel mai tânăr avea o amplă legătură în jurul gâtului, susținându-i brațul cu rana de la subsuoară. Celălalt englez, cel identificat ca fiind Buckingham de către Álvaro de la Marca, recăpătase o aroganță pe care Alatriste nu-și amintea s-o fi văzut la el în timpul înfruntării de pe drumeag. La vremea aceea, George Villiers, marchiz de Buckingham, era deja mare amiral al Angliei și exercita o puternică influență asupra regelui Iacob I. Arătos, ambițios, inteligent, romantic și aventurier, era pe punctul de a primi titlul ducal sub care aveau să-l cunoască Istoria și legenda. Acum, tânăr încă și în plină ascensiune spre cea mai înaltă poziție la curtea de la Saint James, favoritul regelui Angliei își privea cu o atenție neplăcută agresorul; iar Alatriste îi suportă imperturbabil cercetarea. Marchiz, arhiepiscop sau țopârlan, favorit al regelui Iacob ori văr primar

cu papa, tipul acela elegant cu trăsături regulate îi era total indiferent. Nu de grija lui, ci a lui *fray* Emilio Bocanegra și a celor doi mascați n-avea să doarmă el în noaptea aceea, și tare se temea că și-n alte nopți.

— Aproape că ne-ați omorât azi domnia voastră, pe stradă, zise cu mare seninătate englezul în spaniola lui cu puternic accent străin, adresându-i-se parcă mai mult lui Guadalmedina decât căpitanului.

— Îmi pare rău, răspunse Alatriste liniștit, înclinându-și ușor capul. Nu întotdeauna suntem stăpâni pe loviturile noastre de spadă.

Englezul îl mai privi țintă câteva clipe. În ochii lui albaștri, un aer disprețuitor luase locul spontaneității surprinse din primele momente de după lupta din fundătură. Avusese timp să rememoreze, și ideea că fusese la cheremul unui spadasin necunoscut îi rănea amorul propriu. De aici acea recentă aroganță pe care Alatriste nu i-o văzuse deloc atunci când, la lumina fanarului, își încrucișau spadele.

— Cred că nu mai avem nimic de împărțit, spuse în sfârșit englezul.

Și, întorcându-se brusc cu spatele, începu să-și pună mănușile.

Alături de el, englezul mai tânăr, așa-zisul John Smith, rămase tăcut. Avea o frunte înaltă, albă și nobilă, iar trăsăturile îi erau fine, mâinile delicate și atitudinea elegantă. Toate acestea la un loc, în pofida costumului de călătorie, îl trădau de la o leghe pe tânărul de familie foarte bună. Căpitanul întrezări un zâmbet ușor pe sub mustăcioara-i blondă, încă mătăsoasă. Se pregătea să-și încline încă o dată capul și să se retragă, când tânărul rosti niște cuvinte în limba lui care îl făcură pe celălalt englez să se întoarcă mirat. Cu coada ochiului, Alatriste îl văzu zâmbind pe Guadalmedina, care în afară de franceză și latină vorbea și limba ereticilor.

— Prietenul meu spune că vă datorează viața. George Villiers părea puțin stingherit, ca și cum din partea-i ar fi preferat să considere conversația încheiată, iar acum traducea de voie, de nevoie cuvintele celui mai tânăr. Că ultima lovitură dată lui de omul în negru era mortală.

— E posibil. Alatriste își permise și el un vag surâs. Toți am avut noroc în noaptea asta, pare-mi-se.

Englezul își trase mănușile până la capăt, pe când asculta cu atenție spusele însoțitorului său.

— Prietenul meu întreabă ce v-a făcut să vă schimbați brusc tabăra sau ideile.

— Nu mi-am schimbat tabăra, zise Alatriste. Eu sunt mereu doar de partea mea. Vânez singur.

Cel mai tânăr îl privi câtva timp, gânditor, pe când i se traducea răspunsul acela. Deodată părea matur și cu mai multă autoritate decât camaradul lui. Căpitanul observă că până și Guadalmedina îi arăta mai mult respect decât celuilalt, deși Buckingham era cine era. Atunci tânărul vorbi din nou și însoțitorul lui protestă pe limba lor, de parcă nu era de acord să traducă acele ultime cuvinte. Dar cel mai tânăr insistă, pe un ton autoritar pe care Alatriste nu i-l auzise niciodată înainte.

— Zice cavalerul, traduse Buckingham călcându-și pe inimă, în spaniola lui imperfectă, că nu contează cine sunteți, nici care vă este meseria, pentru că domnia voastră ați procedat cu noblețe nelăsând să fie asasinat ca un câine, banditește... Zice că, în pofida primei dumneavoastră intenții, se consideră îndatoratul domniei voastre și dorește să știți aceasta... Zice – și ajuns aici traducătorul șovăi un moment și schimbă o privire preocupată cu Guadalmedina înainte de a continua – că mâine toată Europa va ști că fiul și moștenitorul regelui Iacob al Angliei se află la Madrid, având-l ca unică escortă și companie pe prietenul său, marchizul de Buckingham... Și că, deși din rațiuni de stat nu va putea face publice întâmplările din noaptea aceasta, el, Carol, prinț de Wales, viitor rege al Angliei, Scoției și Irlandei, nu va uita niciodată că un bărbat numit Diego Alatriste ar fi putut să-l asasineze și n-a vrut.

• 6 •

Arta de a-ți face dușmani

A doua zi, Madridul se deșteptă cu incredibila știre. Carol Stuart, puiul leopardului englez, nerăbdător din pricina încetinelii negocierilor matrimoniale privind-o pe infanta doña María, sora regelui nostru don Filip al IV-lea, concepuse cu prietenul său, Buckingham, acel proiect extraordinar și necugetat de a călători incognito la Madrid ca să-și cunoască viitoarea mireasă, transformând în roman de amor cavaleresc recea combinație diplomatică stătută, care de luni întregi moțăia prin cancelarii. Nunta prințului anglican cu prințesa catolică devenise, dată fiind importanța ei cu totul ieșită din comun, o extrem de complicată dantelărie în care mediau și interveneau ambasadori, diplomați, miniștri, guverne străine și până și Sanctitatea Sa papa de la Roma, care trebuia să autorizeze unirea celor doi și care, de bună seamă, înțelegea să tragă din ea un consistent folos pentru Biserică. Astfel că, sătul de toate tărăgănelile acelea, prințul de Wales, secondat de Buckingham, hotărâse să scurteze demersurile. Așadar, plănuiseră amândoi aventura aceea plină de neprevăzut și de primejdii, convinși că apariția ca prin minune a prințului în Spania, fără anunț prealabil, fără protocol, însemna cucerirea infantei și aducerea ei în Anglia sub ochii stupefiați ai întregii Europe și în aplauzele și binecuvântările celor două popoare, spaniol și englez.

Cam ăsta era în linii mari nervul întregii povești. După ce, cu eforturi susținute, rezistența inițială a regelui Iacob fusese înfrântă, acesta le dădu celor doi tineri acordul său și îi autorizâ s-o pornească la drum. La urma urmei, dacă pentru bătrânul rege riscul aventurii urzite de fiul lui era mare – un accident, un eșec sau un afront spaniol ar fi însemnat un atentat la onoarea Angliei –, avantajele obținute prin încheierea ei cu succes compensau neajunsurile. În primul rând, a-l avea cumnat al vlăstarului său pe monarhul națiunii care pe atunci continua să

fie cea mai puternică din lume nu era puțin lucru. În plus, acea căsătorie, dorită de curtea engleză, dar privită cu destulă răceală de contele de Olivares și de consilierii ultracatolici ai regelui Spaniei, ar fi însemnat sfârșitul vechii dușmănii dintre cele două națiuni. Domniile voastre să nu uite că abia trecuseră treizeci de ani de la Invincibila Armadă; știți dumneavoastră, salve de tun, abordaje, valuri înfuriate și totul ducându-se dracului, cu înfruntarea fatală dintre bunul nostru rege Filip al II-lea și harpia aia roșcată de Elisabeta a Angliei, protectoarea protestanților, a tuturor porcilor de câine și a piraților, mai cunoscută sub numele de Regina Fecioară, de să te crucești nu alta ce fel de fecioară o fi fost și aceea. Treaba e că o nuntă între tinerelul eretic și infanta noastră – care n-o fi fost ea chiar Venus, dar tot arăta bine, dacă e să te iei și după tabloul pe care i l-a pictat ceva mai târziu don Diego Velázquez: tânără și blondă, o doamnă, ce mai!, cu buza aia a ei tipică pentru Casa de Austria – ar fi deschis pașnic Angliei porțile comerțului cu Indiile Occidentale, rezolvând conform intereselor britanice mărul discordiei din Palatinat, pe care n-am de gând să-l discut aici pentru că de-aia există cărțile de Istorie.

Așa stăteau lucrurile în noaptea aceea în care eu am dormit ca un prunc pe mindirul meu prăpădit din Strada Archebuzei, neștiind ce ni se pregătea, pe când căpitanul Alatriste număra orele, treaz, cu o mână pe crosa pistolului și cu spada lângă cealaltă, într-o cameră de serviciu a contelui de Guadalmedina. Cât despre Carol Stuart și Buckingham, ei au fost găzduiți cu mai mult confort și cu toate onorurile în casa ambasadorului englez; iar a doua zi în zori, când știrea se răspândise și consilierii regelui, stăpânul nostru, cu contele de Olivares în frunte, dădeau din colț în colț încercând să găsească o ieșire din asemenea încurcătură diplomatică, locuitorii Madridului au dat năvală cu mic, cu mare în fața Casei cu Șapte Hornuri ca să-l ovaționeze pe îndrăznețul călător. Carol Stuart era tânăr, înflăcărat și optimist; împlinise douăzeci și doi de ani și, cu siguranța aceea înnăscută a tinerilor, era tot atât de convins de puterea de seducție a gestului său, cât și de dragostea unei infante pe care n-o văzuse niciodată. Era absolut încredințat că noi, spaniolii, nefăcând de rușine faima noastră cavalerească și ospitalieră, vom fi cuceriți, ca și doamna sa, de un gest atât de îndrăzneț. Iar în asta avea dreptate băiatul. Dacă în cei aproape

cincizeci de ani de domnie a bunului și inutilului nostru monarh don Filip al IV-lea, numit complet anapoda Cel Mare, gesturile cavalerești și ospitaliere, serviciul divin în zilele de sărbătoare și plimbatul cu spada sculată băț și cu burta goală ar fi umplut străchinile cu mâncare și buzunarele cu bani, altă făină s-ar fi măcinat la moara noastră, a mea, a căpitanului Alatriste, a spaniolilor în general și a bietei Spanii în special. Și tocmai timpul acela infam este denumit Secolul de Aur! Dar adevărul e că noi, cei care l-am trăit și am suferit, aur abia de-am văzut, iar argint exact cât să nu murim de foame. Sacrificiu sterp, înfrângeri glorioase, corupție, viață picarescă, mizerie și lipsa oricărei rușini, asta da, am avut cât să dăm și la alții. Numai că uite cum se-ntâmplă: trece niscai timp și vine careva, se uită la un tablou de Diego Velázquez, aude niște versuri de Lope și Calderón, citește un sonet de don Francisco de Quevedo și-și zice: bun, iată că ceva tot a rămas, înseamnă c-o fi meritat strădania.

Dar să revenim la ale noastre. V-am povestit că știrea cu aventura s-a răspândit ca scânteia prin praful de pușcă, iar gestul prințului a cucerit inima întregului Madrid; asta deși regelui, stăpânul nostru, și contelui de Olivares, după cum s-a aflat mai târziu, sosirea pe neașteptate și fără invitație a moștenitorului coroanei britanice le-a făcut aceeași plăcere ca un foc de pistol între sprâncene. S-au respectat formalitățile, desigur, și totul n-a fost decât sărbătoriri, manifestări de simpatie și firitiseli. Despre înfruntarea din fundătură, niciun cuvințel. Amănuntele le-a aflat Diego Alatriste când contele de Guadalmedina s-a întors acasă dis-de-dimineață, încântat de lumina bună în care se pusese escortându-i pe cei doi tineri și primind mulțumirile lor și ale ambasadorului englez. După schimbul de grațiozități de rigoare, la Casa cu Șapte Hornuri, Guadalmedina fusese chemat de urgență la Palatul Regal, unde adusese la cunoștința regelui, stăpânul nostru, și a prim-ministrului cele întâmplate. Fiindcă își dăduse cuvântul de cavaler, contele nu putuse dezvălui toate detaliile ambuscadei; însă Álvaro de la Marca știuse, neatrăgându-și dizgrația regală și totodată necălcându-și promisiunea, să manevreze suficiente apropouri, gesturi, subînțelesuri și tăceri grăitoare pentru ca atât monarhul, cât și favoritul său să înțeleagă, îngroziți, că

imprudenții călători fuseseră cât pe ce să fie lichidați pe un drumeag întunecos din Madrid.

Explicația sau cel puțin câteva dintre cheile care îi fură suficiente lui Diego Alatriste ca să-și facă o idee despre cine și ce era în joc îi parveniră prin gura lui Guadalmedina; acesta, după ce își petrecuse jumătate din dimineață într-un necurmat du-te-vino între Casa cu Șapte Hornuri și palat, aducea știri nou-nouțe, deși nu foarte liniștitoare pentru căpitan.

— În realitate treaba e simplă, rezuma contele. Anglia face tot ce poate pentru ca nunta să aibă loc, dar Olivares și Consiliul, care este sub influența lui, se grăbesc încet. Măritișul unei infante de Castilia cu un principe anglican le pute a pucioasă infernală... La cei optsprezece ani ai lui, regele nostru e prea tânăr; și, în asta, ca în toate celelalte, se lasă condus de Olivares. De fapt, cei din cercul intim cred că favoritul nu intenționează să-și dea aprobarea pentru nuntă decât dacă prințul de Wales se convertește la catolicism. De aceea Olivares trage de timp și tot de aceea tânărul Charles s-a hotărât să ia taurul de coarne și să ne pună în fața faptului împlinit.

Álvaro de la Marca lua o gustare așezat la masa acoperită cu catifea verde. Era către amiază, se găseau în aceeași încăpere unde îl primise în toiul nopții pe Diego Alatriste, și aristocratul mânca pofticios bucăți de plăcintă de pui stropită cu o juma de litru de vin în cană de argint: succesul lui diplomatic și social din ziua aceea îi stârnise apetitul. Îl invitase pe Alatriste să i se alăture la masă, dar căpitanul refuzase politicos. Rămăsese în picioare, sprijinit ușor de perete și privindu-și protectorul cum dă gata gustarea. Era pe picior de plecare, cu capa, spada și pălăria pe scaunul de lângă el, iar chipul lui nebărbierit purta urmele nopții nedormite.

— Pe cine crede domnia voastră că supără cel mai mult această căsătorie?

Guadalmedina îl privi între două îmbucături.

— Uf! Pe mulți. Lăsă plăcinta pe farfurie și începu să enumere pe degetele lucioase de grăsime. În Spania, Biserica și Inchiziția sunt categoric contra. Să mai adăugăm că papa, Franța, Savoia și Veneția ar face orice ca să împiedice alianța dintre Anglia și Spania... Spune-mi, îți poți imagina ce s-ar fi întâmplat dacă azi-noapte i-ați fi ucis pe prinț și pe Buckingham?

— Război cu Anglia, îmi închipui.

Contele atacă din nou conținutul farfuriei.

— Îți închipui bine, precizează sumbru. Deocamdată, consemnul este ca nimeni să nu pomenească de incident. Prințul de Wales și Buckingham susțin sus și tare că au fost victimele atacului unor bandiți de cea mai joasă speță, iar regele și Olivares se prefac a-i crede. După aceea însă, între patru ochi, regele i-a cerut favoritului să cerceteze cazul, iar acesta a promis să se ocupe personal de afacere. Guadalmedina se opri ca să bea vârtos din vin, ștergându-și apoi mustața și barbișonul cu un enorm șervet alb foșnind de apret. Cunoscându-l pe Olivares, sunt sigur că el însuși ar fi putut monta lovitura; deși nu-l cred în stare să meargă așa de departe. Armistițiul cu Olanda e pe punctul de a fi rupt și ar fi absurd să compromiți efortul de război cu o întreprindere inutilă contra Angliei…

Contele termină plăcinta, uitându-se distrat la covorul flamand atârnat pe perete în spatele interlocutorului său: cavaleri asediind un castel și indivizi cu turbane împroșcându-i din înaltul crenelurilor cu săgeți și pietre, extrem de furioși. Covorul se afla acolo de peste treizeci de ani, de când bătrânul general don Fernando de la Marca îl luase ca pradă de război cu ocazia ultimei jefuiri a Anvers-ului pe vremurile glorioase ale marelui rege Filip al II-lea. Acum, fiul său, Álvaro, mesteca alene în fața lui, cugetând. Apoi îl privi din nou pe Alatriste.

— Mascații aceia care te-au plătit pentru serviciile tale pot fi agenți în slujba Veneției, Savoiei, Franței sau mai știu eu a cui… Ești sigur că erau spanioli?

— Tot atât de spanioli ca domnia voastră și ca mine. Oameni de calitate.

— Lasă calitatea în pace. Aici toată lumea se crede vechi creștin, hidalg și cavaler. Ieri a trebuit să-l dau afară pe bărbierul meu, care avea pretenția să mă bărbierească ținând spada la brâu. Până și lacheii o poartă. Și, întrucât munca este un atentat la onoare, nimeni nu mai muncește.

— Cei de care vă vorbesc erau într-adevăr oameni de calitate. Și spanioli.

— Bun. Spanioli ori ba, până la urmă tot aia e. Parcă nu știi că străinii pot cumpăra aici absolut orice cu bani peșin… Aristocratul scoase un chicotit amar. În Spania asta a Casei de Austria, dragul meu, cu aur îi poți cumpăra și pe nobil, și pe țopârlan. Totul e de vânzare, mai puțin onoarea națională; ba

până și cu ea facem pe ascuns contrabandă la prima ocazie. Cât despre celelalte, ce să mai spun! Conștiința noastră... Îi aruncă o privire căpitanului pe deasupra cănii de argint duse la gură. Spadele noastre...

— Sau sufletele noastre, conchise Alatriste.

Guadalmedina bău puțin neslăbindu-l din ochi.

— Așa-i, zise. Mascații tăi pot fi la fel de bine în slujba bunului nostru papă Grigore al XV-lea. Sfântul Părinte îi detestă pe spanioli.

Marele șemineu din piatră și marmură era stins și soarele intrat pe fereastră nu avea putere; însă simpla menționare a Bisericii îl făcu pe Diego Alatriste să simtă o fierbințeală neplăcută. Imaginea sinistră a lui *fray* Emilio Bocanegra îi traversă din nou memoria ca un spectru. Își petrecuse noaptea văzând-o desenându-se pe tavanul întunecat al camerei de serviciu, pe umbrele copacilor de dincolo de geam, pe clarobscurul vestibulului; iar lumina zilei nu era suficientă ca s-o facă să dispară. Cuvintele lui Guadalmedina o materializau iar, ca pe o prevestire funestă.

— Oricine ar fi ei, continuă contele, scopul lor este limpede: să împiedice nunta, să dea o lecție teribilă Angliei și să ațâțe războiul între cele două națiuni. Iar tu, răzgândindu-te în ultima clipă, le-ai stricat urzeala. De-acum te-ai licențiat în arta de a-ți face dușmani, așa că eu în locul tău mi-aș păzi bine pielea. Problema e că nu te mai pot proteja. Cu tine aici, m-aș pomeni implicat. De-aș fi în locul tău, aș face o lungă călătorie, foarte departe... Și, orice ai ști sau bănui, n-o spune nici în confesional. Dacă află un preot toate astea, își anină sutana în cui, vinde secretul și se îmbogățește.

— Dar ce se-aude cu englezul?... E salvat?

Guadalmedina îl asigură că da, bineînțeles. Cu toată Europa la curent, englezul se putea considera la fel de bine adăpostit ca în blestematul lui de Turn al Londrei. Una era să-l duci cu vorba (Olivares și regele erau dispuși să continue a-l ține pe jăratic, copleșindu-l cu atenții și amăgindu-l cu promisiuni până ce omul se va sătura și se va căra învârtindu-se), și alta să nu-i asiguri securitatea personală.

— În plus, continuă contele, Olivares e un mare pișicher și se pricepe să improvizeze. Poate chiar să se răzgândească în privința asta, și regele odată cu el. Ce crezi că i-a spus azi-

dimineață, cu mine de față, prințului de Wales?... Că dacă nu obțin dispensă de la Roma și nu i-o pot da pe infantă de nevastă, o să i-o dea ca amantă... E teribil Olivares ăsta! Un nemernic și jumătate, abil și periculos, isteț nevoie mare. Și Carol este extrem de mulțumit, convins că o ține deja pe doña María în brațe.

— Se știe cum vede ea situația asta?

— Are douăzeci de ani, așa că închipuie-ți singur. Se lasă iubită. Faptul că un eretic cu sânge regal, tânăr și frumos, este în stare să facă ce-a făcut pentru ea o sperie și o fascinează în același timp. Dar e o infantă de Castilia, așa că protocolul veghează cu strășnicie asupra lor. Mă îndoiesc că vor fi lăsați măcar o clipă singuri, nici ca să zică un „Ave Maria", darămite să-și șoptească vorbe dulci... Întorcându-mă acasă, mi s-a năzărit începutul unui sonet:

Veni Wales, *pe infantă s-o pețească*,
năzuind la mâna ei regească,
biet leopard neștiind că pentru-acel odor
nu îndrăzneț se cade-a fi, *ci răbdător.*

Cum ți se pare? Álvaro de la Marca îl privi întrebător pe Alatriste, care abia dacă zâmbea, amuzat și prudent, ferindu-se să se pronunțe. Bun, recunosc, nu-s Lope, pe legea mea. Și-mi închipui că și amicul tău, Quevedo, ar strâmba din nas; dar, fiind vorba de versuri de-ale mele, nu-s chiar de lepădat... Dacă o să le vezi circulând pe ici pe colo în fițuici anonime, vei ști de cine sunt... În sfârșit – contele bău tot vinul și se ridică, aruncând șervetul pe masă. Revenind la chestiunile grave, e sigur că o alianță cu Anglia ne-ar servi de minune contra Franței; care, după protestanți, ba eu aș zice că înaintea lor, e principala noastră amenințare în Europa. Poate că, în timp, se vor dumiri și ai noștri și vor celebra nunta; deși, după comentariile private făcute atât de rege, cât și de Olivares, tare m-ar minuna una ca asta.

Făcu câțiva pași prin încăpere, se uită din nou la covorul furat de tatăl său de la Anvers și se opri, gânditor, în fața ferestrei.

— Oricum, continuă el, una era să-l străpungi azi-noapte pe un călător anonim care, oficial vorbind, nici nu se afla aici, și alta, cu totul alta, să atentezi azi la viața nepotului Mariei Stuart,

oaspetele regelui Spaniei și viitor monarh al Angliei. Momentul a trecut. De aceea îmi închipui că mascații tăi sunt acum furioși, hotărâți să se răzbune. Pe deasupra, nu le convine ca martorii să vorbească; și cea mai nimerită metodă de-a amuți un martor este să-i faci de hac... Se întorsese ca să-l privească fix pe interlocutor. Ai prins situația? Mă bucur. Iar acum, căpitane Alatriste, ți-am acordat prea mult timp și am alte treburi de făcut; printre acestea, să-mi termin sonetul. Așa că vezi-ți de viața ta. Și Dumnezeu să te aibă în pază.

•

Întregul Madrid era într-o sărbătoare continuă, iar curiozitatea populară transformase Casa cu Șapte Hornuri într-un pitoresc loc de pelerinaj. Grupuri de curioși urcau pe strada Alcalá până la biserica și grădina Carmeliților Desculți, adunându-se peste drum de reședința ambasadorului englez, unde câțiva alguazili țineau fără prea mare convingere la distanță mulțimea care aplauda la trecerea fiecărei călești ce ieșea pe poartă sau se întorcea la remizele de trăsuri ale casei. Lumea striga să iasă prințul de Wales ca să-l salute; iar către jumătatea dimineții, când un tânăr blond se apropie o clipă de una dintre ferestre, fu primit cu o zgomotoasă ovație, la care băiatul răspunse cu un gest din mână atât de amabil încât imediat își adjudecă simpatia gloatei adunate în stradă. Generoasă, afectuoasă, primitoare cu cine știa să-i câștige inima, populația Madridului avea să-i ofere mereu moștenitorului tronului Angliei, pe toată durata lunilor petrecute de el la curte, aceleași dovezi de prețuire și de bunăvoință. Alta ar fi fost istoria nenorocitei noastre Spanii dacă impulsurile populare, cel mai adesea generoase, ar fi avut ultimul cuvânt înaintea aridei rațiuni de stat, a egoismului, lăcomiei și incompetenței politicienilor, nobililor și monarhilor noștri. Cronicarul anonim pune chiar asta în gura aceluiași popor, în vechea *Cântare a Cidului* și nu te poți opri să nu-i rememorezi cuvintele când meditezi la trista istorie a neamului nostru, care întotdeauna a dat tot ce avea el mai bun, nevinovăția, banii, munca și sângele lui, și a fost atât de rău răsplătit: *Ce vasal bun ar fi fost*, *dacă-avea un bun senior.*

Prin urmare, entuziaștii madrileni se adunară cu mic, cu mare în dimineața aceea ca să-l sărbătorească pe prințul de Wales, și eu însumi eram acolo însoțind-o pe Caridad Lebrijana, care n-ar fi înțeles în ruptul capului să piardă un asemenea spectacol. Nu

știu dacă v-am povestit că Lebrijana avea pe-atunci treizeci sau treizeci și cinci de ani și era o andaluză vulgară și frumoasă, brună, cu trăsături plăcute și destul farmec încă, cu ochi mari, negri și vii, și piept opulent; fusese actriță de comedie vreo cinci-șase ani și curvă tot atâția într-o casă de întâlniri de pe strada Huertas. Obosită de asemenea viață, imediat ce-i apăruseră primele riduri pe la colțul ochilor cumpărase din economiile ei Taverna Turcului, din care trăia acum relativ decent și bine. Voi adăuga, neîncălcând prin asta niciun secret, că Lebrijana era amorezată de stăpânul meu, Alatriste, și că în virtutea acestui fapt îi dădea pe veresie atât de-ale gurii, cât și bani peșin; și că vecinătatea locuinței căpitanului, care comunica prin curte cu ușa din spate a tavernei și a odăiței Lebrijanei, ușura mult întâlnirea lor deloc întâmplătoare și destul de frecventă în patul ei. E adevărat că fostul soldat s-a dovedit întotdeauna discret în prezența mea; însă, când locuiești cu cineva, chestiile astea nu pot trece neobservate. Cât despre mine, oi fi fost eu doar un băiețandru, și încă din Oñate, dar numai tont nu eram.

Vasăzică, așa cum vă spuneam, în ziua aceea am însoțit-o pe Caridad Lebrijana pe străzile Mayor, Montera și Alcalá, până la reședința ambasadorului englez, iar acolo am adăstat și noi în mulțimea care îl ovaționa pe prințul de Wales, amestecându-ne cu toți acei gură-cască de toate condițiile, îmboldiți de curiozitate. Întrucât strada devenise din acest motiv un loc de clacă mai zumzăitor chiar decât treptele scării monumentale de la San Felipe, sacagiii și vânzătorii de limonadă își strigau băuturile, se vindeau pateuri, cornulețe și borcănașe cu pomezi, se instalau la gura calului niște birturi ambulante în care cu câțiva gologani îți potoleai foamea, cerșeau sărăntocii, se vânzoleau servitoarele, pajii și scutierii, se vânturau tot soiul de bârfe și de scorneli fabuloase, se disecau în grup întâmplările și zvonurile de la palat și erau lăudate aspectul și îndrăzneala cavalerească a tânărului prinț, comentându-se, în special de către femei, eleganța, prestanța și multele calități ale persoanei sale și ale lui Buckingham. Și, în felul acesta plin de însuflețire, foarte spaniol, trecea dimineața.

— Arată grozav! zicea Lebrijana, după ce amândoi l-am văzut pe presupusul principe apropiindu-se de fereastră. Talie subțire,

finețe, farmec... Or să fie o pereche minunată, el cu infanta noastră!

Și își șterse lacrimile cu colțul broboadei. Ca majoritatea zdrobitoare a publicului feminin, era de partea amorezului; și asta pentru că îndrăzneala gestului său îi atrăsese simpatia și toți considerau afacerea gata încheiată.

— Păcat că flăcăul ăsta chipeș e eretic. Dar nu-i nimic: treaba poate fi aranjată de un confesor care-și știe meseria și de-un botez la timp. Buna femeie, în neștiința ei, credea că anglicanii sunt ca turcii, că nu-i botează nimeni. Mai mult fac două mamele decât două răzbele!

Și râdea, clătinându-și pieptul acela plin care mă fascina și care, într-un anumit fel – pe-atunci îmi venea greu să-mi explic de ce –, mă ducea cu gândul la al mamei. Îmi amintesc perfect senzația pe care mi-o producea decolteul Lebrijanei când se apleca să servească la masă, iar bluza insinua, mulate de propria lor greutate, volumele acelea mari, brune și pline de taină. Deseori mă întrebam ce făcea cu ele căpitanul când mă trimitea să cumpăr ceva sau să mă joc pe stradă și rămânea singur acasă cu Caridad, iar eu, coborând năvalnic scara și sărind treptele câte două, o auzeam pe ea râzând sus foarte tare, foarte veselă.

Stăteam noi acolo aplaudând pe rupte orice figură care se apropia de ferestre, când apăru căpitanul Alatriste. Nu era, nici pe departe, prima noapte petrecută de el în afara locuinței, drept care eu dormisem butuc, fără vreo neliniște ori presimțire. Însă, văzându-l în fața Casei cu Șapte Hornuri, am intuit că se întâmpla ceva nelămurit. Pălăria îi era bine trasă pe ochi, capa răsucită oarecum în jurul gâtului și, în ciuda orei înaintate a dimineții, avea obrajii nebărbieriți: tocmai el care, cu disciplina-i de vechi soldat, punea atâta preț pe înfățișarea sa. Ochii lui deschiși la culoare păreau obosiți și bănuitori în același timp; părea a merge prin mulțime cu atitudinea celui care, dintr-un moment în altul, se așteaptă la ceva neplăcut. După primele cuvinte, păru a se destinde puțin, când l-am asigurat că nimeni nu întrebase de el, nici în timpul nopții, nici de dimineață. Lebrijana îi spuse același lucru și în privința tavernei: nu tu necunoscuți, nu tu întrebări. Apoi, când mă depărtasem nițel, am auzit-o întrebându-l încet în ce daravele necurate se vârâse iar. M-am întors să mă uit la ei pe furiș, cu urechea ciulită; dar

Diego Alatriste era din nou tăcut, mulțumindu-se să privească ferestrele ambasadorului englez cu o expresie impasibilă.

Printre curioși se aflau și oameni mai acătării, cu palanchine, litiere și carete, ba chiar și vreo două-trei călești cu doamne și cu însoțitoarele lor, cu *dueñas* adică, trăgând cu ochiul din spatele perdelușelor; iar vânzătorii ambulanți dădeau fuga să le ofere răcoritoare și alte bunătăți. Uitându-mă mai bine într-acolo, mi s-a părut că recunosc unul dintre vehiculele acelea: era de culoare închisă, fără blazon pe portieră, cu două catârce bune la ham. Vizitiul sporovăia într-un grup de curioși, așa că m-am putut apropia de scărița caretei fără să mă împiedice careva. Iar acolo, chiar lângă gemuleț, o privire albastră și niște zulufi aurii în tirbușon îmi confirmară că inima mea, care bătea înnebunită în piept de parcă voia să sară afară, nu se înșelase.

— La dispoziția dumneavoastră, am îngăimat cu greu, abia stăpânindu-mi vocea.

N-o să înțeleg niciodată cum, la vârsta fragedă pe care o avea atunci Angélica de Alquézar, poate zâmbi cineva așa cum a făcut-o ea în dimineața aceea în fața Casei cu Șapte Hornuri. Un surâs lent, foarte lent, de dispreț și de nesfârșită înțelepciune în același timp. Unul dintre acele zâmbete pe care nicio fată n-a avut timp să le învețe în viața ei, ci sunt înnăscute, plămădite din luciditatea și privirea aceea pătrunzătoare ce sunt patrimoniul exclusiv al femeilor; rod al nesfârșitelor veacuri de când ele, în tăcere, îi văd pe bărbați comițând tot felul de tâmpenii. Eu eram pe atunci mult prea tânăr ca să ghicesc cât de prostănaci suntem, prin comparație, noi, bărbații, și câte se pot învăța din ochii și zâmbetul femeilor. De multe necazuri din viața mea de adult aș fi fost scutit dacă aș fi dedicat mai mult timp acestui studiu. Dar nimeni nu se naște învățat; și adesea, când te-ai dumirit în sfârșit și ai priceput lecția, e prea târziu ca aceasta să-ți mai folosească la ceva.

Fapt e că mica domnișoară blondă, cu ochii ca văzduhul senin și rece al Madridului iarna, a zâmbit recunoscându-mă; ba chiar s-a aplecat ușor către mine în foșnetul de mătase al rochiei, în timp ce sprijinea o mână delicată și albă de rama ferestruicii. Eu mă găseam lângă scara caretei micii mele doamne, iar euforia dimineții și atmosfera cavalerească a situației făceau să-mi sporească îndrăzneala. Mai contribuia la aceasta și faptul că în ziua aceea eram destul de bine îmbrăcat, grație unui pieptar

maro închis și unor vechi pantaloni până la genunchi aparținând căpitanului Alatriste, pe care ața și acul harnicei Caridad Lebrijana le ajustaseră pentru mine, făcându-le ca noi.

— Azi nu e noroi pe stradă, zise, și vocea ei mă înfioră până în creștetul capului.

Avea un ton liniștit și seducător, câtuși de puțin copilăresc. Aproape prea grav pentru vârsta ei. Unele doamne foloseau acest ton, adresându-li-se amorezilor, în reprezentațiile populare de prin piețe și în comediile din teatrele în aer liber numite c*orrales.* Însă Angélica de Alquézar – căreia încă nu-i știam numele – nu era actriță, ci doar o copilă. Nimeni n-o învățase să adopte ecoul acela obscur, acel mod de a pronunța cuvintele astfel încât să te facă să te simți bărbat, și nu unul oarecare, ci singurul pe o rază de o mie de leghe jur-împrejur.

— Nu e noroi, am repetat, nemaifiind în stare nici să gândesc ce spun. Și-mi pare rău, fiindcă asta mă împiedică, poate, să vă slujesc din nou.

Odată cu ultimele cuvinte mi-am dus mâna la inimă. Recunoașteți, cel puțin, că am știut să mă port și că răspunsul meu galant și gestul erau la înălțimea domnișoarei și a împrejurărilor. Așa a fost, negreșit, fiindcă în loc să nu mă mai bage în seamă, ea mi-a zâmbit iar. Iar eu am fost băiatul cel mai fericit, mai cavaler și mai hidalg din lume.

— E pajul de care v-am vorbit, zise ea atunci, adresându-i-se cuiva care ședea lângă ea, în interiorul caretei, și pe care nu-l puteam vedea, îl cheamă Íñigo și locuiește pe Strada Archebuzei. Se întorsese din nou spre mine, care o priveam cu gura căscată, uluit că fusese în stare să-mi rețină numele. Cu un căpitan, așa-i?… Un anume căpitan Batiste, sau Eltriste.

O mișcare se făcu simțită în penumbra interiorului caretei și întâi o mână cu unghii murdare, apoi un braț îmbrăcat în negru apărură din spatele fetei și se sprijiniră de rama ferestruicii. Urmară o capă tot neagră și un pieptar cu însemnul roșu al ordinului de Calatrava; în sfârșit, peste un guler mic și prost scrobit apăru figura unui bărbat având între patruzeci și ceva și cincizeci de ani, cu cap rotund, cu un păr urât, rar, la fel de tern și de cenușiu ca mustața și bărbuța lui. Totul la el, în pofida îmbrăcămintii solemne, degaja o nedefinită senzație de vulgaritate de cea mai joasă speță; trăsăturile ordinare și antipatice, gâtul gros, nasul puțin înroșit, mâinile neîngrijite,

felul în care mișca din cap și mai ales privirea arogantă și vicleană de meseriaș îmbogățit, cu influență și putere, îmi produseră un sentiment neplăcut la gândul că omul acela împărțea careta și poate avea în comun legături familiale cu bălaia tinerică de care eram îndrăgostit. Dar lucrul cel mai neliniștitor a fost ciudata scăpărare din ochii lui; expresia de ură și de mânie pe care am văzut-o apărând în ei când fata a pronunțat numele căpitanului Alatriste.

• 7 •

Promenada de la Prado

A doua zi era duminică. Începu cu o mare sărbătoare și fu cât pe ce să se termine cu o tragedie pentru Diego Alatriste și pentru mine. Dar să nu anticipăm. Partea festivă a zilei consta în așa-numita *rúa* pe care, în așteptarea prezentării oficiale în fața curții și a infantei, regele, don Filip al IV-lea, a poruncit-o în onoarea iluștrilor săi oaspeți. Pe vremea aceea se numea *hacer la rúa,* plimbarea tradițională pe care tot Madridul o făcea în caleașcă, pe jos sau călare, fie doar pe parcursul Străzii Mari, între Santa María de la Almudena, treptele din San Felipe și Puerta del Sol, fie continuând până la grădinile ducelui de Lerma, Mănăstirea Ieronimilor și Prado. În ce privește Strada Mare, ea era drum de trecere obligatoriu din centrul orașului până la Palatul Regal și locul argintarilor, aurarilor și al prăvăliilor elegante; de aceea, la căderea serii, se umplea de carete cu doamne și de cavaleri împăunându-se care mai de care prin fața lor. Cât despre El Prado de San Jerónimo, plăcut în zilele de iarnă însorite și în serile de vară, era un loc plin de copaci și de verdeață, cu douăzeci și trei de fântâni, multe garduri vii, livezi și o alee cu plopi străbătută de călești, rădvane și plimbăreți prinși în conversații însuflețite. De asemenea, era locul potrivit pentru întâlniri prietenești sau galante, oferind ascunzători pentru perechile tăinuite; pot spune că și cele mai simandicoase personaje ale curții veneau cu plăcere acolo, bucurându-se de peisaj. Însă acela care a explicat cel mai bine, câțiva ani mai târziu, ce însemna *hacer la rúa* a fost don Pedro Calderón de la Barca, într-una din comediile sale:

Dimineața mă voi afla,
să te văd, *la biserica ta*;
după-amiaza, *de vei ieși*,
la promenadă te voi întâlni;
la Prado voi merge pe seară,

aproape de careta-ți ușoară;
apoi, *pe strada ferită*,
șopti-voi la fereastra zăbrelită.
Astfel: *mesă*, *Prado*, *plimbare*,
rúa, *grilaj*, *Strada Mare*
sunt a iubirii recapitulare.

Nu exista, prin urmare, loc mai potrivit ca acela, pentru ca monarhul nostru, al Patrulea Filip, galant cum era în anii tinereții, să hotărască a organiza acolo prima întâlnire de la distanță, oficioasă, nu oficială, între sora lui, infanta, și cutezătorul pretendent englez. Totul trebuia să decurgă, desigur, conform protocolului curții spaniole, ale cărui reguli și tipicuri erau atât de stricte încât îi impuneau dinainte familiei regale tot ce avea de făcut în fiecare moment al zilei, anului și anilor vieții ei. Nu este de mirare, așadar, că vizita neașteptată a ilustrului aspirant la starea de cumnat a fost folosită de monarh ca pretext pentru a încălca eticheta rigidă a Palatului și a improviza serbări și promenade. Lumea se puse pe treabă și organiză o plimbare cu caleștile la care luă parte tot ce însemna ceva la curte; iar populația Madridului rămase cu gura căscată, entuziasmată de acea exhibiție cavalerească măgulind atât de mult orgoliul național și care, fără doar și poate, englezilor li se păru uluitoare, incredibilă. Fără îndoială, când viitorul Carol I s-a interesat de posibilitatea de a-și saluta viitoarea logodnică, chiar și cu un simplu bună seara, contele de Olivares și restul consilierilor spanioli s-au privit cu gravitate înainte de a-i comunica Alteței Sale, cu multă dibăcie diplomatică și mari întorsături de frază, că paște, murgule, iarbă verde! Nimeni, nici măcar un principe de Wales, care de altfel nu fusese încă prezentat oficial, nu-i putea vorbi infantei doña María, nici nu se putea apropia de ea sau de oricare altă doamnă din familia regală. Cu toată deferența, se vor vedea doar în treacăt și cu asta basta.

Eu însumi am căscat gura pe stradă cu liota nesfârșită de curioși și recunosc că spectacolul a fost o culme a galanteriei și fineței, cu crema Madridului îmbrăcată de-ți lua ochii; însă, în același timp, din cauza acelui incognito oficial al vizitatorilor noștri, toată lumea s-a purtat cu o extremă naturalețe, de parcă nu știa despre cine e vorba. Prințul de Wales, Buckingham,

ambasadorul englez și contele de Gondomar, reprezentantul nostru la Londra, se aflau într-o caleașcă închisă la poarta Guadalajara – o caleașcă *invizibilă,* pentru că era cu desăvârșire interzis să o aclami sau să o arăți măcar – și de acolo Carol a văzut trecând prima dată caleștile care duceau la plimbare familia regală. Într-una din ele, alături de foarte frumoasa noastră regină de douăzeci de ani, doña Isabel de Bourbon, prințul a văzut-o pentru întâia oară pe infanta doña María, care, în plină tinerețe, arăta superb, blondă, dulce și discretă, într-o rochie de brocart sclipitor, legată la braț cu o panglică albastră, așa cum se convenise dinainte pentru a putea fi recunoscută de pretendentul ei. Parcurgând dus-întors Strada Mare și Prado, caleașca a trecut de trei ori în seara aceea pe lângă cea a englezilor; și deși prințul n-a putut zări decât niște ochi albaștri și un păr auriu împodobit cu pene și pietre scumpe, zice-se că s-ar fi îndrăgostit lulea de infanta noastră. Și, așa o fi fost, probabil, fiindcă în următoarele cinci luni a rămas la Madrid, petind-o și răspetind-o, pe când regele îl cinstea ca pe un frate, iar contele de Olivares îl tot amâna și-l ducea cu zăhărelul, cu cea mai aleasă diplomație din câte se pot închipui. Partea bună a fost că, atâta timp cât au existat speranțe de nuntă, englezii au aplicat un fel de armistițiu în îndeletnicirea lor de căpetenie: aceea de a ne scoate din minți atacându-ne galioanele din Indii, cu pirații, corsarii, amicii lor olandezi și mama dracului care i-a fătat; așa că la ceva tot a servit povestea aia.

•

Neascultând de poveștele contelui de Guadalmedina, căpitanul Alatriste nici n-a fugit din Madrid, nici n-a vrut să se ascundă de nimeni. V-am povestit deja în capitolul anterior că în dimineața când Madridul a aflat de venirea prințului de Wales, căpitanul a apărut și el plimbându-se chiar prin fața Casei cu Șapte Hornuri; ba mai mult, am avut ocazia să-l întâlnesc în mulțimea de pe Strada Mare cu ocazia celebrei *rúa* din duminica aceea, uitându-se gânditor la caleașca englezilor. E adevărat însă că își lăsase mult borul pălăriei peste ochi și se înfofolise bine în capă mascându-și chipul. Pe cât era de politicos și de viteaz, pe atât știa să fie discret cu acele însușiri.

Deși nu-mi pomenise nimic de aventura cu pricina, eu simțeam că ceva se petrece. În noaptea următoare mă trimisese să dorm într-una din odăile de jos ale Lebrijanei, sub pretextul

că trebuia să primească pe cineva pentru niște afaceri. Dar apoi am aflat că și-a petrecut toată noaptea treaz, cu două pistoale încărcate, cu spada și pumnalul lung la îndemână. Totuși, nu se întâmplase nimic; abia la crăpatul zorilor putuse să adoarmă liniștit. Așa l-am găsit când m-am întors dimineața: cu opaițul sfârâind fără ulei, trântit îmbrăcat pe pat, cu hainele boțite și cu armele alături, respirând tare și ritmic pe gura întredeschisă, cu o expresie încăpățânată și încruntată.

Căpitanul Alatriste era fatalist. Probabil că starea lui de vechi soldat – luptase în Flandra și pe Mediterana, după ce fugise de la școală ca să se înroleze ca paj și toboșar la treisprezece ani – întipărise în el felul acela de a accepta riscul, neplăcerile, neliniștile și necazurile unei vieți grele, crunte, cu stoicismul celui care s-a obișnuit să nu aștepte altceva de la ea. Caracterul lui putea fi lesne descris cu ajutorul acelei definiții date ceva mai târziu spaniolilor de mareșalul francez Grammont: *Curajul le este aproape înnăscut*, *ca și răbdarea în încercări și încrederea în momentele adverse*... *Domnii soldați nu prea se miră de nenorociri*, *ci se mângâie cu nădejdea unei îndreptări grabnice a situației.* Sau de o franțuzoaică, Madame d'Aulnoy, când spune: *Îi vezi expuși vremii rele*, *mizeriei*; *și*, *în pofida acestora*, *mai curajoși*, *mai semeți și mai orgolioși decât în bogăție și belșug.* Pe cuvânt că toate astea sunt adevărate; iar eu, care am cunoscut vremurile acelea, ba încă și pe cele mai rele de după, pot depune mărturie. În ce-l privește pe Diego Alatriste, semeția și orgoliul le avea pe dinăuntru și se manifestau doar în tăcerile-i încăpățânate. V-am mai spus că, spre deosebire de mulțimea spadasinilor și bătăușilor care își răsuceau mustața și vorbeau cât mai gălăgios pe străzile și în toate locurile de clacă ale Curții, pe el nu l-am auzit niciodată grozăvindu-se cu amintirile lungii lui vieți militare. Însă, uneori, vechii camarazi de arme strânși în jurul unor stacane cu vin se refereau la el în istorisiri pe care le ascultam lacom; pentru că, la vârsta-mi fragedă, Diego Alatriste era înlocuitorul acelui tată pe care îl pierdusem onorabil în războaiele regelui, stăpânul nostru: unul dintre bărbații aceia scunzi, duri și dați naibii, pe care i-a produs cu atâta generozitate Spania spre binele și răul ei, și la care se referea Calderón – stăpânul meu Alatriste, veșnică fie-i pomenirea, să nu se supere de acolo unde este că îl citez atât

de des pe don Pedro Calderón în locul dragului său Lope – scriind:

… Suferă chinuri de nespus,
plătiți când mai rău, când mai bine.
Deși semeți, știu să se domine.
De orice teamă ei sunt mai presus.
Înfruntă urgia cu inimi senine,
dar nu admit să le vorbești de sus.

Îmi amintesc un episod care m-a impresionat în mod deosebit, mai ales pentru că punea în evidență felul de a fi al căpitanului Alatriste. Juan Vicuña, care fusese sergent cavalerist în momentul dezastrului unităților noastre *los tercios* la dunele din Nieuport – vai de mamele care au avut fii acolo! –, a descris de mai multe ori, ajutându-se cu bucăți de pâine și cu căni de vin de pe masa Tavernei Turcului, înfrângerea suferită de spanioli. El, tatăl meu și Diego Alatriste făcuseră parte din fericiții care au apucat să vadă înserarea acelei zile cumplite; ceea ce nu se poate spune despre cei 5 000 de compatrioți ai noștri, inclusiv 150 de comandanți și căpitani, care și-au vândut scump pielea în fața olandezilor, englezilor și francezilor. Aceștia, deși obișnuiau să se bată și între ei, nu pierdeau nicio ocazie să se alieze când era vorba să ne-o tragă bine. La Nieuport, treaba le-a ieșit de minune: murise generalul don Gaspar Zapena și căzuseră prizonieri amiralul de Aragón și alți mari șefi. Când trupele noastre se aflau deja în debandadă, Juan Vicuña, având toți ofițerii lui morți și o rană urâtă la brațul pe care avea să și-l piardă cangrenat după alte câteva săptămâni, se retrăsese cu compania lui decimată și cu resturile trupelor străine aliate. Și povestea Vicuña că, privind pentru ultima oară în urmă, înainte de a fugi în goana calului, văzuse cum veteranul *Tercio Viejo de Cartagena* – din rândurile căruia făceau parte tatăl meu și Alatriste – încerca să părăsească demn câmpul de bătălie semănat cu cadavre, prin mulțimea dușmanilor care îl secerau cu focuri de archebuză, muschetă și artilerie. Erau acolo morți, oameni în agonie și fugari cât vedeai cu ochii, povestea Vicuña. Și, în plin dezastru, sub soarele orbitor care scăpăra pe dunele de nisip, luptând cu vântul puternic și cu trâmbele de fum și de colb, companiile bătrânului *Tercio,* împănate de sulițe, înaintând

în careu în jurul flamurilor sfârtecate de mitralii, scuipând foc pe toate cele patru laturi, se retrăgeau foarte încet, mereu în formație, imperturbabile, strângându-și rândurile după fiecare breșă deschisă de artileria dușmană, care nu îndrăznea să se apropie. Când făceau câte o pauză, soldații discutau calm cu ofițerii lor, apoi își reluau marșul continuând să se bată, teribili până și în înfrângere: închiși ermetic și senini de parcă participau la o defilare, în ritmul marcat de bătaia lentă a tobelor.

— *El Tercio de Cartagena* a ajuns la Nieuport la căderea nopții, încheie Vicuña, apucând cu singura lui mână ultimele bucăți de pâine și ultimele căni rămase pe masă. Tot așa, la pas, fără grabă: șapte sute, din cei o mie o sută cincizeci de oameni care începuseră bătălia... Lope Balboa și Diego Alatriste veneau cu ei, negri de praf de pușcă, însetați, extenuați. Se salvaseră pentru că nu rupseseră rândurile, ci își păstraseră sângele rece în toiul dezastrului general. Și știți domniile voastre ce mi-a răspuns Diego Alatriste când m-am repezit să-l îmbrățișez, felicitându-l că scăpase cu viață?... Păi m-a privit cu ochii ăștia ai lui, înghețați ca blestematele de canale olandeze, și mi-a zis: „Eram prea obosiți ca să fugim”.

•

Nu l-au căutat noaptea, așa cum se aștepta, ci pe înserat și într-un fel aproape oficial. Cineva bătu la ușă, și, când am deschis, m-am pomenit față în față cu figura aspră a locotenentului de alguazili Martín Saldaña. Avea cu el poterași pe care îi semănase pe scară și în curtea interioară – am numărat vreo șase –, din care unii cu spada goală în mână.

Saldaña intră singur, înarmat până în dinți, și închise ușa în urma lui, cu pălăria pe cap și cu spada în teacă. Alatriste, fără haină, se ridicase și aștepta în mijlocul camerei. În momentul acela își lua mâna de pe daga pe care o trăsese imediat lângă el auzind bătăile în ușă.

— Pe Dumnezeul meu, Diego, că mult îmi ușurezi tu treaba, zise Saldaña, prost dispus, făcându-se că nu vede cele două pistoale cu cremene puse pe masă. Te puteai cărăbăni din Madrid, măcar. Sau te puteai muta altundeva.

— Nu pe tine te așteptam.

— Cred și eu că nu pe mine. Saldaña aruncă în sfârșit o scurtă privire pistoalelor, făcu câțiva pași prin încăpere, își scoase

pălăria și o puse peste ele, acoperindu-le. Deși pe cineva tot așteptai.

— Ce se presupune c-am făcut?

Eu mă aflam în ușa celeilalte odăi, neliniștit de ce se petrecea. Saldaña mă privi scurt, apoi se întoarse spre căpitan. Fusese și el prieten cu tata, în Flandra.

— Să mă trăsnească Sfântul dacă știu, îi spuse căpitanului. Ordinele mele sunt să te umflu sau să te omor dacă opui rezistență.

— De ce sunt acuzat?

Locotenentul de alguazili dădu din umeri, evaziv.

— Nu ești acuzat. Cineva vrea să-ți vorbească.

— Cine a dat ordinul?

— Asta nu te privește. Mi l-au dat și gata. Se uita din nou la el plictisit, de parcă l-ar fi învinovățit că a fost pus în situația aceea nedorită. Poți să-mi spui și mie ce se-ntâmplă, Diego? Nici nu-ți trece prin cap în ce rahat te-ai băgat.

Alatriste îi oferi un zâmbet strâmb, fără pic de umor.

— M-am mulțumit să accept trebușoara pe care mi-ai recomandat-o.

— Atunci blestemată fie ea și naiba să mă ia și pe mine! Saldaña scoase un lung suspin de neplăcere… Să moară mortu' dacă cei ce te-au folosit par mulțumiți de rezultate.

— Află că era prea murdară, Martin.

— Murdară?… Și ce-i cu asta? Nu-mi amintesc să fi făcut o trebușoară curată în ultimii treizeci de ani. Cred că nici tu.

— Era prea murdară chiar și pentru noi.

— Încetează. Saldaña își ridică mâinile, opunându-se tentației de a afla mai multe. Nu vreau să știu nimic. În vremurile astea, a ști mai mult e mai rău decât a ști mai puțin… Îl privi iar pe Alatriste, stingherit și hotărât în același timp. Vii de bunăvoie sau nu?

— Ce-mi rămâne de făcut?

Saldaña se gândi puțin. Posibilități nu prea existau.

— Bun, ce să-ți spun, conchise. Pot rămâne aici până te descurci tu cu ăi de-afară… Nu-s ei mari spadasini, dar îs șase; și mira-m-aș să poți ajunge în stradă, chiar și tu, fără vreo două drăgălașe de spintecături și cel puțin o împușcătură.

— Și drumul?

— În caretă zăvorâtă, deci n-ai nicio șansă. Trebuia să-ți fi luat tălpășița înainte de-a veni noi să te umflăm, omule. Ai avut timp berechet s-o faci. Privirea pe care i-o aruncă Saldaña căpitanului era încărcată de reproș. Să ard în focul gheenei dacă mă așteptam să te găsesc aci!

— Unde mă duci?

— Nu pot să-ți spun. Și-așa am vorbit mai mult decât se cuvine. Eu rămăsesem în ușa celeilalte odăi, foarte tăcut și nemișcat, și locotenentul de alguazili se uită la mine a doua oară. Vrei să mă ocup eu de băiat?

— Nu, lasă-l. Alatriste nici nu mă privi măcar, cufundat în gândurile lui. O să aibă grijă de el Lebrijana.

— Cum vrei. Plecăm?

— Zi-mi unde mergem, Martín.

Celălalt scutură din cap, ursuz.

— Ți-am zis că nu pot.

— Nu la temnița municipală, nu?

Tăcerea lui Saldaña fu grăitoare. Atunci am văzut desenându-se pe chipul căpitanului Alatriste strâmbătura aceea care uneori îi ținea loc de zâmbet.

— Trebuie să mă omori? întrebă senin.

Saldaña negă din nou din cap.

— Nu. Îți dau cuvântul meu că ordinele sunt să te aduc viu, dacă nu te opui. C-oi mai ieși tu de-acolo de unde te duc, asta-i altă poveste… Dar atunci n-ai să mai fii problema mea.

— Dacă nu le-ar păsa de tămbălău, mi-ar fi făcut felul chiar aici. Alatriste își duse arătătorul mâinii drepte la grumaz, imitând mișcarea unui cuțit. Te-au trimis fiindcă vor proceduri legale… Arestat, interogat, pare-se că eliberat apoi, după care i se pierd urmele. Și între timp câte se pot întâmpla…

Fără ocolișuri, Saldaña se arătă de acord.

— Așa cred și eu, zise, obiectiv. Mă mir că n-au apărut acuzațiile, fiindcă, adevărate sau false, îs lucrul cel mai ușor de montat din lume. De fapt, ordinele mele erau să nu schimb niciun cuvințel cu tine. Nici să te trec în condicuța mea cu arestați… Fir-ar să fie!

— Lasă-mă să iau o armă, Martín.

Locotenentul de alguazili se uită la Alatriste cu gura căscată.

— Nici nu-ncape vorbă, zise, după o lungă pauză.

Cu o încetineală deliberată, căpitanul scosese cuțitul scurt de parlagiu și i-l arăta.

— Numai ăsta.

— Ești nebun. Mă crezi un imbecil?

Alatriste făcu un gest de negație.

— Vor să mă asasineze, zise cu simplitate. Asta nu-i prea grav în meseria noastră; se-ntâmplă, mai devreme ori mai târziu. Dar nu-mi place să le ușurez munca – din nou apăru strâmbătura semănând a zâmbet. Îți jur că n-o să-l folosesc contra ta.

Saldaña își scărpină barba de vechi soldat. Tăietura acoperită de aceasta, mergând de la gură până la urechea dreaptă, i-o făcuseră olandezii cu ocazia asediului orașului Ostende, la asaltul asupra redutelor Calului și Cortinei. Printre camarazii lui din acea zi și din altele se număra și Diego Alatriste.

— Nici împotriva vreunuia dintre oamenii mei, zise Saldaña în sfârșit.

— Mă jur.

Locotenentul de alguazili mai șovăi câteva clipe. Până la urmă se întoarse cu spatele înjurând printre dinți, pe când căpitanul ascundea cuțitul măcelăresc în carâmbul unei cizme.

— Pe toți dracii, Diego, făcu Saldaña, nerăbdător. Haidem odată.

•

Plecară fără alte cuvinte. Căpitanul nu vru să-și ia capa, ca să se simtă mai liber în mișcări, iar Martín Saldaña fu de acord. Îl lăsă să-și pună și pieptarul din piele de bivol peste cel de stofă. „Te va apăra de frig”, mormăise veteranul locotenent zâmbind în barbă. În ce mă privește, n-am rămas acasă, nici nu m-am dus la Caridad Lebrijana. De cum au coborât scările, fără să mă mai gândesc de două ori, am înșfăcat pistoalele de pe masă și spada atârnată în cui și, învelindu-le pe toate în capă, am luat bocceaua sub braț și am tulit-o după ei.

Se înserase bine; abia dacă mai dăinuia o lumină difuză prin care se profilau acoperișuri și clopotnițe, înspre malurile râului Manzanares și Palatul Regal. Și iac-așa, pe când se îngâna ziua cu noaptea și umbrele se înstăpâneau încet-încet pe străzi, am mers urmărind de departe careta, închisă și trasă de patru catâri, în care Martín Saldaña și poterașii lui îl duceau pe căpitan. Trecură prin fața Colegiului Companiei lui Iisus, în josul străzii Toledo, și prin Piața Orzului, neîndoios ca să ocolească

drumurile prea umblate, cotiră spre delușorul fântânii Rastro înainte de a o lua din nou la dreapta, aproape în afara orașului; foarte aproape de drumul mare spre Toledo, de zahana și de un loc vechi, fost cimitir maur, de unde i se trăgea numele foarte de rău augur de Portița Sufletelor. Loc care, din pricina istoriei lui macabre și la o oră atât de funestă, nu era deloc prea încurajator.

Se opriră când cădea deja noaptea, în fața unei case arătând jalnic, cu două ferestre mici și o intrare lată ce s-ar fi potrivit mai bine unui grajd decât unei clădiri de locuit; de bună seamă fusese sau încă era un han pentru cărăuși și geambași. I-am observat, gâfâind, ascuns lângă borna de protecție a unui colț de stradă, cu bocceaua mea sub braț. Astfel l-am văzut coborând pe Alatriste, resemnat și liniștit, înconjurat de Martín Saldaña și de oamenii lui; după care i-am văzut ieșind fără căpitan, urcând în vehicul și plecând cu toții. Treaba aceea nu mi-a plăcut defel fiindcă nu știam cine și câți erau înăuntru. Să mă apropii nu se putea, căci riscam la sigur să fiu prins. Așa că, plin de gânduri negre, însă răbdător cum trebuie să fie – l-am auzit spunând asta chiar pe căpitan – un adevărat războinic, m-am sprijinit cu spatele de zid până m-am confundat cu el și cu întunericul și m-am pus pe așteptat. Recunosc că mi-era frig și frică. Dar eram fiul lui Lope Balboa, soldat merituos al regelui, mort în Flandra. Și nu-l puteam părăsi pe prietenul tatălui meu.

• 8 •

Portița Sufletelor

Părea să fie un tribunal, iar Diego Alatriste nu se îndoi nici măcar o clipă că asta și era. Lipsea unul din mascați, bărbatul trupeș care dorise să curgă foarte puțin sânge, numai strictul necesar. Însă celălalt, cel cu capul rotund și părul urât și rar, era acolo, cu aceeași mască pe figură, așezat în spatele unei mese lungi pe care se aflau un candelabru aprins și ustensile de scris: pene, hârtie și călimară. Aspectul lui neplăcut și atitudinea-i ostilă ar fi părut cele mai neliniștitoare din lume, dacă altcineva, mult mai îngrijorător, n-ar fi stat lângă el la masă, fără mască și cu mâinile ieșindu-i ca niște șerpi osoși din mânecile largi ale sutanei: *fray* Emilio Bocanegra.

Alte scaune nu erau, așa că Alatriste rămase în picioare pe când era interogat. Era vorba, într-adevăr, de un interogatoriu în toată regula, domeniu în care călugărul dominican se afla în elementul lui. Era limpede că spumega de furie; ceva neavând nimic în comun cu mila creștinească. Lumina pâlpâitoare a candelabrului îi schimonosea obrajii supți, prost bărbieriți, pe când ochii îi scăpărau de ură țintuindu-l pe căpitan. Omul acela întreg, de la felul cum punea întrebările până la cea mai neînsemnată din mișcările lui, era amenințare pură; încât Alatriste privi împrejur, întrebându-se unde o fi banca de tortură pe care, peste câteva momente, va fi întins și schingiuit. Fu surprins că Saldaña se retrăsese cu zbirii lui, iar acolo nu se vedeau oameni înarmați. Aparent, nu erau decât mascatul, călugărul și el. Simțea ceva ciudat, o notă discordantă în toată daravera aceea. Ceva nu mergea ca lumea. Sau nu era ce părea a fi.

Întrebările inchizitorului și ale însoțitorului său, care din când în când se apleca peste masă ca să înmoaie pana în călimară și să noteze vreo observație, se prelungiră preț de jumătate de oră; la capătul ei, căpitanul putu evalua mai exact situația și înțelege de ce se afla acolo, viu și în stare să-și miște limba în

gură pentru a articula sunete, și nu omorât ca un câine și aruncat pe un morman de gunoi. Ceea ce îi preocupa îndeosebi pe anchetatorii lui era ce anume povestise el și cui. Multe întrebări se învârteau în jurul rolului jucat de Guadalmedina în noaptea celor doi englezi și țintea să scoată la lumină cum de fusese implicat contele și cât știa din desfășurarea faptelor. Inchizitorii demonstrară de asemenea un interes special în a afla dacă mai era cineva la curent și numele celor care ar putea deține detalii despre afacerea atât de compromisă de Diego Alatriste. În ce-l privește, căpitanul rămase stăpân pe sine, nerecunoscând nimic și pe nimeni, și susținu că intervenția lui Guadalmedina fusese întâmplătoare; deși interlocutorii lui păreau convinși de contrariul. Fără îndoială, gândi căpitanul, aveau pe cineva la Palatul Regal, care îi informase de acel du-te-vino al contelui în zorii și în dimineața imediat următoare înfruntării din fundătură. Oricum, susținu cu tărie că nici Álvaro de la Marca, nici altcineva nu știa de întrevederea lui cu cei doi mascați și cu dominicanul. Răspunsurile lui constau, în majoritatea lor, din monosilabe, înclinări sau negări din cap. Pieptarul din piele de bivol îi ținea prea cald; sau poate nu era decât efectul stării lui de spirit când privea împrejur, bănuitor, întrebându-se de unde or să apară călăii care pesemne că erau ascunși, gata să se năpustească la el și să-l conducă legat fedeleș în anticamera infernului. Avu loc o pauză, timp în care mascatul scria cu litere foarte regulate și corecte, de copist sau de secretar, iar călugărul își concentra asupra lui Alatriste privirea aceea hipnotică și febrilă, în stare să-l facă să pălească până și pe cel mai temerar dintre oameni. Răstimp în care căpitanul se întrebă dacă nimeni n-avea să-l întrebe care au fost motivele ce l-au făcut să devieze spada italianului. Pe cât părea, pe nimeni nu interesa câtuși de puțin punctul său personal de vedere. Și, chiar atunci, ca și cum era în stare să citească gândurile, *fray* Emilio Bocanegra își mișcă mâna pe masă și o lăsă iar imobilă, sprijinită pe lemnul negru, cu degetu-i livid arătând spre căpitan.

— Ce îl face pe un om să părăsească tabăra Domnului ca să treacă la dușman, în rândurile păgâne ale ereticilor?

Era culmea, gândi Diego Alatriste, să numești tabără a Domnului pe cea formată din tine însuți, copistul cu mască și acel sinistru spadasin italian. În alte împrejurări ar fi rânjit ca de

o glumă bună, dar atunci nu era momentul. Așa că se mulțumi să înfrunte fără să clipească privirea dominicanului; ba și pe a celuilalt, care terminase cu scrisul și se uita la el cu o lipsă totală de simpatie prin găurile măștii.

— Nu știu, zise căpitanul. Poate faptul că unul din ei, în primejdie de moarte, n-a cerut milă pentru sine, ci pentru camaradul lui.

Inchizitorul și mascatul schimbară o scurtă privire incredulă.

— Doamne sfinte, murmură călugărul.

Ochii lui îl măsurau plini de fanatism și de dispreț. Sunt un om mort, își spuse căpitanul, citindu-și sentința în pupilele acelea negre și nemiloase. Orice ar fi făcut, orice ar fi zis, privirea aceea implacabilă îl condamnase deja, ca și aparenta indiferență cu care mascatul mânuia din nou pana pe hârtie. Viața lui Diego Alatriste y Tenorio, soldat al vechilor *tercios* din Flandra, spadasin care își vindea serviciile în Madridul regelui don Filip al IV-lea, depindea doar de ce mai voiau să afle cei doi bărbați din fața lui. Ceea ce, judecând după întorsătura luată de discuție, nu mai era mare lucru.

— Colegul domniei tale din noaptea aceea – omul cu mască vorbea scriind în același timp, iar tonul lui neplăcut suna funest pentru cel căruia i se adresa – n-a părut să aibă tot atâtea scrupule.

— Asta-i adevărat, recunoscu căpitanul.

Chiar părea să se desfete.

Mascatul se opri o clipă cu pana în sus, ca să-i acorde o scurtă privire ironică.

— Ce om rău! Și domnia ta?

— Eu nu mă bucur să omor. Pentru mine, a lua viața cuiva nu e o plăcere, ci o meserie oarecare.

— Înțeleg. Celălalt înmuie pana în călimară, reluându-și activitatea. O să aflăm cu ocazia aceasta și că sunteți înclinat spre mila creștinească…

— Domnia voastră greșește, răspunse cu seninătate căpitanul. Sunt cunoscut ca fiind mai aplecat spre lovituri de spadă decât spre sentimente înălțătoare.

— Așa ne-ați fost recomandat, din păcate.

— Și așa este, de fapt. Însă, deși lipsurile m-au silit la un astfel de trai, am fost soldat toată viața și există lucruri peste care nu pot trece.

Dominicanul, care pe durata dialogului de mai sus rămăsese nemișcat ca o efigie, tresări, aplecându-se peste masă de parcă ar fi vrut să-l spulbere cu privirea pe Alatriste chiar atunci pe loc.

— Nu poți trece?... Voi, soldații, sunteți scursura lumii, declară, cu o nesfârșită scârbă. Gloată înarmată, hulitoare, jefuitoare și violatoare. Despre ce sentimente infernale vii acum să-mi pomenești?... Pentru voi, o viață nici nu contează.

Căpitanul îi primi cuvintele dure în tăcere și abia către sfârșit dădu ușor din umeri.

— Aveți, fără îndoială, dreptate, spuse. Dar sunt lucruri greu de explicat. Eram gata să-l omor pe englezul acela. Și aș fi făcut-o, dacă s-ar fi apărat sau ar fi cerut îndurare pentru sine... Însă când a implorat mila a fost pentru celălalt.

Mascatul cu capul rotund rămase iar cu pana în aer.

— Au spus atunci cine erau?

— Nu, deși ar fi putut s-o facă pentru a scăpa cu viață. Chestia e că am fost soldat aproape treizeci de ani. Am omorât și am făcut lucruri care or să mă coste osânda veșnică... Dar știu să apreciez gestul unui om curajos. Și, eretici ori ba, tinerii aceia asta erau.

— Atât de mult preț pui pe curaj?

— Uneori numai el rămâne, răspunse cu simplitate căpitanul. Mai ales în vremuri ca astea, când până și steagurile de luptă și numele Domnului sunt scoase pe tarabă și vândute celui ce oferă mai mult.

Dacă după răspunsul acesta se aștepta la comentarii, nu avu parte de ele. Mascatul se mulțumi să-l privească la fel de fix.

— Acum, desigur, știi cine sunt cei doi englezi.

Alatriste rămase puțin tăcut, apoi lăsă să-i scape un oftat scurt.

— Dacă aș nega, m-ați crede?... De ieri o știe tot Madridul. Se uită în mod semnificativ întâi la dominican, apoi la mascat. Și mă bucur că nu mi-am încărcat conștiința și cu așa ceva.

Cel cu masca pe față făcu un gest de neplăcere, înlăturând parcă cu scârbă ceea ce Diego Alatriste nu voise să ia asupra sa.

— Ne plictisești cu conștiința dumitale deplasată, căpitane.

Pentru întâia oară îi spunea așa. Și era ironie în acest nou mod de a i se adresa, fapt care îl făcu pe Alatriste să se încrunte. Nu-i plăcea întorsătura luată de discuție.

— Mi-e indiferent dacă vă plictisește sau nu, replică el. Mie nu-mi place să asasinez prinți în necunoștință de cauză. Își răsuci mustața, prost dispus. Nici să fiu înșelat și folosit ca ultimul neștiutor.

— Și nu te îmbie curiozitatea, interveni *fray* Emilio Bocanegra, care asculta cu atenție schimbul de vorbe, să afli ce i-a îndemnat pe câțiva oameni drepți să plănuiască morțile acelea? … Să-i împiedice pe păcătoși să înșele buna-credință a regelui, stăpânul nostru, și să ducă zălog o infantă a Spaniei pe tărâmul ereticilor?…

Alatriste negă încet din cap.

— Nu-s curios. Aflați, domniile voastre, că nu țin să știu nici măcar cine este cavalerul acesta mascat din fața mea. Îi privi cu o seriozitate batjocoritoare, insolentă. Nici celălalt, care, înainte de a pleca, a cerut ca domnii John și Thomas Smith să fie doar speriați bine, luându-li-se toate hârtiile și documentele, dar nu și viețile.

Dominicanul și mascatul rămaseră tăcuți câtva timp. Păreau să reflecteze. Până la urmă vorbi tot mascatul, privindu-și unghiile pătate cu cerneală.

— Bănuiește cumva domnia ta identitatea acelui cavaler?

— Nu bănuiesc nimic, fir-ar să fie. M-am văzut implicat în ceva ce mă depășește și regret că s-a întâmplat așa. Acum nu vreau decât să scap teafăr de-aici.

— Prea târziu, făcu dominicanul, pe un ton atât de coborât încât îi sugeră căpitanului șuieratul unui șarpe.

— Întorcându-ne la cei doi englezi ai noștri… reluă mascatul. Poate îți vei fi amintind domnia ta că, după plecarea celuilalt cavaler, ai primit de la Sfinția Sa *fray* Emilio și de la mine cu totul alte instrucțiuni…

— Țin minte. Dar îmi amintesc și că domnia voastră însăvă păreați a fi plin de o deferență deosebită față de celălalt cavaler; și că nu i-ați discutat ordinele decât după ce a plecat și când a apărut din spatele covorului Sfinția… – Alatriste îl privi cu coada ochiului pe inchizitor, care stătea impasibil de parcă nu de el era vorba – Sa. Poate că și asta mi-a influențat hotărârea de a le cruța viața englezilor.

— Primiseși bani buni ca să nu le-o cruți.

— Așa-i. Căpitanul duse mâna la centură. Iată-i.

Monedele de aur se rostogoliră pe masă și rămaseră să lucească în lumina candelabrului. *Fray* Emilio Bocanegra nici nu se uită la ele, considerându-le parcă blestemate. Însă mascatul întinse mâna și le numără una câte una, așezându-le în două grămăjoare lângă călimară.

— Lipsesc patru dubloni, zise.

— Da. I-am păstrat pentru deranj. Și pentru c-am fost luat drept tâmpit.

Dominicanul ieși din nemișcare cu un gest mânios.

— Ești un trădător și un iresponsabil, zise, cu ură în glas. Cu scrupulele dumitale inoportune i-ai favorizat pe dușmanii lui Dumnezeu și ai Spaniei. Toate astea le vei ispăși, ți-o garantez, cu cele mai oribile munci ale iadului; dar înainte le vei plăti și aici, pe pământ, în trupul dumitale muritor… Termenul *muritor* părea să fie și mai abitir așa, lepădat de buzele-i reci și strânse. Prea multe ai văzut, prea multe ai auzit, prea mult ai greșit. Existența dumitale, căpitane Alatriste, nu mai valorează nimic. Ești un hoit care, printr-o stranie întâmplare, încă se mai ține pe picioare.

Neinteresat de amenințarea aceea teribilă, mascatul presără nisip peste rândurile scrise, ca să le usuce. Apoi îndoi hârtia și o puse într-un buzunar interior, cu care ocazie Alatriste întrezări din nou marginea unei cruci roșii de Calatrava sub haina largă și neagră de deasupra. Mai observă ceva, și anume că lua toți banii de aur, parcă neamintindu-și că o parte din ei ieșiseră din punga dominicanului.

— Poți pleca, îi zise lui Alatriste, după ce îl privi de parcă abia atunci își amintise de prezența lui.

Căpitanul se uită la el, uimit.

— Liber?

— E un fel de-a zice, nuanță lucrurile *fray* Emilio Bocanegra, cu un zâmbet ce părea o excomunicare. Porți în spate povara trădării dumitale și a blestemelor noastre.

— Nu mă stingheresc prea mult greutățile astea… Alatriste își mută privirile de la unul la altul, suspicios. E adevărat că pot pleca așa, pur și simplu?

— Ți-am zis doar. Mânia Domnului va ști unde să te găsească.

— Mânia Domnului nu mă preocupă în noaptea asta. Pe când domniile voastre…

Mascatul și dominicanul se ridicaseră în picioare.

— Noi am terminat, zise primul.

Alatriste scrută fețele interlocutorilor lui. Candelabrul așternea peste ele, de dedesubt, umbre neliniștitoare.

— Nu-mi vine a crede, spuse în sfârșit. După ce m-ați adus aici.

— Asta, încheie mascatul, nu mai e treaba noastră.

Ieșiră luând cu ei candelabrul, iar Diego Alatriste avu timp să vadă privirea teribilă pe care i-o aruncă dominicanul din prag, înainte de a-și vârî mâinile în mânecile rasei și a dispărea ca o năluca alături de însoțitorul lui. Instinctiv, duse mâna la spada pe care n-o avea la cingătoare.

— Unde o fi capcana, Doamne sfinte?

Întrebă de pomană, măsurând cu pași mari încăperea. Nu avu parte de niciun răspuns. Atunci își aminti de cuțitul de parlagiu pe care îl avea la carâmbul cizmei. Se aplecă să-l scoată de acolo și îl strânse cu putere, așteptând atacul călăilor care, fără îndoială, se pregăteau să-i sară în spate. Dar nu veni nimeni. Toți plecaseră, iar el era inexplicabil de singur în încăperea luminată doar de lună prin fereastra desenând un pătrat pe dușumea.

•

Nu știu cât timp am așteptat afară, dizolvat în întuneric și nemișcat în spatele bornei de la răspântie. Strângeam în brațe bocceaua cu capa și armele căpitanului ca să mă încălzesc nițel – fugisem după careta lui Martín Saldaña și a oamenilor lui doar cu pieptarul și niște pantaloni pe mine –, și astfel am stat mult acolo, strângând din dinți ca să nu mi-i aud clănțănind. Până la urmă, văzând că nici căpitanul, nici altcineva nu ieșea din casă, am început să-mi fac probleme. Nu puteam crede că Saldaña l-a asasinat pe stăpânul meu, deși în orașul acela și în vremurile acelea totul era posibil. Ideea m-a tulburat rău. Dacă îmi încordam privirea, mi se năzărea că printr-o fereastră se întrezărea ceva ca un abur de lumină, de parcă înăuntru s-ar fi aflat cineva cu un opaiț aprins; însă din poziția mea nu puteam fi sigur. Așa că m-am hotărât să mă apropii cu mare grijă, ca să mă conving.

Eram cât pe ce s-o iau într-acolo când, printr-una din acele inspirații cărora uneori le datorăm viața, am simțit o mișcare ceva mai încolo, la intrarea unei case învecinate. Ținu doar o clipă; dar o umbră se mișcase așa cum se mișcă umbrele

lucrurilor neînsuflețite, când printr-o minune prind viață. Astfel că, surprins, mi-am domolit nerăbdarea și am rămas nemișcat, cu toate simțurile la pândă. După câtva timp s-a mișcat din nou, și, în momentul acela, mi-a parvenit, din partea opusă a micii piațete, un fluierat slab părând un semnal: un refren care suna a tiruri-ta-ta. Când l-am auzit, mi-a înghețat sângele în vine.

Erau cel puțin doi, am hotărât după alte câteva momente de scrutat întunericul în care era cufundată Portița Sufletelor. Unul, ascuns lângă intrarea cea mai apropiată, era umbra pe care o văzusem mișcându-se la început. Celălalt, care fluierase, se afla ceva mai încolo, acoperind unghiul piațetei dinspre gardul zahanalei. Locul avea trei ieșiri, așa că am mai zăbovit un timp ca s-o cercetez bine și pe a treia; și, în sfârșit, când un nor a descoperit semiluna încastrată ca o piatră scumpă în noapte, am izbutit să văd, în contra luminii, o a treia momâie întunecată plasată la colțul acela.

Treaba era limpede și lua o întorsătură urâtă; dar eu n-aveam cum să străbat în fugă, fără să fiu văzut, cei vreo treizeci de pași care mă despărțeau de casa de unde tot nu ieșea căpitanul. Neștiind exact ce să fac, am desfăcut cu grijă capa cu armele și mi-am culcat pe genunchi unul din pistoale. Folosirea lor era interzisă de sancțiuni pragmatice semnate de regele, stăpânul nostru și știam bine că, dacă Justiția le-ar fi găsit asupra mea, m-ar fi condamnat la ani grei de galere, fără ca vârsta-mi fragedă să fie considerată o circumstanță atenuantă. Însă, pe cuvântul meu de basc, în momentul acela puțin îmi păsa. Așa că, precum de atâtea ori îl văzusem făcând pe căpitan, am verificat pe pipăite cremenea, care era la locul ei, și am tras cocoșul, încercând să-i atenuez țăcănitul cu capa. Apoi am strecurat pistolul între pieptar și cămașă, l-am armat și pe al doilea și am rămas cu el într-o mână, ținând spada în cealaltă. Capa fiind în sfârșit goală, mi-am pus-o pe umeri. Și astfel am terminat pregătirile și am rămas locului neclintit, așteptând.

N-a mai durat mult. O lumină străluci în bătătura largă a casei, stingându-se apoi, și o caretă mică apăru la una dintre ieșirile piațetei. Lângă ea, o siluetă neagră se desprinse din beznă, se apropie de intrarea casei și discută ceva, foarte scurt, cu alte două umbre care tocmai apăruseră. Apoi silueta neagră se întoarse la postul ei, umbrele se suiră în caretă, iar aceasta trecu pe lângă mine cu catârii ei negri și cu prezența funebră a

unui vizitiu pe capră, aproape atingându-mă înainte de a se mistui în întuneric.

N-am avut timp să mă gândesc la misteriosul vehicul. Încă mai răsuna ecoul copitelor de catâri, când din locul unde adăsta silueta neagră se auzi din nou un fluierat ușor, același tiruri-ta-ta, iar din întunericul de lângă mine se desprinse sunetul de neconfundat al unei spade trase încet din teacă. M-am rugat fierbinte la Dumnezeu să gonească norii care acopereau fața lunii, ca să-mi îngăduie să văd mai bine. Dar una gândește cârciumarul și alta bețivul; probabil că Făcătorul nostru avea cu totul alte treburi, fiindcă norii au rămas la locul lor. A început să-mi vâjâie capul; nu mai știam ce să fac. Astfel încât am lăsat să-mi cadă capa de pe umeri și m-am ridicat în picioare, încercând să înțeleg mai bine ce urma să se întâmple. Și chiar atunci apăru în bătătura largă din fața casei căpitanul Alatriste.

Din momentul acela, totul s-a petrecut cu mare iuțeală. Umbra cea mai apropiată ieși din bârlogul ei și o porni spre Diego Alatriste în același timp cu mine. Mi-am ținut răsuflarea pe când făceam unul, doi, trei pași către ea, care nu mă simțise. Exact atunci Dumnezeu s-a gândit la mine și a îndepărtat un nor; astfel am putut deslușI bine, la lumina alburie a secerii lunii, spinarea unui bărbat trupeș care înainta cu spada goală în mână. Cu coada ochiului am văzut alți doi care se desprindeau din colțurile piațetei. Și, pe când eu, cu spada căpitanului în mâna stângă, ridicam dreapta înarmată cu pistolul, am mai văzut că Diego Alatriste se oprise în mijlocul piațetei și că în mâna lui lucea metalic tăișul scurt al inutilului său cuțit de măcelar. Atunci am mai făcut doi pași înainte. Stăteam, practic, cu țeava pistolului lipită de spatele bărbatului care mergea înaintea mea, când acesta mi-a simțit pașii și s-a întors. Și am mai avut timp să-i văd mutra când am apăsat pe trăgaci și a pornit împușcătura, iar focul armei i-a luminat chipul descompus de surpriză. Bubuitul pistolului a răsunat asurzitor în liniștea de mormânt a Portiței Sufletelor.

Restul a fost și mai rapid. Am țipat sau am crezut că fac asta, pe de-o parte ca să-l avertizez pe căpitan, pe de alta din cauza durerii groaznice resimțite la reculul armei, care a fost cât pe ce să-mi rupă brațul. Dar căpitanul era avertizat din plin de împușcătură, iar când i-am aruncat spada pe deasupra bărbatului din fața mea – sau pe deasupra locului unde fusese

bărbatul care înainte se aflase în fața mea –, sărea deja spre ea, ferindu-se să nu-l rănească și înhățând-o de cum atinse pământul. Atunci luna se ascunse din nou după un nor. Am lăsat să cadă pistolul descărcat, l-am scos din pieptar pe celălalt și, întors spre cele două umbre care se repezeau la căpitan, am țintit, strângând arma cu amândouă mâinile. Dar îmi tremurau așa de tare încât al doilea foc l-am descărcat orbește, în gol, în timp ce reculul mă dărâma pe spate la pământ. Căzând orbit de împușcătură, am văzut preț de-o clipă doi oameni cu spade și pumnale lungi și pe căpitanul Alatriste care le împărțea lovituri de spadă, bătându-se ca un diavol.

•

Diego Alatriste îi văzuse apropiindu-se, cu câteva clipe înainte de primul foc de pistol. Este adevărat că de cum ieșise în stradă se așteptase la așa ceva și era conștient de inutilitatea încercării de a-și vinde scump pielea cu nenorocitul acela de cuțit scurt. Focul de armă îl descumpănise la fel de mult ca pe ceilalți și în primul moment se crezuse ținta lui. Apoi îmi auzi strigătul și, nepricepând deloc cum de mă aflam la asemenea oră în asemenea loc, se trezise cu spada venindu-i vâjâind prin aer, căzută parcă din cer. Cât ai clipi o înșfăcase, la țanc ca s-o opună oțelurilor care îl căutau cu înverșunare. Însă abia lumina celei de a doua împușcături îi permise să-și dea seama exact de situație, după ce glonțul trecu șuierând între el și atacatori; și putu astfel să li se opună eficient, cunoscând că unul îl ataca din stânga și celălalt din față, într-un unghi aproximativ de nouăzeci de grade, în așa fel încât cel din față se străduia să-l rețină în poziția aceea, iar al doilea se folosea de ea ca să-i aplice o lovitură mortală, fie în coasta stângă, fie în burtă. Se mai văzuse și altădată în situații asemănătoare și nu era ușor să se bată cu unul, păzindu-se de celălalt numai cu mâna stângă în care ținea cuțitul scurt. Iscusința consta în învârtirea rapidă la dreapta și la stânga ca să le ofere cât mai puțin spațiu, deși prudența îl obliga s-o facă mai mult la stânga decât la dreapta. Ei continuau să-l preseze la fiecare mișcare, astfel că după vreo duzină de fente și atacuri descriseseră deja un cerc întreg în jurul lui. Două lovituri pieziș alunecaseră pe pieptarul lui din piele de bivol. Cling-clangul spadelor de Toledo răsuna de-a lungul și de-a latul piațetei și nu mă îndoiesc că, dacă locul ar fi fost mai populat, încrucișarea armelor albe și împușcăturile mele ar fi umplut

ferestrele de curioși. Atunci, întâmplarea, care sub chipul norocului în înfruntări îl favorizează îndeobște pe cel ce rămâne lucid și ferm, îi sări în ajutor lui Diego Alatriste; pentru că fu voia lui Dumnezeu ca una dintre împunsăturile lui feroce să intre prin montura gărzii până la degetele sau încheietura mâinii unuia din adversari, care, simțindu-se rănit, făcu doi pași înapoi cu un blestem pe buze. Până să revină acesta la atac, Alatriste lansase deja trei asalturi ca trei fulgere în direcția celuilalt, pe care violența atacului îl descumpăni și îl sili să dea înapoi. Aceasta îi fu de ajuns căpitanului ca să-și consolideze poziția cu multă stăpânire de sine, iar când rănitul la mână sări din nou la el, căpitanul lepădă cuțitul din stânga, își apără fața cu palma deschisă și, fandând puternic, îi vârî un cot bun de oțel în piept. Impulsul celuilalt făcu restul, încât se pomeni tras în țeapă, aruncă arma cu un „Iisuse!”, iar aceasta se prăbuși cu un sunet metalic pe jos, în spatele căpitanului.

Al doilea spadasin, care tocmai dădea să se repeadă, se opri brusc. Alatriste trase lama spadei din pieptul primului, care căzu ca o boccea, și își înfruntă ultimul dușman, încercând să-și recapete suflul. Norii se îndepărtaseră suficient pentru ca, la lumina lunii, să-l recunoască pe italian.

— Acum suntem la egalitate, zise căpitanul, cu suflarea întretăiată.

— Asta-mi place, replică acela, și îi luci pe față scânteierea albă a unui surâs.

Dar nici nu-și terminase spusele când lansă o lovitură joasă și rapidă, tot atât de fulgerătoare ca atacul unei năpârci. Căpitanul, care îi studiase bine tehnica în noaptea celor doi englezi și se aștepta la așa ceva, sări într-o parte și întinse mâna stângă ca să pareze lovitura, astfel că oțelul inamic se înfipse în gol; cu toate acestea, dând înapoi, simți o tăietură de pumnal pe dosul mâinii. Sperând că italianul nu-i tăiase niciun tendon, își întoarse brațul drept cu pumnul în sus, dar cu lama în jos, deviind cu un clinchet sec spada care îi căuta iar trupul într-un atac tot atât de imparabil și de meșteșugit ca primul. Italianul dădu un pas îndărăt și rămaseră din nou nemișcați unul în fața celuilalt, răsuflând amândoi din greu. Căpitanul își mișcă degetele mâinii rănite, convingându-se că răspundeau: tendoanele erau neatinse. Își simțea sângele picurând lent și cald pe degete în jos.

— Există vreo soluție de compromis? întrebă el.

Celălalt tăcu câteva momente.

— Nu, zise. Domnia ta ai fost prea imprudent în noaptea aceea.

Vocea-i opacă suna totuși stins, de oboseală, și căpitanul își închipui că era la fel de sătul de povestea aceea ca și el.

— Și-atunci?

— Atunci, e-n joc capul domniei tale sau al meu.

Se lăsă o nouă tăcere. Italianul se mișcă puțin și Alatriste îl imită, neslăbindu-și vigilența. Se rotiră foarte încet unul în jurul celuilalt, măsurându-și forțele. Pe sub pieptarul lui din piele de bivol, căpitanul își simți cămașa udă leoarcă.

— Aș putea afla numele domniei tale?

— Nu e cazul.

— Ți-l ascunzi, deci, ca un nemernic oarecare.

Răsună râsul aspru al italianului.

— Poate. Dar sunt un nemernic viu. Pe când domnia ta ești mort și îngropat, căpitane Alatriste.

— Nu în noaptea asta.

Adversarul păru să-și reconsidere situația. Aruncă o privire trupului inert al celuilalt spadasin. Apoi se uită spre locul unde mă aflam eu, căzut, lângă cel de-al treilea zbir, care abia de mai mișca pe pământul gol. Pesemne că era grav rănit de împușcătura mea, fiindcă îl auzeam gemând încet și cerând spovedanie și împărtășanie.

— Nu, conchise italianul. Cred că ai dreptate domnia ta. În noaptea asta nu-mi convine.

Dădu să plece și în aceeași clipă își jucă în mâna stângă pumnalul apucându-l de vârf și aruncându-l spre căpitan cu o iuțeală și o precizie greu de imaginat. Alatriste scăpă ca prin farmec.

— Ticălosule, șuieră căpitanul.

— Ei, na, răspunse celălalt. Că doar nu te-așteptai să-ți cer voie.

Apoi rămaseră iar neclintiți un timp, observându-se atent. Până la urmă italianul schiță o mișcare, Alatriste răspunse cu alta și își mai ridicară o dată prudent spadele, atingându-le cu un ușor clinchet metalic, înainte de a le cobori din nou.

— Pe Belzebut, oftă în sfârșit, răgușit, italianul, nu există două ocazii fără o a treia.

Și începu să bată în retragere, mereu cu fața la căpitan, îndepărtându-se foarte încet, cu spada între ei. Abia la capăt, aproape de colțul străzii, se hotărî să întoarcă spatele.

— Ah, da, zise când era gata să dispară în umbră. Numele meu e Gualterio Malatesta, ai auzit?... Și-s din Palermo... Vreau să-ți amintești bine toate astea când te voi omorî!

•

Bărbatul grav rănit de împușcătură continua să ceară împărtășanie. Avea umărul complet dislocat și osul claviculei sfărâmate apărea prin rană, făcut zob. Nu mai avea mult până să dea colțul ca să se întâlnească cu stăpânul lui, Diavolul. Diego Alatriste îi aruncă o privire scurtă, indiferentă, îi scotoci prin buzunarul amplu, așa cum făcuse înainte cu mortul, apoi se apropie, îngenunchind lângă mine. Nu-mi mulțumi, nici nu-mi spuse nimic din ceea ce se presupune că ar trebui să-i zici unui băiat din treisprezece ani, când acesta ți-a salvat viața. Mă întrebă doar atât: dacă mă simt bine; iar când i-am răspuns că da, își puse spada sub braț și cu celălalt îmi înconjură umerii, ajutându-mă să mă ridic. Făcând aceasta, mustața lui mi-a atins o clipă fața și am văzut că ochii săi, mai deschiși la culoare ca oricând în lumina lunii, mă observau cu o fixitate ciudată, de parcă atunci mă vedeau prima oară.

Muribundul gemu din nou, cerând spovedanie și împărtășanie. Căpitanul se întoarse spre el un moment și l-am văzut preocupat.

— Dă o fugă până la San Andrés, zise în sfârșit, și caută un preot pentru nenorocitul ăsta.

L-am privit nehotărât, părându-mi-se că deslușesc pe chipul lui un rictus sever și amar.

— Îl cheamă Ordóñez, adăugă. Îl știu din Flandra.

Apoi luă pistoalele de pe jos și plecă. Înainte de a-i executa ordinul, m-am dus la borna de la răspântie ca să-i caut capa, am găsit-o și am dat fuga după el să i-o dau. Și-a aruncat-o pe un umăr în timp ce-și ridica mâna ca să mă atingă ușurel pe obraz, într-un gest de afecțiune neobișnuit la el. Și mă privea ca înainte, când mă întrebase cum mă simt. Iar eu, pe jumătate rușinat, pe jumătate mândru, am simțit cum îmi luneca pe față o picătură de sânge din mâna-i rănită.

• 9 •

Treptele de la San Felipe

După noaptea aceea de pomină de pe drumul mare spre Toledo au urmat câteva zile liniștite, însă, pentru că Diego Alatriste se încăpățâna să nu fugă din oraș, nici să se ascundă, trăiam amândoi într-o permanentă stare de veghe, de parcă ne-am fi găsit în plină campanie pe un câmp de luptă. Atunci am aflat, în acele zile, că a rămâne în viață este mult mai obositor decât a te lăsa ucis și că îți solicită toate cele cinci simțuri. Căpitanul dormea mai mult ziua decât noaptea și, la cel mai ușor zgomot, o pisică pe acoperiș sau o treaptă de lemn a scării scârțâind, eu mă deșteptam în culcușul meu și îl vedeam șezând în capul oaselor pe patul lui, în cămașă, cu spada sau cu pistolul în mână. După înfruntarea de la Portița Sufletelor încercase să mă trimită pentru un timp acasă la mama sau la vreun prieten de-al lui; dar i-am spus că nu aveam de gând să dau bir cu fugiții, că soarta lui era și a mea, și că dacă fusesem în stare să trag două focuri de pistol noaptea, la fel de bine puteam trage alte douăzeci, dacă era cazul. Stare de spirit pe care am întărit-o aducându-i la cunoștință că eram ferm hotărât să fug de oriunde m-o trimite. Nu știu dacă Alatriste mi-a apreciat hotărârea sau nu, fiindcă v-am mai spus că nu era el omul care să-și exteriorizeze sentimentele. Însă am reușit, măcar, să-l fac să ridice din umeri și să nu mai revină asupra subiectului. E adevărat că a doua zi am găsit pe perna mea o dagă, adică un excelent jungher cumpărat chiar atunci de pe Strada Armurierilor: cu mâner damaschinat, cruce de oțel și o lamă lungă, bine călită, fină și cu dublu tăiș. O dagă din cele cărora bunicii noștri le ziceau *de mizericordie,* pentru că o foloseau la lovitura de grație dată prin crăpăturile sau locurile de îmbinare ale armurii ori căștii luptătorilor căzuți la pământ după o luptă. Arma aceea albă a fost prima pe care am avut-o în viața mea; și am păstrat-o cu mare devoțiune și grijă timp de douăzeci de ani, până când într-o zi, la Rocroi, a trebuit s-o las înfiptă între plăcile

platoșei unui franțuz. Ceea ce reprezintă, desigur, un sfârșit potrivit pentru un jungher bun ca acela.

Pe când noi dormeam cu un ochi închis și altul deschis și ne temeam până și de umbra noastră, Madridul duduia de serbările în cinstea venirii prințului de Wales, eveniment care era de-acum oficial. Au urmat zile de cavalcade, serate la Palatul Regal, banchete, recepții, baluri mascate și o petrecere cu coridă și cu întreceri cavalerești de aruncat bețe lungi și ascuțite (*cañas*) închipuind sulițe – joc practicat și de turci sub numele de „geret" sau „gerid" –, în Piața Mare, petrecere de care îmi amintesc ca fiind unul dintre cele mai strălucite spectacole de acest gen din câte a pomenit Madridul dinastiei de Austria, cu cei mai aleși cavaleri ai curții – printre ei tânărul nostru rege –, azvârlind *cañas* și ferindu-se de ele și înfruntând tauri turbați din Jarama, într-o revărsare de eleganță și curaj. Corida era, cum este și acuma, distracția favorită a populației Madridului și a Spaniei în general; și însuși regele, ca și frumoasa noastră regină Isabel, deși fiică a marelui Henri al IV-lea Bearnezul, deci franțuzoaică, se dădeau în vânt după ea. Domnul meu, al Patrulea Filip, după cum se știe, era excelent călăreț și țintaș, mare amator de vânătoare și de cai – într-o zi unul a fost rănit de moarte sub el, pe când regele ucidea cu mâna lui trei mistreți – și așa l-a imortalizat în picturile sale don Diego Velázquez și în versurile lor mulți dramaturgi și poeți, precum Lope de Vega, don Francisco de Quevedo sau don Pedro Calderón de la Barca în celebra sa comedie *Eșarfa și floarea*:

> *Să vă spun care bărbat*
> *tânăr*, *mândru*, *neînfricat*,
> *la botfori de vânătoare*
> *cu argint împintenat*,
> *de dârlogi a dus agale*
> *pe străzi multe*, *la plimbare*,
> *al reginei cal rotat*,
> *rămânându-i devotat*
> *doamnei sale la picioare*?

V-am mai zis, pare-mi-se, și înainte că la cei optsprezece sau douăzeci de ani ai lui, bunul nostru rege era, și a rămas așa mult timp, simpatic, muieratic, arătos și iubit de poporul său: acest

bun și nenorocit popor spaniol care întotdeauna și-a considerat regii ca pe cei mai drepți și mai mărinimoși din întreaga lume, în ciuda faptului că puterea lor scădea, că domnia regelui dinainte, Filip al III-lea, fusese scurtă, dar funestă în mâinile unui favorit incompetent și lacom, că tânărul nostru monarh, cavaler desăvârșit, dar lipsit de voință și incapabil să se ocupe de treburile domniei, era la cheremul reușitelor și greșelilor – și au fost mai multe din acestea decât din primele – contelui și mai târziu ducelui de Olivares. Mult s-a mai schimbat de atunci poporul spaniol sau ce mai rămâne ca atare din el. Mândriei și admirației pentru regii săi le-a urmat disprețul; entuziasmului, critica aspră; visurilor de mărire, deprimarea cea mai adâncă și pesimismul general. Îmi amintesc bine, și cred că s-a întâmplat la corida oferită prințului de Wales sau la alta imediat următoare, că unul dintre animale, extrem de curajos, nu putea fi nici slăbit prin pierderea de sânge, nici învins; și nimeni, nici măcar gărzile spaniole, burgunde și germane care împestrițau arena, nu îndrăznea să se apropie de el. Atunci, de la balconul Casei Brutarilor, regele nostru, don Filip al IV-lea, foarte liniștit, i-a cerut o archebuză unuia dintre străjeri și, cu aceeași ținută regală netulburată, a coborât în arenă, și-a potrivit cu eleganță capa și pălăria și a țintit în așa fel încât ducerea armei la umăr, slobozirea împușcăturii și moartea taurului s-au petrecut parcă în același timp. Entuziasmul publicului s-a revărsat în aplauze și în urale și s-a vorbit de întâmplarea aceea luni în șir, atât în proză, cât și în versuri: Calderón, Hurtado de Mendoza, Alarcón, Vélez de Guevara, Rojas, Saavedra Fajardo, ba chiar și amicul nostru, don Francisco de Quevedo, și toți cei de la curte capabili să înmoaie o pană în cerneală au chemat muzele în ajutor ca să imortalizeze aventura și să-l lingușească pe monarh, comparându-l când cu Jupiter aruncând fulgerul, când cu Tezeu omorând taurul care pustia câmpia de la Maraton. Îmi amintesc că foarte cunoscutul sonet al lui don Francisco începea așa:

Omorându-l pe răpitorul Europei,
pe care o stăpânești, *monarh iber*...

Ba până și marele Lope a scris, adresându-i-se cornutei împușcate de mâna suveranului:

Soarta ți-a fost prielnică și foarte
nefastă, căci pierzându-ți viața
nu știi ce-ai câștigat prin moarte

Or, Lope, la celebritatea la care ajunsese, nu mai avea nevoie să tămâieze pe nimeni. Asta ca să vedeți domniile voastre cum stau lucrurile cu Spania și cu noi, spaniolii, și cum aici s-a abuzat întotdeauna de buna-credință a oamenilor, și cât de ușor e să te folosești de impulsul lor generos împingându-i pe buza prăpastiei din răutate sau incompetență, deși zău că am fi meritat o soartă mai bună. Dacă Filip al IV-lea s-ar fi pus în fruntea vechilor și glorioaselor *tercios* și ar fi recucerit Olanda, dacă i-ar fi învins pe Ludovic al XIII-lea al Franței și pe ministrul său, Richelieu, dacă ar fi curățat Atlanticul de pirați și Mediterana de turci, dacă ar fi cotropit Anglia și ar fi implântat crucea Sfântului Andrei pe Turnul Londrei și pe Sublima Poartă, n-ar fi stârnit un mai mare entuziasm printre supușii săi decât prin faptul că ucisese un taur cu bărbăție și eleganță... Ce deosebit era de celălalt Filip al IV-lea, cel pe care eu însumi aveam să-l escortez treizeci de ani mai târziu, văduv și cu copiii morți sau slăbănogi și degenerați, într-un cortegiu lent de-a lungul unei Spanii pustiite, devastate de războaie, foamete și mizerie, printre uralele anemice ale puținilor țărani nenorociți care mai rămăseseră, adunați la marginea drumului! Îndoliat, îmbătrânit, cu capul în piept, îndreptându-se spre granița de pe fluviul Bidasoa ca să sufere umilința de a-și oferi fiica în căsătorie unui rege francez, semnând astfel actul de deces al acelei nefericite Spanii pe care o adusese în pragul dezastrului risipind aurul și argintul Americilor pe mari sărbători inutile, pe îmbogățirea funcționarilor, clericilor, nobililor și favoriților corupți și umplând cu morminte de viteji câmpurile de bătălie din jumătate de Europa.

•

Dar la nimic nu ne servește să anticipăm anii și evenimentele. Timpul la care mă refer era încă departe de viitorul acela atât de funest, iar Madridul tot mai era capitala tuturor Spaniilor (a noastră și a celor de peste mări) și a întregii lumi. Zilele acelea, ca și săptămânile următoare și lunile cât a durat logodna infantei noastre María cu principele de Wales s-au scurs pentru madrileni numai în serbări de tot felul, cu cele mai frumoase

doamne și cei mai plăcuți cavaleri roind împrejurul familiei regale și a ilustrului ei oaspete în *rúas* somptuoase pe Strada Mare și la Prado sau în elegante plimbări prin grădinile Alcázar-ului, la fântâna Acero și prin pădurile de pini ale Casei del Campo. Aceasta, firește, cu respectarea celor mai stricte reguli de etichetă și de bună-cuviință între logodnici, care nu erau lăsați singuri niciun moment, ci se vedeau supravegheați – spre disperarea focosului domnișor – de o armată de majordomi și de doamne de onoare. Străine de surda luptă diplomatică purtată în cancelarii în favoarea sau împotriva unirii celor doi tineri, nobilimea și populația Madridului rivalizau în omagierea moștenitorului coroanei engleze și a alaiului de compatrioți de-ai săi care încetul cu încetul l-au înconjurat la Curte. Se sporovăia în locurile de clacă din oraș că infanta începuse să învețe englezește și că Carol în persoană studia cu teologi încercați doctrina catolică, întrucât dorea să se convertească la credința cea adevărată. Nimic mai departe de realitate decât această ultimă pătăranie, după cum avea să se constate mai târziu. Dar pe moment și în atmosfera aceea atât de favorabilă tânărului, zvonurile, plus gentilețea, înfățișarea plăcută și curtoazia lui îi sporiră mult popularitatea. Asta a făcut ca mai târziu să fie trecute cu vederea manifestările necontrolate și capriciile lui Buckingham, care, câștigând tot mai multă încredere în sine – tocmai fusese numit duce de regele său Iacob – și convingându-se, ca și Carol, de altfel, că povestea cu nunta avea să se lungească și să devină tot mai complicată, dădu la iveală un caracter antipatic, de june favorit prost-crescut și plin de o aroganță frivolă; ceea ce foarte anevoie înghițeau gravii hidalgi spanioli, mai cu seamă în legătură cu trei aspecte care pe atunci erau sacre: protocolul, religia și femeile. Nici nu vă mai spun la ce afronturi avea să se dedea cu timpul, la el în țară, Buckingham; fapt este că, la noi, numai ospitalitatea și buna-creștere a gentilomilor noștri au evitat, nu o dată, ca vreo mănușă să brăzdeze fața englezului ca răspuns la vreo insolență, înainte ca problema să fie rezolvată la modul cel mai potrivit, cu martori și cu spada în mână, în zorii zilei, la Prado de los Jerónimos sau la Puerta de la Vega. În ce-l privește pe contele de Olivares, relațiile lui cu Buckingham s-au înrăutățit treptat după primele zile de curtoazie politică obligatorie, iar asta a avut, în timp, când așa-zisa logodnă n-a mai fost decât o

amintire, urmări funeste pentru interesele Spaniei. Acum, când anii au trecut, mă întreb dacă n-ar fi fost mai bine ca Diego Alatriste să-i fi găurit pielea englezului în noaptea cea de pomină, în pofida scrupulelor lui și a bărbăției și devotamentului dovedite de blestematul de eretic. Dar cine-ar fi crezut că lucrurile se vor petrece așa? Oricum, cineva tot l-a mătrășit pe amicul Villiers, ceva mai târziu și în propria-i țară: când un ofițer puritan, pe nume Felton, pare-se, la îndemnul unei anume milady de Winter, l-a lăsat rece căptușindu-l cu mai multe lovituri de pumnal în vintre și bojoci decât câți „Doamne miluiește” găsești într-un Liturghier.

În sfârșit. Mărunțișurile astea le aflați oricând din analele epocii. Acolo îl trimit și pe cititorul interesat, fiindcă nu mai au legătură directă cu depănarea istorisirii noastre. Nu voi spune, în ce ne privește pe căpitanul Alatriste și pe mine, decât că n-am participat defel la marile serbări de la curte, unde nu ne-a invitat nimeni, și că nici nu le duceam dorul, chiar dacă prin absurd cineva ar fi făcut-o. Zilele care au urmat întâmplării de la Portița Sufletelor s-au scurs, după cum vă spuneam, fără alarme, desigur pentru că păpușarii evenimentelor, cei ce mânuiau sforile, erau prea ocupați cu acel du-te-vino public al lui Carol de Wales ca să-și mai găsească timp pentru rezolvarea detaliilor neînsemnate – noi eram acelea; însă eram conștienți că mai devreme sau mai târziu o să primim oricum nota de plată, iar aceasta fi-va piperată. La urma urmei, oricât ar fi de înnorat afară, umbra tot ți se ițește lângă tălpi. Și nimeni nu poate scăpa de propria-i umbră.

•

M-am referit înainte la locurile de clacă de la curte, unde își dădeau întâlnire cei ce nu aveau altceva mai bun de făcut decât să le prefacă în tot atâtea centre ale știrilor, bârfelor și sporovăielilor de care vuia Madridul. Trei erau cele principale – San Felipe, Losas de Palacio și Representantes –, iar dintre ele cel de pe treptele bisericii Ordinului Sfântului Augustin, la întretăierea străzilor Correos, Mayor și Esparteros, era cel mai frecventat. Treptele acelea monumentale formau intrarea bisericii și, din cauza diferenței de nivel cu Strada Mare, o depășeau cu mult în înălțime, făcând loc dedesubt unui șir întreg de prăvălioare unde se vindeau jucării, chitare și mărunțișuri, și alcătuind deasupra o vastă esplanadă sub cerul

liber, pardosită cu dale mari de piatră, ca un fel de promenadă înaltă străjuită de balustrade. Din balconul sau loja aceea puteai privi oamenii și vehiculele de sub tine, ori te puteai plimba în voie de la un grup de palavragii la altul. San Felipe era prin urmare locul cel mai însuflețit, mai zgomotos și mai popular din tot Madridul; apropierea lui de clădirea Ștafetei Poștei Regale, unde se primeau scrisorile și știrile din restul Spaniei și din întreaga lume, ca și împrejurarea că domina calea principală a orașului îl preschimbau într-un amplu cenaclu public în care se întretăiau păreri și glume, se fuduleau soldații, șopocăiau preoții, își găseau de lucru hoții de buzunare și își dădeau măsura talentului poeții. Lope de Vega, don Francisco de Quevedo și mexicanul Alarcón, printre alții, veneau cu plăcere la locul acela de clacă. Orice știre, balivernă, glumă lansate acolo se rostogolea ca picătura de argint-viu spărgându-se în alte o mie, și nimica nu scăpa limbilor acelora bifurcate care la toate se pricepeau, ponegrind totul, de la rege până la ultimul țopârlan. După mulți ani, încă mai pomenea de locul acela poetul Agustín Moreto când, într-una din comediile sale, îi punea să spună pe un țăran guraliv și pe un soldat viteaz:

— Ce-oți fi găsit la treptele-alea oare?
— Stau cu fărtați de-ai mei la șezătoare
Dalele astea chiar m-au fermecat,
că-n toată lumea țarină n-am aflat
în gogoși mai roditoare.

Ba până și marele nostru don Miguel de Cervantes, Dumnezeu să-l ție în veșnica-I lumină, a lăsat scris în a sa *Călătorie în Parnas*:

Adio, *promenadă San Felipe*,
unde citesc ca-ntr-o gazetă venețiană
tot ce se-ntâmplă, *în câteva clipe.*

Asta ca să vedeți domniile voastre cât de celebru era acel loc. Se melițau în cercurile sau „bisericuțele” acelea treburile Flandrei, Italiei și ale Indiilor cu gravitatea unui Consiliu al Castiliei, se repetau glume și epigrame, era împroșcată cu noroi reputația doamnelor, actrițelor și a soților încornorați, era făcut

cu ou și cu oțet contele de Olivares, se povesteau cu voce joasă aventurile galante ale regelui... Era, prin urmare, un loc foarte plăcut și plin de nerv, o sursă de ingeniozități, noutăți și clevetiri, care începea să dea în clocot în fiecare zi pe la unsprezece; până când dangătul clopotelor bisericii, bătând de Angelus după o oră, făcea ca mulțimea să-și scoată pălăriile, apoi să se împrăștie, lăsând locul liber cerșetorilor, studenților săraci, muieruștilor și zdrențăroșilor care pândeau acolo împărțirea mâncării dată ca pomană de părinții augustini. Treptele reîncepeau să se însuflețească abia spre seară, la ceasul promenadei *rúa* de pe Strada Mare, când le puteai vedea pe doamne trecând în caleștile lor, pe femeile dubioase făcând pe doamnele sau pe fufele caselor de toleranță din preajmă – una, foarte cunoscută, se găsea chiar peste drum: tot atâtea prilejuri de discuții, galanterii, batjocuri. Asta dura până la rugăciunile de seară, când, din nou cu pălăria în mână, trăncănitorii noștri se împrăștiau care încotro până a doua zi de dimineață, fiecare la casa lui și Domnul cu ei, cu toți.

Am zis ceva mai înainte că don Francisco de Quevedo frecventa cu plăcere treptele de la San Felipe; și în multe dintre plimbările lui era însoțit de amici ca Licențiatul Calzas, Juan Vicuña sau căpitanul Alatriste. Simpatia lui față de stăpânul meu asculta, între altele, și de o rațiune practică: poetul era mereu amestecat în tot felul de dispute, mergând de la gelozii și vorbe grele până la păruieli, cu mulți dintre colegii lui rivali, lucru foarte obișnuit în vremea aceea și în toate vremurile în țara asta a noastră de Abeli și Caini, de dușmănii și invidii, unde cuvântul ofensează și omoară mai ceva decât spada. Unii, ca Luis de Góngora sau Juan Ruiz de Alarcón, doreau să-i facă felul, și nu numai în scris. De exemplu, iată ce zicea Góngora de don Francisco de Quevedo:

Muză ce suflă și nu inspiră,
și știe mai presus de toate
să scotocească pân' la coate
în buzunarul meu, nu-n a sa lră.

Și-n ziua următoare viceversa: atunci contraataca don Francisco cu cea mai grea artilerie a lui:

Piscul acesta de viciu și insultă,
ăsta la care pârțurile sunt sirene,
e curul de Góngora, găoaza cultă
de care pân' și-un poponar se teme.

Sau se distra compunând celelalte versuri, pe cât de cunoscute, pe atât de feroce, care s-au răspândit ca focul prin oraș, făcându-l pe Góngora troacă de porci:

Omul acesta e-o asemenea scursură
(*lăsându-i însă originea în pace),*
că niciodată, nu știu cum se face,
nu i-a picat căcatul din gură.

Gingășii pe care implacabilul don Francisco le extindea și asupra bietului Ruiz de Alarcón, de a cărui imperfecțiune fizică – era cocoșat – își bătea joc în fel și chip:

Cine-i scrofulosul care
are-n față și-n spinare
câte-o gâlcă deloc mică?
Gheboșică.

Versurile acestea circulau pasămite anonim, dar toată lumea știa perfect cine le compunea cu cea mai rea intenție din lume. Bineînțeles, atacații ripostau la rândul lor, așa că ploua cu sonete și terține; încântat, don Francisco, la largul lui, își citea producțiile în locurile de clacă, ascuțindu-și pana și muind-o în cea mai caustică fiere cu care era înzestrat din plin. Și dacă nu era vorba de Góngora și nici de Alarcón, atunci oricine putea deveni ținta lui, fiindcă în zilele în care se deștepta cu chef de harță, trăgea razant în tot ce mișca:

Încornorat ești, Cutărică, pân' la coate
și poți grebla cu tâmplele, cum văd;
ți-s coarnele atâta de bogate,
încât în juru-ți o să faci prăpăd.

Și tot așa. Încât nu e de mirare că, deși curajos de felul lui și dibaci în mânuitul spadei, ciufutul poet prefera să-l aibă alături

pe un om ca Diego Alatriste când se plimba printre eventuali adversari. Un cutărică aidoma celui zugrăvit în poem – sau cineva care s-o fi simțit vizat, fiindcă în Madridul acela al Bunului Dumnezeu, încornorat era un bărbat din doi – a venit odată să-i ceară explicații pe treptele de la San Felipe, escortat de un prieten, într-o dimineață când don Francisco se preumbla de colo-colo cu căpitanul Alatriste. Chestiunea s-a rezolvat în doi timpi și trei mișcări la căderea nopții, în clinchet de oțeluri, în spatele îngrăditurii călugărilor recoleți, de o asemenea manieră, încât atât presupusul încornorat cât și amicul lui, după ce și-au vindecat tăieturile primite imparțial, s-au apucat de citit proză și n-au mai pus mâna pe un sonet în tot restul vieții lor.

•

În dimineața aceea, pe treptele de la San Felipe, tema conversației generale era principele de Wales. Și infanta. Pălăvrăgeala curtenească era pigmentată cu știrile referitoare la războiul care reizbucnise în Flandra. Îmi amintesc că soarele strălucea pe un cer foarte albastru și foarte curat deasupra acoperișurilor caselor dimprejur, iar locul de taifas fremăta de mulțime. Căpitanul Alatriste, care continua să se arate în public, aparent netemător de consecințe – mâna, bandajată după înfruntarea de la Portița Sufletelor, era ca și vindecată –, purta cizme înalte, pantaloni cenușii și pieptar întunecat la culoare închis până la gât; și, deși dimineața era destul de călduroasă, avea pe umeri capa ca să acopere cu ea crosa unui pistol pe care și-l vârâse în partea din spate a cingătorii, lângă pumnalul cel lung – daga – și spadă. Contrar celor mai mulți soldați veterani din vremea aceea, Diego Alatriste nu se dădea în vânt după haine sau podoabe țipătoare, nici măcar viu colorate, încât singura notă oarecum stridentă a îmbrăcămintii sale o constituia pana roșie ce-i împodobea pălăria cu boruri largi. Dar, chiar și așa, aspectul lui distona cu sobrietatea întunecată a hainei negre a lui don Francisco de Quevedo, îmblânzită numai de crucea de Santiago cusută pe piept, sub capa scurtă, tot neagră, care pe atunci se numea *herreruelo.* Îmi dăduseră voie să-i însoțesc, pentru că tocmai le făcusem niște mici comisioane la Ștafetă; restul grupului era compus din Licențiatul Calzas, Vicuña, Dómine Pérez și câțiva cunoscuți, sporovăind lângă balustrada treptelor dând în Strada Mare. Comentau de zor

ultima impertinență a lui Buckingham, care, lucru știut din surse sigure, îndrăznea să-i facă curte soției contelui de Olivares.

— Perfidul Albion, mârâi Licențiatul Calzas, care nu-i putea suferi pe englezi de când, cu niște ani în urmă, întorcându-se din Indii, fusese cât pe ce să fie capturat de Walter Raleigh, un corsar care le dărâmase un catarg și omorâse cincisprezece oameni.

— Mână de fier, sugeră Vicuña, strângându-și unicul pumn care îi mai rămăsese. Ereticii ăștia nu știu decât de frică… Asta-i recunoștința lor pentru ospitalitatea oferită de rege, stăpânul nostru!

Încuviință precaut cei de față, printre ei aflându-se doi presupuși veterani cu niște mustăți formidabile, care nu auziseră în viața lor o detunătură de archebuză, doi sau trei pierde-vară, un student de la Salamanca purtând o capă ponosită, deșirat și famelic, pe nume Juan Manuel de Parada sau de Pradas, un tânăr pictor sosit de curând la curte și recomandat lui don Francisco de prietenul său, Juan de Fonseca, și un ciubotar cârpaci de pe strada Montera numit Tabarca, foarte cunoscut ca șef al așa-zișilor muschetari: galeria de aplaudaci sau de huiduitori care, în funcție de interese, hotărau succesul ori eșecul unei comedii, la care asistau în picioare. Deși țopârlan și analfabet, acest Tabarca era un tip grav, temut de autori, care trecea drept specialist în piese de teatru, vechi creștin și hidalg sărăcit – ca mai toată lumea și era măgulit, din cauza influenței sale asupra gloatei din teatrele în aer liber numite c*orrales* (adică oboare, ocoale sau, mai simplu, curți din spate) de dramaturgii care încercau să-și facă un nume la curte, ba chiar și de unii ce deja și-l făcuseră.

— Oricum, interveni Calzas, făcând cinic cu ochiul. Zice-se de consoarta favoritului că nu face fițe când e vorba să-și dea poalele peste cap. Iar Buckingham e tip bine.

Se scandalizză Dómine Pérez:

— Pentru Dumnezeu, domnule licențiat!… Dați-vă seama ce vorbiți! Îl cunosc pe confesorul măritei doamne și pot să vă asigur că señora doña Inés de Zúñiga este o femeie cuvioasă și o sfântă.

— Și-ntre o sfântă și-alta, goală, răspunse Calzas, porcos, regelui i se cam scoală.

Râdea, mucalit și răutăcios, văzându-l pe Dómine făcându-și cruci peste cruci și privind îngrozit împrejur. La rândul lui, căpitanul Alatriste îi arunca grele priviri de reproș că vorbea cu atâta dezinvoltură în prezența mea, iar tânărul pictor pe care îl chema Diego de Silva, un sevilian de douăzeci și trei sau douăzeci și patru de ani, simpatic, vorbind cu puternicul accent al ținutului de baștină, se uita la noi de parcă s-ar fi întrebat în ce fel de societate nimerise.

— Cu permisiunea domniilor voastre... dădu să spună, timid, ridicându-și degetul arătător mânjit cu vopsea.

Dar nimeni nu-l luă în seamă. În pofida recomandării amicului său, Fonseca, don Francisco de Quevedo nu uita că tânărul pictor executase, abia sosit la Madrid, un portret al lui Luis de Góngora, și, deși n-avea nimic împotriva flăcăului, înțelegea să-l facă să-și plătească păcatul cu câteva zile de ignorare absolută. Însă, curând după aceea, don Francisco și tânărul sevilian au devenit practic nedespărțiți, și cel mai bun portret al poetului ne-a rămas chiar de la acel tânăr care, cu vremea, s-a împrietenit și cu Diego Alatriste și cu mine, când era mai cunoscut sub numele de familie al mamei sale: Velázquez.

În sfârșit. Vă povesteam că, după neizbutita încercare a pictorului de a interveni în conversație, cineva menționă chestiunea Palatinatului, și toți se avântară într-o însuflețită discuție asupra politicii spaniole în Europa Centrală, prilej cu care ciubotarul Tabarca își dădu în petic cu cea mai mare dezinvoltură, emițând păreri despre ducele Maximilian al Bavariei, despre Electorul Palatin și papa de la Roma, care, știa el bine, se înțelegeau tustrei pe sub mână. Interveni și un *miles gloriosus* din cei doi de care am pomenit, jurându-se că are cele mai proaspete știri în chestiunea aceea, transmise lui de un cumnat servitor la palat; și conversația se întrerupse când toți, cu excepția lui Dómine, se aplecară peste balustradă ca să salute niște dame ce treceau într-o caretă descoperită într-un vălmășag de fuste larg înfoiate și de brocarturi, îndreptându-se spre prăvăliile argintarilor din Poarta Guadalajarei. Erau *tusonas*, adică cocote de lux. Dar în Spania dinastiei de Austria până și prostituatele își dădeau aere.

Se acoperiră cu toții din nou și discuția continuă neabătut. Don Francisco de Quevedo, care nu era prea atent, se apropie

nițel de Diego Alatriste și, cu o mișcare a bărbiei, îi arătă doi indivizi care se țineau la distanță, în mulțime.

— Te urmăresc pe dumneata, căpitane? întrebă încet, dând impresia că vorbea de cu totul altceva. Sau pe mine?

Alatriste, cu fereală, aruncă o iute ocheadă spre perechea aceea. Păreau a fi potere sau spadasini năimiți. Simțindu-se observați, se întoarseră pe jumătate, fără grabă.

— Aș zice că pe mine, don Francisco. Dar cu domnia voastră și cu versurile domniei voastre, nu se știe niciodată.

Poetul se uită încruntat la stăpânul meu.

— Să presupunem c-ar fi vorba de dumneata. E ceva grav?

— S-ar putea să fie.

— Ei comedie! În cazul ăsta nu ne rămâne decât să ne batem... Ai nevoie de ajutor?

— Deocamdată, nu... Căpitanul îi privea pe spadasini mijindu-și puțin ochii, ca și când voia să-și întipărească mutrele lor în minte. Și-n plus, domnia voastră are suficiente necazuri ca să se mai încurce și cu ale mele.

Don Francisco rămase tăcut un moment. Apoi își răsuci mustața și, potrivindu-și ochelarii, le aruncă o privire hotărâtă și furioasă celor doi.

— Oricum, conchise, dacă iese cu scandal, doi contra doi mai merge. Poți conta pe mine.

— Știu, zise Alatriste.

— Jap, jap și șo pe ei. Poetul își sprijini mâna pe garda spadei care îi ridica la spate capa scurtă. Îți datorez asta și multe altele. Iar maestrul meu nu-i chiar Pacheco.

Zâmbiră amândoi la unison, la fel de răutăcios. Luis Pacheco de Narváez era cel mai faimos maestru de scrimă din Madrid, ajungând să dea lecții regelui, stăpânul nostru. Scrisese câteva tratate despre meșteșugul armelor și, aflându-se odată în casa președintelui Consiliului Castiliei, se lansase într-o discuție cu don Francisco de Quevedo asupra unor detalii și concluzii; drept care, punând amândoi mâna pe spadă pentru o demonstrație amicală, de la primul asalt don Francisco îl atinsese pe maestrul Pacheco la cap cu o lovitură imparabilă, aruncându-i pălăria cât colo. De atunci, dușmănia dintre cei doi era mortală: unul îl denunțase pe celălalt tribunalului Inchiziției, iar celălalt îl încondeiase pe primul fără pic de milă în *Viața hoțomanului pe*

nume Pablos, care deși avea să fie publicată peste alți doi-trei ani, circula în copii manuscrise prin tot Madridul.

— Iată-l pe Lope, zise careva.

Toți se descoperiră când Lope, marele Félix Lope de Vega Carpio, apăru mergând încet, întâmpinat de salutul tuturor celor de față, care îi făceau loc plini de respect; se opri câteva minute să stea de vorbă cu don Francisco de Quevedo, care îl felicită pentru comedia ce avea să fie jucată chiar a doua zi la Corral del Principe: eveniment teatral la care Diego Alatriste îmi promisese să mă ducă și gen de spectacol pe care aveam să-l văd pentru prima oară în viața mea. Apoi, don Francisco făcu câteva prezentări.

— Căpitanul don Diego Alatriste y Tenorio… Îl cunoașteți pe Juan Vicuña… Diego Silva… Tinerelul este Íñigo Balboa, fiul unui militar căzut în Flandra.

Auzind aceasta, Lope îmi atinse o clipă capul cu un gest spontan de simpatie. A fost prima oară când l-am văzut, deși urma să mai am și alte ocazii; dar îmi voi aminti mereu înfățișarea lui sexagenară și gravă, demnu-i aspect clerical întărit de hainele negre, chipul uscățiv și părul cărunt tuns scurt, mustața cenușie și zâmbetul cordial, puțin absent, parcă ostenit, pe care ni l-a dăruit tuturor înainte de a-și continua drumul, înconjurat de dovezile noastre de prețuire.

— Să nu-l uiți niciodată pe omul acesta; nici ziua aceasta, îmi zise căpitanul, dându-mi un bobârnac prietenos taman peste locul atins de Lope.

Și chiar că n-am uitat nimic. Până și azi, după atâția ani de la întâlnirea aceea, duc mâna la creștetul capului și simt acolo atingerea degetelor afectuoase ale celui poreclit pentru talentul său „Fenixul Ingenioșilor”. Nici el, nici don Francisco de Quevedo, nici Velázquez, nici căpitanul Alatriste, nici epoca mizerabilă și magnifică pe care am cunoscut-o atunci nu mai există. Însă rămâne, în biblioteci, în cărți, în tablouri, în biserici, în palate, în străzi și piețe, urma de nești pe care au lăsat-o oamenii aceia în peregrinarea lor pe pământ. Amintirea mâinii lui Lope se va șterge doar odată cu mine, când voi dispărea; ca și accentul andaluz al lui Diego de Silva, sunetul pintenilor de aur ai lui don Francisco atunci când șchiopăta sau privirea acvatică, verde-albăstruie și senină, a căpitanului Alatriste. Dar ecoul vieții lor ieșite din comun va continua să răsune atâta

vreme cât va dăinui locul acesta imprecis, amestec de neamuri, limbi, istorii, sânge și visuri trădate: scenariul acesta minunat și tragic pe care îl numim Spania.

•

N-am uitat nici ce s-a întâmplat după aceea. Cum stăteam noi așa, așteptând să bată de Angelus, în fața prăvălioarelor de sub scara monumentală de la San Felipe a tras o caretă neagră bine-cunoscută mie. Stăteam sprijinit de balustrada treptelor, ceva mai la o parte, ascultându-i pe oamenii mari. Iar privirea pe care am întâlnit-o acolo jos, fixându-mă, părea să reflecte culoarea cerului ce se deschidea larg peste capetele noastre și peste acoperișurile maronii ale Madridului, într-atât încât tot ce mă înconjura, în afară de culoarea aceea, sau de cerul acela, sau de privirea aceea, a dispărut de sub ochii mei. Era ca o dulce agonie de albastru și lumină, căreia nu i te puteai sustrage. Dacă într-o zi va fi să mor – m-am gândit în clipa aceea –, mi-aș dori să sfârșesc așa: cufundat într-o asemenea culoare. Atunci m-am depărtat și mai mult de grup și am coborât încet scările, parcă fără pic de voință: ca prizonierul unui filtru hipnotic. Și numai o clipă, precum un fulger de luciditate în bezna înstrăinării mele, pe când coboram de la San Felipe spre Strada Mare, am simțit că mă urmăreau, de la mii de leghe distanță, ochii preocupați ai căpitanului Alatriste.

• 10 •

Corral del Príncipe

Am căzut în capcană. Sau, ca să fiu mai precis, cinci minute de conversație le-au fost de ajuns ca să întindă cursa. Chiar și acum, după atâta timp, vreau să cred că Angélica de Alquézar nu era decât o copilă mânuită de oamenii mari; dar nici măcar după ce am cunoscut-o atât de bine cum am cunoscut-o mai târziu, nu pot fi sigur. Mereu, până când a murit, am intuit la ea ceva ce nu se învață de la nimeni: o răutate rece și înțeleaptă care la unele femei e din născare, zace acolo în ele de când sunt mici. Ba poate încă dinainte, de veacuri în șir. A căuta acum cine sunt adevărații vinovați de această stare de lucruri e deja altă discuție, care ne-ar lua prea mult, și nu-i acum nici timpul, nici locul potrivit. Să zicem doar atât: că din armele cu care Dumnezeu și natura au înzestrat femeia ca să se apere de prostia și răutatea bărbătească, Angélica de Alquézar avea panoplia completă.

A doua zi după-amiază, în drum spre Corral del Príncipe, amintirea imaginii ei în dreptunghiul ferestruicii caretei negre, sub treptele de la San Felipe, mă stânjenea ca atunci când într-o execuție muzicală care ți se pare perfectă descoperi o notă sau o mișcare nesigură, falsă. Nu făcusem altceva decât să mă apropii și să schimb câteva cuvinte, vrăjit de părul ei bălai atârnând în zulufi și de zâmbetu-i misterios. Fără a coborî din caretă, în timp ce însoțitoarea ei, *dueña,* cumpăra ceva din prăvălii, iar vizitiul stătea nemișcat lângă catârce, nederanjându-mă cu nimic – lucru care ar fi trebuit să-mi dea de gândit –, Angélica de Alquézar îmi mulțumi din nou că o apărasem de pușlamalele alea de pe strada Toledo, mă întrebă cum o mai duceam cu căpitanul acela Batiste sau Triste pe care îl slujeam și se interesă de viața și proiectele mele. Am făcut pe nebunul puțin, trebuie s-o recunosc. Ochii aceia foarte albaștri, larg deschiși, care parcă te ascultau cu luare-aminte, m-au făcut să trăncănesc peste măsură. I-am vorbit de Lope de Vega, pe

care abia de-l cunoscusem sus pe trepte, ca de un vechi prieten. Și am adăugat că aveam de gând, stăpânul meu și cu mine, să mergem la reprezentația comediei *El Arenal din Sevilla,* care urma să fie jucată a doua zi la Corral del Príncipe. Am mai sporovăit nițel, am întrebat-o cum o cheamă și, după o delicioasă scurtă ezitare în timpul căreia și-a atins buzele cu un evantai micuț, mi-a spus. „Angélica vine de la *ángel,* adică înger", i-am răspuns, fermecat. Iar ea m-a privit amuzată, fără un cuvânt, atât de mult încât m-am simțit purtat la porțile Raiului. Apoi s-a întors însoțitoarea, m-a observat în sfârșit și vizitiul, careta s-a îndepărtat, iar eu am rămas stană de piatră printre oamenii care veneau și plecau, cu senzația că am fost smuls, fșștt, dintr-un loc minunat. Abia în cursul nopții, neputând să adorm din cauza ei, și a doua zi în drum spre teatru, câteva amănunte neobișnuite ale situației – nici unei domnișoare de familie bună nu i se dădea voie pe atunci să stea de vorbă cu flăcăiandri aproape necunoscuți în mijlocul străzii – începură să-mi strecoare în suflet senzația că pășesc pe buza prăpastiei, dincolo de care se ține ceva periculos și tăinuit. Și m-am întrebat dacă toate acestea nu aveau vreo legătură cu straniile întâmplări din ultimele zile. Oricum însă, orice relație între îngerul acela blond și banditii de la Portița Sufletelor părea o imensă aiureală. Pe de altă parte, perspectiva de a vedea comedia lui Lope mă făcea și mai puțin perspicace. Așa orbește Dumnezeu, zice turcul, pe cel sortit pieirii. Noi zicem puțin altfel: pe cine vrea să-l piardă, Dumnezeu îi ia mințile.

•

De la monarh până la ultimul bădăran, Spania celui de-al Patrulea Filip a iubit teatrul la nebunie. Comediile aveau trei *jornadas,* adică acte, și erau toate în versuri, deosebindu-se doar prin metru și rimă. Autorii consacrați, cum am văzut în cazul lui Lope, erau iubiți și respectați de toată lumea, iar popularitatea actorilor și actrițelor era imensă. Fiecare primă reprezentație sau reluarea unei opere faimoase aduna buluc și poporul, și curtea, ținându-i cu sufletul la gură ori cu gura căscată cele trei ore cât dura spectacolul care, pe atunci, avea loc ziua, pe lumină, mai precis după-masa, în localuri în aer liber numite *corrales.* Existau două la Madrid: cel numit Del Príncipe, căruia i se mai spunea și De La Pacheca, și cel De La Cruz. Lui Lope îi plăcea să-și pună piesele în scenă la acesta din urmă,

care era de asemenea favoritul regelui, stăpânul nostru, mare amator de teatru ca și soția sa, regina, doña Isabel de Bourbon. Treaba e că iubirea de teatru a monarhului nostru, ahtiat după aventuri tinerești, se răsfrângea – clandestin – și asupra celor mai frumoase actrițe ale acelei perioade, cum a fost cazul Mariei Calderón, *La Calderona,* care i-a dăruit și un fiu, numit tot don Juan de Austria, ca și predecesorul lui celebru, copilul din flori al lui Carol Quintul.

În ziua aceea se relua la Corral del Príncipe o îndrăgită comedie a lui Lope de Vega, *El Arenal de Sevilla* – titlu trimițând la rău-famatele întinderi de nisip formate de cursul Guadalquivirului în preajma acelui oraș –, și interesul, curiozitatea, nerăbdarea erau imense. Cu mult înainte de ora reprezentației, lumea se îndrepta într-acolo în grupuri însuflețite, zgomotoase, iar către miezul zilei se produseseră deja primele înghesuieli cu îmbrânceli pe strada strâmtă unde era intrarea teatrului, aflată pe atunci față în față cu mănăstirea Santa Ana. Când căpitanul și cu mine am ajuns acolo, nu mai eram singuri: ni se alăturaseră în drum Juan Vicuña și Licențiatul Calzas, mari admiratori ai lui Lope, și chiar pe străduța Del Príncipe, don Francisco de Quevedo. Astfel am ajuns cu toții împreună la intrarea *corral*-ului de comedii, unde abia de te puteai mișca de atâția oameni. Toate stările sociale din orașul de reședință a Curții erau reprezentate: de la nobilii din încăperile de sus cu ferestrele larg deschise spre incintă, până la publicul obișnuit care înțesa balcoanele, rândurile laterale, curtea din mijloc cu șiruri de bănci din lemn, galeria rezervată publicului feminin – cele două sexe erau despărțite și aici, ca la biserică – și spațiul liber din spatele scenei, pentru cei ce urmăreau reprezentația în picioare: adică faimoșii muschetari conduși de căpetenia lor spirituală, ciubotarul Tabarca; acesta, întâlnind grupul nostru, ne-a salutat grav și solemn, foarte pătruns de importanța rolului său. La ora două după-amiaza, străduța Del Príncipe și intrările *corral*-ului erau un vălmășag de negustori, meseriași, paji, studenți, preoți, conțopiști, soldați, lachei, scutieri și pungași care cu ocazia aceasta purtau capă, spadă și pumnal, adresându-se unul altuia numai cu c*aballero* și gata să sară la bătaie pentru un loc de unde să privească piesa. La ambianța aceasta gălăgioasă și fascinantă contribuiau din plin și femeile, care, într-un vârtej de rochii, mantii, mantile și

evantaie, intrau în galeria lor, unde erau de îndată săgetate de ochii nenumăraților amorezi ce își răsuceau falnic mustața prin balcoanele și curtea incintei. Și ele se băteau pe locuri, și nu o dată a trebuit să intervină ocârmuirea ca să potolească țipetele și certurile iscate în spațiul rezervat lor. Pe scurt, gâlceava și încăierările din cauza locurilor sau a intratului pe gratis, discuțiile furioase dintre cei ce închiriaseră un loc pe bancă și cei care îl disputau erau atât de frecvente, încât se ajungea la încrucișarea spadelor din cele mai neînsemnate motive, iar la reprezentații trebuia să asiste un magistrat municipal – un *alcalde* – ajutat de alguazili. Nici măcar nobilii nu erau străini de tevatura aceea: ducii de Feria și de Rioseco, rivali la grațiile unei actrițe, se înjunghiaseră odată în toiul unei comedii, sub pretextul unor locuri la catul de sus. Licențiatul Luis Quiñones de Benavente, un toledan timid și cumsecade care a fost un cunoscut de-al nostru, al căpitanului Alatriste și al meu, a descris într-una din compozițiile lui în metru popular ambianța aceea densă în care ploua cu împunsături de spadă:

La corral-*ul de comèdii*
se înghesuie turbați,
ținând poarta sub asedii
ca să intre făr' un sfanț.

Ciudat caracter și ăsta-al nostru! După cum avea să scrie cineva mai târziu, a înfrunta primejdii, a te bate, a sfida autoritatea constituită, a-ți expune viața sau libertatea sunt lucruri care s-au petrecut peste tot în lume pe motiv de foame, ambiție, ură, desfrâu, onoare ori patriotism. Însă a pune mâna pe spadă și a lupta ca să asiști la o reprezentație teatrală era ceva tipic numai acelei Spanii a Casei de Austria, pe care în bine – puțintel – și în rău – mult mai mult – am cunoscut-o în tinerețea mea: cea a eroismelor donquijotești și sterile, care și-a întemeiat rațiunea de-a fi și dreptul pe orgoliosul vârf al unei spade.

Astfel am ajuns noi, după cum vă spuneam, la poarta *corral*-ului, ferindu-ne de zurbagii și de cerșetorii care îi asediau pe toți cerând pomană. Bineînțeles că jumătate din ei erau orbi, șchiopi, ciungi și ologi prefăcuți, dându-se drept hidalgi ajunși la sapă de lemn, care nu cerșeau de obicei, ci doar așa, din

întâmplare; ba chiar trebuia să te scuzi față de ei, adresându-le un politicos *scuzați*, *domnia voastră*, *că n-am bani la mine* dacă nu voiai să-i auzi făcându-te albie de porci. Adevărul e că, până și în felul lor de a cere pomană, neamurile se deosebesc între ele: nemții cântă în grup, francezii cerșesc servil cu rugăminți și vaiete, portughezii cu tot felul de plângeri, italienii cu depănarea nesfârșită a tuturor necazurilor și belelelor, iar spaniolii cu harță și amenințări, obraznici, plini de ei, nesuferiți.

Am plătit noi un c*uarto* la primă poartă, trei la a doua – obol pentru spitale – și douăzeci de maravedi pentru locuri pe bănci. Desigur că locurile noastre erau ocupate, deși dăduserăm bani pe ele; dar, nedorind să facă tărăboi în prezența mea, căpitanul, don Francisco și ceilalți s-au hotărât să stea mai în spate, alături de muschetari. Eu priveam totul cu ochii mari, vă dați seama, fascinat de lumea adunată, de vânzătorii de limonadă și cofeturi, de zvonul conversațiilor, de foiala rochiilor ample și înfoiate puse pe cercuri din galeria femeilor, de ținuta elegantă a personajelor importante care se lăsau văzute la ferestrele catului de sus. Se zicea că regele în persoană obișnuia să asiste de acolo, incognito, la reprezentațiile care îi plăceau. Iar prezența în după-amiaza aceea a unor membri ai gărzii regale pe scări, fără uniformă, dar părând a fi de serviciu, putea indica așa ceva. Spionam cu toții ferestrele de deasupra, sperând să-l descoperim ori pe tânărul nostru monarh, ori pe regină; însă nu-i recunoșteam în chipurile aristocratice care din când în când se apropiau de jaluzele. În schimb îl văzurăm pe Lope însuși, pe care publicul începu să-l aplaude cu însuflețire când apăru sus, la etaj. L-am văzut și pe contele de Guadalmedina însoțit de câțiva prieteni și de câteva doamne, iar Álvaro de la Marca răspunse cu un zâmbet politicos salutului pe care căpitanul Alatriste i-l adresă de jos atingându-și borul pălăriei.

Câțiva prieteni îi oferiră un loc lângă ei pe o bancă lui don Francisco de Quevedo, care se scuză față de noi și plecă să se așeze acolo. Juan Vicuña și Licențiatul Calzas stăteau mai la o parte, discutând despre piesa pe care aveam s-o vedem și pe care Calzas o prețuise foarte mult cu niște ani în urmă, când fusese reprezentată prima oară. Diego Alatriste rămase însă lângă mine, făcându-mi loc lângă bârna marcând despărțitura din spate, ca să pot rămâne în rândul întâi al muschetarilor și să văd piesa cât mai bine. Îmi cumpărase niște dulciuri pe care eu

le ronțăiam de zor, bucuros nevoie-mare, și îșI ținea o mână pe umărul meu ca să nu mă urnească de acolo brânciurile și toată foiala. Dar la un moment dat am simțit cum mâna aceea deveni rigidă, apoi se retrase ușor ca să se sprijine de mânerul spadei.

I-am urmărit direcția ochilor, a căror expresie se asprise dintr-odată, și prin mulțime am izbutit să-i zăresc pe cei doi bărbați care cu o zi înainte ne dăduseră târcoale pe treptele de la San Felipe. Se strecuraseră printre muschetari și mi s-a părut că schimbă o privire de înțelegere cu alți doi care tocmai intraseră pe una dintre porți și se plasaseră destul de aproape. Felul lor, al tuturor, de a-și purta pălăriile înfundate pe ochi și capele răsucite pe un umăr, mustățile bătăioase și bărbuțele de țap, cicatricele de pe obraji, poziția lor cu picioarele larg desfăcute, privirea haină, totul îi dădea în vileag ca fiind ucigași năimiți. E adevărat că de oameni ca ei era plin *corral*-ul; numai că aceștia patru păreau a se interesa îndeaproape numai de noi.

Se auziră bătăile de gong anunțând începerea comediei, muschetarii strigară „jos pălăriile!”, toată lumea se descoperi, se trase cortina și întreaga mea atenție zbură de la zurbagii la scenă, unde apăreau deja personajele doña Laura și Urbana, învăluite în mantii. În fața pânzei închipuind fundalul, o ramă cu cartoane pictate imita Turnul Aurului din Sevilla.

— Strașnic este El Arenal!
— Totdeauna a fost așa.
— Nu-i, *după părerea mea*,
loc în lume să-i fie egal.

Până și acum mă ia cu fiori amintindu-mi de versurile acelea, primele pe care le-am auzit vreodată rostite de pe scena unui *corral* de comedii; cu atât mai mult cu cât actrița care o întruchipa pe doña Laura, preafrumoasa María de Castro, avea să ocupe un anumit loc în viața căpitanului Alatriste și într-a mea. Însă în ziua aceea, la Corral del Príncipe, María de Castro nu era pentru mine decât frumoasa Laura care sosește cu mătușa ei Urbana în portul Sevillei, unde galerele se pregătesc de plecare și unde se întâlnește întâmplător cu don Lope și cu Toledo, servitorul lui.

A o șterge-i cu temei;

că și ele pleacă de-aci.
Oh, ce izbândă-i în a fugi
de armele unei femei!

Totul mi-a dispărut din preajmă, fascinat cum eram de cuvintele ce ieșeau din gura actorilor. Bineînțeles, după nici câteva minute mă aflam în plin Arenal al Sevillei, îndrăgostit nebunește de Laura, și nu-mi doream decât să dau dovadă de vitejia căpitanilor Fajardo și Castellanos, înfruntându-i pe toți alguazilii și poterașii înainte de a mă îmbarca în Armada regelui, zicând, ca don Lope:

A trebuit să scot spada cavalerește
N-am scos-o pentru un fitecine,
ci pentru un hidalg, căci se cuvine
să-l cinstești și pe cel ce te-amărăște,
dacă te prețuiești cât de cât.
Vezi tu, a-l ofensa urât
pe cel ce-a cutezat să te-njosească,
nu-i treabă de hidalgi, ci doar prostească,
din care tot tu ieși cel umilit

În momentul acela, unul dintre spectatorii aflați în picioare lângă noi se întoarse spre căpitan făcându-i *șșșt* ca să păstreze tăcerea, deși el nu scosese un cuvințel măcar. M-am întors mirat și am observat că Diego Alatriste se uita cu atenție la cel care îl șâșâise, un individ cu moacă de bandit, cu capa împăturită în patru pe un umăr și cu mâna pe garda spadei. Reprezentația continuă, eu mă lăsai din nou furat de scenă, și deși căpitanul rămânea tăcut și nemișcat, tipul cu capa împăturită îl șâșâi iar, apoi îl tâstui, privindu-l dușmănos și mormăind ceva despre prost-crescuții care nu respectă teatrul, nici nu-i lasă pe ceilalți să asculte. Am simțit atunci cum mâna căpitanului, pe care și-o sprijinise din nou pe umărul meu, mă dădea încet la o parte și am observat-o degajând mânerul pumnalului celui lung, înfipt la cingătoare în spatele coastei stângi. Chiar atunci se termina primul act; răsunară aplauze, iar Alatriste și vecinul nostru se priviră țintă pe tăcute, fără ca lucrurile să ia deocamdată o întorsătură urâtă. Stând câte doi de o parte și de alta, ceva mai încolo, ceilalți patru indivizi nu ne pierdeau din ochi.

În timpul dansului din pauză, căpitanul îi căută cu privirea pe Vicuña și pe Licențiatul Calzas, apoi mă expedie într-acolo sub pretextul că voi vedea mai bine actul al doilea din locul unde stăteau ei. Chiar atunci răsunară aplauzele puternice ale publicului și toți ne întoarserăm spre una dintre încăperile de la catul de sus, unde lumea îl recunoscuse la fereastră pe regele, stăpânul nostru, care intrase acolo pe neobservate la începutul primului act. Am văzut atunci pentru prima oară trăsăturile pale, părul blond și ondulat pe frunte și la tâmple și gura aceea cu buza de jos groasă, tipică prinților din Casa de Austria, neacoperită încă de mustața țanțoșă pe care avea s-o arboreze mai târziu. Monarhul nostru era îmbrăcat în catifea neagră, cu jabou plisat și apretat, cu bumbi sobri de argint – ascultând primul de decretul de austeritate împotriva luxului curții pe care tocmai îl promulgase –, ținând neglijent în mâna-i palidă și fină, cu vene albăstrui, o mănușă din piele de căprioară pe care și-o ducea uneori la gură ca să-și ascundă un zâmbet sau câteva cuvinte către însoțitorii lui, în care entuziasmul publicului îi recunoscuse, alături de câțiva gentilomi spanioli, pe prințul de Wales și pe ducele de Buckingham, pe care Maiestatea Sa socotise de cuviință, deși păstrând anonimatul oficial – toți aveau pălăria pe cap, ca și când regele n-ar fi fost de față –, să-i invite la spectacol. Grava sobrietate a spaniolilor contrasta cu penele, panglicile, fundele și bijuteriile purtate de cei doi englezi, a căror înfățișare plăcută și tinerească fu foarte pe placul publicului care umplea până la refuz *corral*-ul de comedii și stârni o sumedenie de suspine, fluturări de evantaie și ocheade devastatoare în locul rezervat femeilor.

Începu actul al doilea, pe care l-am urmărit ca pe primul, sorbind cele mai mici cuvintele și gesturi ale actorilor; și în timpul acestuia, atunci când pe scenă căpitanul Fajardo se deda la ingenioase jocuri de cuvinte:

Îi zice „vară primară”. Nu m-am lămurit
nici dacă e vară, nici de-i primară;
că s-a văzut și la corzile de chitară:
chiar dacă-i „primă”, tot sună dogit,

bătăușul cu capa împăturită în patru îl șâșâi din nou pe Diego Alatriste, și de data asta i se alăturară doi dintre ceilalți

spadasini care profitaseră de antract pentru a veni mai aproape. Căpitanul însuși se folosise cândva de același tertip, așa că pentru el afacerea era limpede ca apa; cu atât mai mult cu cât ceilalți doi scandalagii se apropiau și ei croindu-și drum prin mulțime. Privi în jur căpitanul, ca să-și dea seama în ce situație se afla. Un amănunt semnificativ: niciun *alcade* al curții, nici alguazilii care de obicei vegheau asupra ordinii la reprezentații nu erau de găsit. Cât despre vreun alt ajutor, Licențiatul Calzas nu era nici pe departe un bun luptător, iar bătrânelul de Juan Vicuña, la cei cincizeci de ani ai lui, nu putea face mare lucru cu singura-i mână. În ce-l privea pe don Francisco de Quevedo, acesta se afla cu două rânduri de bănci mai departe, atent la piesă și cu totul străin de ce se urzea în spatele lui. Mai rău încă, influențați de șâșâiala enervantă a provocatorilor, mulți spectatori începeau să se uite urât la Alatriste, ca și când acesta într-adevăr perturba reprezentația. Ce avea să urmeze era la fel de clar ca doi și cu doi fac patru. Mai bine zis, în cazul acela concret, trei și cu doi fac cinci. Iar cinci erau prea mulți, chiar și pentru căpitan.

Încercă să se strecoare spre poarta cea mai apropiată. Dacă tot trebuia să lupte, măcar s-o facă în spațiul larg al străzii decât acolo înăuntru, încurcat în mișcări de toată lumea, și unde cât ai clipi te pomeneai străpuns de lovituri de pumnal. Prin împrejurimi erau și două biserici în care s-ar fi putut refugia și pune la adăpost sacru, dacă era cumva amestecată și Justiția în daravera aceea. Numai că ceilalți îi barau deja drumul, iar afacerea amenința să ia o întorsătură foarte urâtă. Chiar atunci se sfârși actul al doilea, în ropote de aplauze, pe când provocatorii își întețeau atacurile deocamdată verbale împotriva căpitanului. Mulțimea începea să-i sprijine fățiș: răsunară vorbe grele la adresa lui, spiritele se încinseră. În sfârșit, prin vacarmul de vociferări, cineva rosti cuvântul „nemernic”. Atunci Diego Alatriste oftă foarte adânc pentru sine. Nu mai exista cale de întoarcere. Așa că, resemnat, duse mâna la spadă și scoase oțelul din teacă.

•

Cel puțin, își spuse în treacăt trăgând spada, doi-trei dintre feciorii ăștia de curvă tot mă vor însoți bine găuriți în iad. Și, fără a mai lua poziția *en garde,* lansă un atac orizontal cu spada spre dreapta pentru a-i îndepărta pe bandiții cei mai apropiați și,

ducând la spate mâna stângă, scoase daga *vizcaína* din teaca pe care o purta atârnată de cingătoare în dreptul rinichilor. Publicul se agita și se înghesuia ca să lase spațiu liber, femeile țipau de pe locurile lor, iar ocupanții camerelor de sus se aplecau la ferestre ca să vadă mai bine. Nu era ceva ieșit din comun pe vremea aceea, cum v-am mai spus, ca spectacolul din *corral*-e să se mute de pe scenă în *patio*-ul din fața ei; așa că toți se pregăteau să se bucure din nou de o acțiune neprevăzută și gratuită: foarte repede se formase un cerc în jurul combatanților. Căpitanul, știind că nu va rezista mult în fața celor cinci bărbați înarmați și profesioniști, hotărî să nu folosească subtilități de scrimă pentru a-și menaja sănătatea, ci să atenteze numaidecât la cea a dușmanilor. Fandă puternic în direcția celui cu capa împăturită în patru și, nemaioprindu-se să vadă rezultatul – care nu fu mare lucru –, se aplecă încercând să-l ologească la țurloaie pe altul cu *vizcaína.* Și, dacă tot am făcut mai înainte niște socoteli, hai să le continuăm zicând că cinci spade plus cinci junghere însemnau zece lame de oțel sfâșiind aerul; astfel că băteau în el loviturile ca grindina. Una îi veni așa de aproape încât îi reteză o mânecă a pieptarului, iar alta ar fi străpuns cu siguranță dacă nu i s-ar fi încurcat în capă. Se răsuci lansând mulinete și fandări în dreapta și în stânga; îi făcu să dea înapoi pe doi dintre potrivnici, își încrucișă spada cu unul și daga cu altul și simți că îl rănise cineva la cap: tăișul ascuțit și rece al lamei și sângele șiroindu-i între sprâncene. Ai încurcat-o, Diego, își zise cu ultimul rest de luciditate. Pân’ aci ți-a fost. Adevărul e că se simțea la capătul puterilor. Brațele le avea ca de plumb, iar sângele îl orbea. Ridică mâna stângă, cea cu daga, ca să se șteargă la ochi cu dosul palmei, și atunci văzu o spadă care se îndrepta spre gâtul lui și pe don Francisco de Quevedo care, strigând: „Alatriste! Ajutor! Săriți!” cu o voce tunătoare, se năpustea peste bănci spre bârna despărțiturii din spate și abătea cu o lovitură năprasnică a spadei sale goale oțelul inamic.

— Cinci la doi încă mai merge! exclamă poetul, cu lama spadei în sus, salutându-l pe căpitan cu o voioasă înclinare a capului. Nu ne rămâne decât să ne batem!

Și se bătea, într-adevăr, ca un diavol ce era, cu toledana în mână, fără ca șchiopătatul să-l împiedice câtuși de puțin, gândindu-se fără doar și poate la strofa pe care o va compune

dacă ieșea basma curată din primejdia aceea. Ochelarii îi căzuseră pe piept și atârnau de șnurul lor, alături de roșia cruce de Santiago; și ataca feroce, asudat, cu toată țâfna lui teribilă pe care și-o rezerva de obicei pentru versuri, și care, în împrejurări ca aceea, țâșnea și din vârful spadei. Șarja lui violentă și neașteptată îi făcu să șovăie câteva clipe pe atacatori, ba chiar reuși să-l rănească pe unul cu o teribilă lovitură care îi străpunse banduliera de piele a sabiei și umărul. Apoi adversarii își reveniră din surpriză, se repeziră din nou, și aerul se umplu de șuierul și scânteile scoase de lame. Până și actorii ieșiseră buluc pe scenă să privească înfruntarea.

•

Ce s-a întâmplat atunci aparține deja Istoriei. Martorii povestesc că la catul de sus unde se aflau, incognito firește, regele, principele de Wales, Buckingham și suita lor de gentilomi, toți priveau înfruntarea plini de interes, dar cu sentimente amestecate. Monarhul nostru, cum e și natural, era nemulțumit de acea nerușinată încălcare a ordinii publice în augusta-i prezență, deși aceasta era ceea ce se numește oficioasă, nu oficială. Însă, pe de altă parte, fiind tânăr, curajos și plin de spirit cavaleresc, nu vedea cu ochi răi ca invitații lui străini să asiste la o manifestare spontană a vitejiei supușilor săi, cu care, la urma urmei, se întâlneau cam des pe câmpurile de bătălie. Și adevărul e că omul care se bătea ca o fiară, cu cinci deodată, o făcea cu o disperare și cu un curaj nemaivăzut, smulgând cu mulinetele lui turbate aplauzele publicului și țipetele de spaimă ale femeilor când îl vedeau atât de încolțit. A șovăit deci regele, stăpânul nostru, cum s-ar zice, între protocol și propria-i plăcere: de aceea a și zăbovit până să-i dea șefului escortei sale de gărzi în civil ordinul de a interveni și a opri tumultul. Și, taman când se pregătea să deschidă în sfârșit gura, pentru un ordin regal și fără drept de apel, l-a surprins și pe el, ca pe noi toți, irupția lui don Francisco de Quevedo, bine-cunoscut curții în fel și chip.

Dar surpriza cea mare abia urma să vină. Și asta pentru că poetul strigase numele lui Alatriste intrând în luptă; iar regele, stăpânul nostru, care mergea din uimire în uimire, a văzut că, auzindu-l, Carol al Angliei și ducele de Buckingham se uitau unul la altul.

— *Alatruiste*! exclamă prințul de Wales, cu pronunția aceea a lui atât de tinerească, de închisă fonetic și de britanică.

Aplecându-se puțin peste pervazul ferestrei, aruncă o privire lacomă asupra situației de dedesubt, din *patio,* și se întoarse iar, întâi spre Buckingham, apoi spre rege. În cele câteva zile de când se afla la Madrid avusese timp să studieze unele cuvinte și expresii castiliene, așa că pe limba noastră i s-a adresat suveranului:

— *Schiuzați*, *sire*... *Om ista și noi avut datorie*... *Viață datorez.*

Și imediat, flegmatic și senin de parcă s-ar fi aflat în propriu-i palat Saint James, își scoase pălăria, își trase mai bine mănușile și, luându-și spada, se uită la Buckingham cu cel mai desăvârșit sânge rece.

— Steenie, zise.

Apoi, cu spada goală în mână, nemaizăbovind, durui pe scară în jos, urmat de Buckingham, care și el își scotea oțelul din teacă pe când sărea câte două trepte deodată. Iar don Filip al IV-lea, înmărmurit, nu știu dacă să-i oprească sau să apară din nou la fereastră; așa că, atunci când își recăpătă stăpânirea de sine pe care fusese cât pe ce să și-o piardă, cei doi englezi se aflau deja în *patio*-ul *corral*-ului de comedii, înfruntându-i pe cei cinci spadasini care îi încolțeau pe Francisco de Quevedo și pe Diego Alatriste. Episodul acela era din cele ce rămân înscrise în anale; încât nu e de mirare că odăile de sus, rândurile de bănci, locul rezervat femeilor, *patio*-ul întreg, după primele clipe de năuceală prilejuită de apariția lui Carol și Buckingham cu fiarele în mâini, se zguduiră imediat de aplauze asurzitoare și de urale entuziaste. Abia atunci regele, stăpânul nostru reacționă în sfârșit și, ridicându-se în picioare, se întoarse spre gentilomii lui, ordonând să înceteze numaidecât nebunia de dedesubt. Făcând aceasta, îi căzu o mănușă pe jos. Iar asta, la un om care a domnit patruzeci și patru de ani fără să ridice în public nici măcar dintr-o sprânceană în fața neprevăzutului și fără a i se clinti un mușchi pe față, arăta în ce măsură monarhul celor două lumi fusese în după-amiaza aceea, la Corral del Príncipe, pe punctul să se piardă cu firea.

• 11 •

Pecetea și scrisoarea

Strigătele gărzilor spaniole, burgunde și germane schimbându-se la porțile palatului ajungeau până la Diego Alatriste prin fereastra deschisă asupra uneia dintre marile curți interioare ale maiestuosului edificiu regal. Nu era decât un covor pe pardoseala goală de lemn, și pe el trona o masă enormă, închisă la culoare, gemând de hârtii, catastife și cărți, cu un aspect la fel de solemn ca și bărbatul așezat în spatele ei. Omul acela citea scrisori și acte, metodic, pagină cu pagină, și din când în când însemna câte ceva pe margine cu o pană de gâscă pe care o înmuia în călimara de majolică de Talavera. Făcea aceasta fără nicio întrerupere, de parcă ideile îi lunecau pe hârtie cu aceeași ușurință ca ochii în momentul lecturii sau cerneala în clipa scrierii. Continuă așa neabătut, neridicându-și capul nici măcar când locotenentul de alguazili Martín Saldaña, însoțit de un sergent și de doi soldați din garda regală, îl conduse înaintea sa pe Diego Alatriste prin niște coridoare secrete, retrăgându-se apoi. Bărbatul de la masă continua să adnoteze scrisorile și informațiile, imperturbabil, ca și când era singur; încât căpitanul avu tot timpul să-l studieze bine. Era solid, chiar trupeș, cu cap mare și ten rubicond, cu un păr negru și des care îi acoperea urechile, cu o bărbuță neagră și scurtă și cu mustăți falnice și lungi, răsucite în sus peste obraji. Purta veșminte de mătase albastru-închis cu discrete broderii negre, această ultimă culoare fiind și aceea a pantofilor și ciorapilor; iar pe piept îi lucea roșia cruce de Calatrava, care, împreună cu jaboul alb și un fin lănțug de aur, erau singurele contraste ale unei îmbrăcăminți atât de sobre.

Deși Gaspar de Guzmán, al treilea conte de Olivares, nu avea să fie ridicat la rangul de duce decât peste doi ani, se afla deja în cel de-al doilea al învestirii sale cu încrederea deplină a suveranului. Ministru favorit al regelui, era grande de Spania, iar puterea lui, la treizeci și cinci de ani, era imensă. Tânărul

monarh, mai înclinat spre petreceri și vânători decât către pârghiile guvernării, era un instrument orb în mâinile sale; iar cei care i-ar fi putut face umbră erau de-acum inofensivi sau morți. Foștii lui protectori, ducele de Uceda și *fray* Luis de Aliaga, favoriții regelui anterior, se aflau în exil; ducele de Osuna era în dizgrație, cu proprietățile confiscate; ducele de Lerma scăpă de eșafod numai datorită purpurii de cardinal – *îmbrăcat colorat*, *să nu fie spânzurat,* zicea refrenul popular –, iar Rodrigo Calderón, un alt personaj proeminent al domniei anterioare, fusese executat în piața mare. Nimeni nu mai stătea în calea acestui bărbat inteligent, cult, patriot și ambițios, în țelul lui de a controla principalele resorturi ale celui mai puternic imperiu din lume pe atunci.

Ne putem ușor imagina sentimentele lui Diego Alatriste văzându-se înaintea atotputernicului favorit, în încăperea aceea vastă unde, în afară de covor și masă, unicul ornament consta dintr-un portret al răposatului rege, don Filip al II-lea, bunicul actualului monarh, care atârna deasupra unui mare șemineu stins. Cu atât mai mult, cu cât recunoscuse, în personajul acela, fără urmă de îndoială și fără cine știe ce efort, pe cel mai înalt și mai solid din cei doi mascați din cursul primei nopți de lângă vechea poartă Santa Bárbara. Cel pe care individul cu cap rotund îl numise Excelență, când mascatul plecase poruncind ca afacerea cu englezii să se lase cu cât mai puțin sânge.

Deie Sfântul, gândi căpitanul, ca execuția pe care i-o rezervau să nu fie prin strangulare cu sinistrul cerc numit garotă. E adevărat că nici țopăitul la capătul unei coarde sau funii nu era făcut să-i stârnească entuziasmul; dar măcar nu-l expediau pe nenorocit pe lumea ailaltă cu garoul acela dezonorant răsucit pe grumaz, cu mutra de groază a executaților, cu călăul zicând: *iertați-mă*, *domnia voastră, că-s doar un executant* et cetera, naiba să-i ia pe executanți și pe ăi de-i trimit, care pe de altă parte sunt mereu aceiași. Ca să nu mai vorbim de etapa obligatorie de dinainte, cu clești, jăratic, jude, secretar, grefier și gealat, ca să obțină o mărturisire în regulă înainte de a-l trimite pe condamnatul gata dezmembrat la dracu'. Partea proastă era că la instrumente de coarde sau funii Diego Alatriste cânta mizerabil; așa că procedeul avea să fie lung și penibil. Dacă era să aleagă, prefera să-și sfârșească zilele de glonț sau de fier, oricum mai onorabil pentru un soldat care, în mod normal, dă

colțul strigând Trăiască Spania și alte chestii de-astea, poposind printre îngerașii din cer sau unde o fi încartiruit. Numai că n-avea de ales. I-o spusese încet un Martín Saldaña foarte preocupat, când venise să-l trezească la vechea temniță municipală ca să-l conducă devreme la palat:

— Pe legea mea că de data asta ți s-a înfundat, Diego.

— Am trecut eu prin chestii și mai rele.

— Nu. Mai rele ca asta nu-s cu putință. De cine vrea să te vadă nu scapă nimeni cu lovituri de spadă.

Oricum, Alatriste nici nu avea cu ce să le dea. Până și cuțitul de parlagiu i-l luaseră din carâmbul cizmei când l-au arestat după încăierarea din *corral*-ul de comedii; unde, cel puțin, intervenția englezilor făcuse să nu fie omorât pe loc.

— *Achum siuntem chit,* spusese Carol al Angliei când garda năvăli ca să-i despartă pe adversari sau ca să-l protejeze pe el, nu se știe prea bine.

Și, după ce băgă spada în teacă, se întoarse cu spatele, odată cu Buckingham, dezinteresându-se suveran de mersul evenimentelor, în aplauzele unui public entuziasmat de spectacol. Pe don Francisco de Quevedo îl lăsară să plece din ordinul personal al regelui, căruia pesemne îi plăcuse ultimul lui sonet. Din cei cinci spadasini, doi scăpară în vălmășagul intervenției, pe unul îl purtară pe sus, fiind rănit destul de grav, iar doi fură arestați odată cu Alatriste și aruncați într-o celulă de lângă a lui. Plecând cu Saldaña dimineața, căpitanul trecuse prin fața acelei celule. Goală.

Contele de Olivares continua să se concentreze asupra scrisorilor și informațiilor, pe când căpitanul privea fereastra cu o nădejde sumbră. Treaba aia l-ar scuti de călău și ar scurta mult formalitățile anchetei, deși o cădere liberă de la treizeci de picioare în plin *patio* nu era suficientă: se expunea să rămână în viață și să fie aburcat în furci cu fluierele picioarelor rupte, ceea ce n-ar fi fost nicidecum un spectacol plăcut. Plus că mai era o problemă: dacă totuși e Cineva acolo sus, atunci chestia cu fereastra avea să i se impute preț de-o veșnicie pe cât de nesigură, pe atât de neliniștitoare. Așa că, dacă tot trebuia să iasă cu picioarele înainte, atunci măcar altul să-i administreze cuminecătura și să-l expedieze într-o lume mai bună. La urma urmei, se consolă singur, chiar dacă suferi al naibii până să crapi, de moarte tot nu scapi. Și cine moare află odihnă.

Pe când depăna în minte aceste vesele gânduri, văzu deodată că atotputernicul favorit lasă la o parte hârțoagele și îl privește fix. Ochii aceia negri și vii păreau a-l studia atent și a-l scormoni adânc. Alatriste, ale cărui veșminte și încălțări purtau urmele nopții petrecute în carceră, regretă că nu arăta mai bine. Un obraz proaspăt bărbierit l-ar fi făcut să se simtă mai în largul său. După cum nu i-ar fi stricat nicio oblojeală mai curată peste tăietura de pe frunte. Sau ceva apă, ca să-și spele crusta de sânge de pe față.

— Dumneata m-ai mai văzut vreodată, înainte?

Întrebarea lui Olivares îl surprinse cu totul nepregătit pe căpitan. Un al șaselea simț, semănând cu fâșâitul metalic al unui tăiș de spadă petrecut peste o piatră de ascuțit, îi sugeră cea mai mare prudență.

— Nu. Niciodată.

— Niciodată?

— Întocmai, Excelență.

— Nici măcar pe stradă, la vreo ceremonie?

— Păi… căpitanul își mângâie cu două degete mustața, dând impresia că se străduiește să-și amintească, poate că da, pe stradă… Adică pe Strada Mare, sau prin preajma Ieronimilor, știu eu, prin locurile acelea… Dădu din cap afirmativ, cu o presupusă și deliberată franchețe. Asta se prea poate.

Olivares îi susținea privirea, impasibil.

— Atât?

— Atât.

Timp de o câtime de secundă, căpitanului i se păru că deslușește o mijire de zâmbet în barba feroce a favoritului. Dar de asta n-a fost sigur niciodată. Olivares luase un teanc de hârtii din cele multe de pe masă și îl răsfoia distrat.

— Ai slujit în Flandra și la Neapole, din câte văd. Și împotriva turcilor, în Levant și Berberia… O lungă viață de soldat.

— De la treisprezece ani, Excelență.

— Titlul acesta de căpitan e o poreclă, presupun.

— Cam așa ceva. Niciodată n-am depășit gradul de sergent, și chiar și-acela mi-a fost retras în urma unei încăierări.

— Da, scrie aici. Ministrul continua să răsfoiască teancul. Te-ai bătut cu un sublocotenent și l-ai străpuns cu spada… Mă mir că n-ai fost spânzurat pentru asta.

— Erau cât pe ce s-o facă, Excelență. Dar în ziua aceea s-au răsculat trupele noastre de la Maastricht: nu-și primiseră solda de cinci luni. Eu nu m-am răzvrătit și am avut norocul să-l pot apăra de soldați pe generalul nostru, don Miguel de Orduña.

— Nu-ți plac răscoalele?

— Nu-mi place să fie asasinați ofițerii.

Favoritul ridică dintr-o sprânceană, cu un aer neplăcut.

— Nici măcar cei care vor să te spânzure?

— Una-i una, alta-i alta.

— Apărându-ți generalul cu spada în mână, ai dat gata vreo doi-trei, scrie aici.

— Erau nemți, Excelență. Și-n plus, domnul general îmi zicea: „Pe toți dracii, Alatriste, dacă tot e să mor de mâna răsculaților, măcar să fie spanioli de-ai noștri”. I-am dat dreptate, am luat spada și astfel m-am ales cu grațierea.

Olivares asculta atent. Din când în când își arunca privirea peste hârtii, apoi și-o muta la Alatriste cu un interes meditativ.

— Văd, văd, zise. Mai e aici și o scrisoare de recomandare de la bătrânul conte de Guadalmedina și un beneficiu din partea lui don Ambrosio de Spínola în persoană, semnat de mâna sa și cerând pentru dumneata opt scuzi în semn de prețuire pentru bună purtare înaintea dușmanului... Ți s-au dat?

— Nu, Excelență. Pentru că una e intenția generalilor, și alta cea a secretarilor, a administratorilor și a hârțogarilor de tot felul... Când le-am cerut, mi-au redus suma la patru scuzi, dar nici pe aceia nu i-am văzut vreodată.

Ministrul făcu un gest lent din cap, de parcă și lui i se reținea uneori beneficiile sau salariile. Ori poate doar aproba în sinea-i reținerea secretarilor, administratorilor și grefierilor în a cheltui banul public. Alatriste văzu că își consulta mai departe hârțoagele cu minuțiozitatea unui funcționar.

— Lăsat la vatră după bătălia de la Fleurus pe motiv de rană gravă și onorabilă... continuă Olivares. Acum se uita la oblojeala de pe fruntea căpitanului. Ai o anumită tendință de a fi rănit, din câte văd.

— Și de a răni, Excelență.

Diego Alatriste se sumeți puțin, răsucindu-și mustața. Era limpede că nu-i plăcea să-i fie luate în râs rănile, de nimeni, nici măcar de cel care putea să-l trimită la execuție chiar în clipa

aceea. Olivares studie cu curiozitate scăpărarea de insolență ce-i apăruse în ochi, apoi se întoarse la teancul de dinaintea lui.

— Așa s-ar părea, conchise. Deși referințele la aventurile dumitale departe de steaguri sunt mai puțin exemplare decât cele din viața militară… Văd aici o încăierare la Neapole, care s-a lăsat cu moarte de om… Ah, ia te uită! O nesupunere în timpul reprimării rebelilor mauri din Valencia. Favoritul se încruntă. Oare te-a nemulțumit decretul de expulzare semnat de Maiestatea Sa?

Căpitanul zăbovi cu răspunsul.

— Eram soldat, zise până la urmă. Nu casap.

— Te credeam un slujitor mai devotat regelui tău.

— Asta și sunt. Ba l-am slujit mai bine decât pe Dumnezeu, fiindcă Lui I-am încălcat zece porunci, pe când regelui meu niciuna.

Ministrul înălță iar dintr-o sprânceană.

— Am crezut întotdeauna că incursiunea asupra Valenciei a fost o campanie glorioasă…

— Înseamnă că ați fost prost informat, Excelență. Nu există glorie în a prăda case, a viola femei și a căsăpi țărani fără apărare.

Olivares îl asculta cu o expresie de nepătruns.

— Potrivnici cu toții adevăratei religii, preciză el. Și foarte nedoritori să abjure, lepădându-se de Mahomed.

Căpitanul ridică din umeri cu simplitate.

— Poate, replică. Dar acesta nu era războiul meu.

— Așa? Ministrul își arcui acum ambele sprâncene simulând surpriza. Dar a asasina la comandă este?

— Eu nu omor copii, nici bătrâni, Excelență.

— Mda. De aceea ți-ai părăsit corpul de armată *tercio* și te-ai înrolat pe galerele noastre de la Neapole?

— Da. Dacă tot trebuia să spintec păgâni, am preferat s-o fac cu turci maturi și războinici, care se puteau apăra.

Favoritul îl privi lung un moment, fără o vorbă. Apoi reveni la hârtiile de pe masă. Părea să mediteze la ultimele cuvinte ale lui Alatriste.

— Cu toate acestea, văd că oameni de seamă se pun chezași pentru dumneata, zise în sfârșit. Tânărul Guadalmedina, de exemplu. Sau don Francisco de Quevedo, care atât de ciudat a conjugat ieri diateza activă; deși Quevedo în egală măsură le

este de folos și le dăunează amicilor lui, în funcție de succesele și dizgrațiile sale... Favoritul făcu o pauză lungă și semnificativă. De asemenea, pare-se că și nou-numitul duce de Buckingham crede că îți este dator cu ceva... Marcă o altă pauză, mai lungă decât cea dinainte. Ca și prințul de Wales.

— Nu știu. Alatriste dădu din nou din umeri, cu chipul impasibil. Dar acești gentilomi au făcut ieri mai mult decât destul pentru a-și plăti orice datorie, reală ori imaginară.

Olivares negă lent din cap.

— Să nu crezi asta. Tonul lui era un oftat de agasare. Chiar azi de dimineață Carol al Angliei a socotit de cuviință să se intereseze iar de dumneata și de soarta dumitale. Până și regele, stăpânul nostru, care nu-și revine din uimire, dorește să fie ținut la curent... Împinse teancul la o parte, cu bruschețe. Toate astea creează o situație supărătoare. Foarte delicată.

Acum, ministrul îl măsura pe Alatriste de sus în jos, întrebându-se parcă ce să facă cu el.

— Păcat, urmă, că cei cinci spadasini de ieri nu și-au făcut mai bine datoria. Cel care i-a plătit știa ce știa... Într-un anumit fel, asta ar fi rezolvat chestiunea.

— Îmi pare rău că nu vă pot împărtăși regretul, Excelență.

— Îmi dau seama... Privirea ministrului se schimbase: acum era mai dură, mai insondabilă. E adevărat ce se spune, că acum câteva zile i-ai salvat viața unui anume călător englez pe care un camarad de-al dumitale era gata să-l omoare?

Alarmă. Fuga la arme în răpăit de tobe și stridențe de trâmbiță, gândi Alatriste. Întorsătura aceea a discuției cuprindea în ea mai multă primejdie decât o incursiune nocturnă de-a olandezilor când *el tercio* dormea dus cu capul pe fasciile pregătite pentru asaltul de a doua zi. O conversație ca asta îl duce pe om drept cu grumazul în colanul funiei de cânepă. Și în momentul acela el nu dădea un ban pe gâtul lui.

— Să mă ierte Excelența Voastră, dar nu-mi aduc aminte de așa ceva.

— N-ar fi rău să încerci să-ți amintești.

Mai fusese el de multe ori amenințat în viață; și-n plus, era convins că oricum nu va ieși teafăr din întrevederea aceea. Așa că, nemaiavând nimic de pierdut, căpitanul rămase impasibil. Dar asta nu-l împiedică să-și aleagă cu grijă cuvintele:

— Nu știu să fi salvat viața cuiva, zise după ce se gândi puțin. Dar țin minte că atunci când mi s-a încredințat un anumit serviciu, cel mai important dintre angajatorii mei a spus că nu dorea să moară nimeni cu ocazia aceea.

— Ia te uită. Așa a zis?

— Întocmai, cuvânt cu cuvânt.

Pupilele pătrunzătoare ale favoritului îl țintiră pe căpitan ca două guri de archebuză.

— Și cine era personajul acela important? întrebă cu o periculoasă blândețe.

Alatriste nici nu clipi.

— Nu știu, Excelență. Purta mască.

Acum Olivares îl privea plin de interes.

— Dacă acelea erau ordinele, cum de a îndrăznit camaradul dumitale să le încalce?

— N-am habar de ce camarad vorbește Excelența Voastră. Oricum, fapt e că alți cavaleri care îl însoțeau pe cel principal au dat după aceea cu totul alte instrucțiuni.

— Alții?... Ministrul părea extrem de interesat de pluralul acela. Pe rănile Domnului Iisus, mi-ar plăcea să le știu numele. Sau descrierea.

— Mă tem că nu e cu putință. Cred că Excelența Voastră a observat că am o memorie mizerabilă. Iar măștile...

Îl văzu pe Olivares izbind surd în masă, încercând să-și ascundă nerăbdarea. Însă privirea pe care i-o aruncă lui Alatriste era mai degrabă una de prețuire decât de amenințare. Părea să cumpănească ceva în sinea lui.

— Încep să mă cam satur de proasta dumitale memorie. Și te previn că am călăi în stare să i-o învioreze și celui mai căpos.

— Rog pe Excelența Voastră să mă privească bine în față.

Olivares, care nu-l scăpase din ochi pe căpitan, se încruntă brusc, iritat și surprins totodată. Expresia îi deveni și mai serioasă, iar Alatriste crezu că va chema chiar atunci gărzile ca să-l ia de acolo și să-l spânzure pe loc. Însă favoritul rămase nemișcat și tăcut, privindu-l pe căpitan drept în față așa cum îi ceruse. În sfârșit, ceva ce văzu în bărbia-i fermă sau în ochii-i albaștri-verzui și reci, care nu clipiră cât dură examinarea, păru a-l convinge.

— Poate că ai dreptate, încuviință favoritul. Aș putea să jur că faci parte dintre uituci. Sau dintre muți.

Rămase puțin gânditor, uitându-se la hârtiile de pe masă.

— Am de rezolvat câteva treburi urgente, zise. Sper că nu-ți vine prea greu să mai aștepți aici încă puțin.

Se ridică atunci și, apropiindu-se de cordonul unui clopoțel care atârna de tavan lângă perete, trase de el o singură dată. Apoi se așeză la loc fără a-i mai acorda căpitanului nicio atenție.

Aerul familiar al individului care intră în încăpere se accentuă când Alatriste îi auzi vocea. Pe toți dracii. Chestia asta, decise el, începea să semene a reuniune între vechi cunoscuți, și nu mai lipseau acolo decât părintele Emilio Bocanegra și spadasinul italian ca să completeze echipa. Nou-venitul avea capul rotund, pe care se zbârleau neajutorate câteva meșe de păr între castaniu și gri. Tot părul lui era de altfel neîngrijit și rar: favoriții până la mijlocul feței, bărbuța foarte îngustă și tăiată scurt de la buza de jos până la bărbie, iar mustățile firave, dar crețe peste bucile obrajilor pline de vinișoare roșii, la fel ca nasul gros. Era îmbrăcat în negru, și crucea de Calatrava nu izbutea să atenueze vulgaritatea ce se degaja din toată înfățișarea aceea a lui cu jaboul nu prea curat și prost apretat și cu mâinile alea pătate de cerneală care îl făceau să pară un conțopist parvenit, cu un inel gros de aur pe degetul mic al mâinii stângi. Dar ochii lui erau categoric inteligenți și foarte vii; iar sprânceana stângă, arcuită mai sus decât cealaltă cu un aer perspicace, critic, împrumuta un aer viclean, de primejdioasă rea voință, expresiei – întâi surprinse, apoi disprețuitoare și reci – care i se așternu pe față când îl descoperi pe Diego Alatriste.

Era Luis de Alquézar, secretar privat al regelui don Filip al IV-lea. Și de data asta venea fără mască.

•

— În concluzie, zise Olivares. Avem de-a face cu două conspirații. Una urmărind să le dea o lecție anumitor călători englezi și să le ia niște documente secrete. Și alta tinzând pur și simplu să-i asasineze. Despre prima îmi ajunsese ceva la urechi, din câte îmi aduc aminte... Însă a doua este aproape o noutate pentru mine. Poate că domnia ta, don Luis, ca secretar al Maiestății Sale și bun cunoscător al birocrației și dedesubturilor curții, ești mai la curent.

Favoritul vorbise foarte rar, lungind frazele, cu mari pauze între ele, neslăbindu-l din ochi pe nou-venit. Acesta stătea în picioare, ascultând, și din când în când furișa câte o iute privire

spre Diego Alatriste. Căpitanul se ținea deoparte, întrebându-se cum naiba se va termina toată tărășenia. Vorba ceea: adunare de ciobani, oaie moartă. Sau pe punctul de-a fi belită.

Olivares nu mai vorbea, ci aștepta răspunsul. Luis de Alquézar își drese glasul.

— Mă tem că nu voi fi de mare folos Înălțimii Voastre, zise, și în tonul lui extrem de prudent se ghicea descumpănirea provocată de prezența lui Alatriste. Ceva am auzit și eu despre prima conspirație... Cât despre a doua... Se uită la căpitan și sprânceana stângă i se arcui sinistru, ca un iatagan ridicat. Nu știu ce v-a putut, hm, povesti omul acesta.

Atotputernicul ministru bătu nerăbdător darabana cu degetele pe masă.

— Omul acesta n-a povestit nimic. Așteaptă aici pentru cu totul altă chestiune.

Luis de Alquézar îl privi lung pe ministru, încercând să digere cele auzite. După care se uită la Alatriste și din nou la Olivares.

— Dar... începu să spună.

— Niciun dar.

Alquézar își mai drese glasul o dată.

— Întrucât Înălțimea Voastră se referă la un subiect atât de delicat în prezența unui terț, am crezut că...

— Ai crezut prost.

— Mă scuzați. Secretarul privi hârtiile de pe masă cu o expresie neliniștită, parcă pândind ceva alarmant în ele. Pălise brusc. Dar nu știu dacă în fața unui străin trebuie să...

Favoritul ridică o mână autoritară. Alatriste, care îi observa, ar fi jurat că Olivares părea să se delecteze de situație.

— Trebuie.

Pentru a patra oară Alquézar își înghiți saliva, dregându-și glasul. De data asta o făcu zgomotos.

— Sunt întotdeauna la dispoziția Înălțimii Voastre. Pielea îi trecea de la extrema paloare la roșeață subită, de parcă îl lua când cu frig, când cu cald. Ceea ce îmi pot imagina despre această a doua conspirație...

— Încearcă să-ți imaginezi cu toate detaliile, te rog.

— Desigur, Excelență... Ochii lui Alquézar continuau să scruteze inutil hârtiile ministrului; fără îndoială că instinctul lui de funcționar îl făcea să caute în ele explicația a ceea ce se întâmpla. Vă spuneam că tot ce-mi pot imagina sau presupune

este că anumite interese s-au încrucișat pe drum. Biserica, de pildă…

— Biserica e foarte mare. Te referi la cineva anume?

— Mă rog, sunt prelați care au și putere lumească, nu numai ecleziastică. Ei nu văd cu ochi buni ca un eretic…

— Înțeleg, îl întrerupse ministrul. Te referi la bărbați sfinți ca *fray* Emilio Bocanegra, de exemplu.

Alatriste văzu că secretarul regelui își stăpânea o tresărire.

— Eu n-am zis nimic de Sfinția Sa, spuse Alquézar, redobândindu-și sângele rece. Dar din moment ce înălțimea Voastră binevoiește a-l menționa, aș zice că da. Vreau să spun că, pesemne, într-adevăr, *fray* Emilio se numără printre cei care nu văd cu ochi buni o alianță cu Anglia.

— Mă surprinde că nu ai venit să te consulți cu mine, dacă aveai asemenea bănuieli.

Secretarul suspină, riscând un discret zâmbet împăciuitor. Pe măsură ce discuția continua și el aflase la ce să se aștepte, părea tot mai șiret și mai sigur pe sine.

— Înălțimea Voastră știe cum merg lucrurile la curte. E greu să supraviețuiești între ahei și troieni. Unii trag la dreapta, alții la stânga. Sunt tot felul de influențe. De presiuni… Pe de altă parte, se știe că nici Înălțimea Voastră nu sunteți partizanul unei alianțe cu Anglia… Până la urmă era vorba de a vă servi cât mai bine.

— Atunci află, Alquézar, că pentru asemenea servicii am pus să fie spânzurați destui… Privirea lui Olivares îl sfredeli pe secretarul regal ca un foc de muschetă. Deși îmi închipui că nici aurul lui Richelieu, al Savoiei și al Veneției nu a fost străin de afacerea aceasta.

Zâmbetul complice și servil care mijea sub mustața secretarului regelui se șterse ca prin farmec.

— Nu știu la ce se referă Înălțimea Voastră.

— Nu știi? Ce ciudat! Spionii mei mi-au confirmat predarea unei sume importante către un personaj al curții, dar nu au identificat destinatarul… Toate astea îmi limpezesc puțin ideile.

Alquézar își puse o mână exact peste crucea de Calatrava brodată pe piept.

— Nădăjduiesc că Excelența Voastră nu se gândește că eu…

— Domnia ta? Nu știu ce amestec ai putea avea în afacerea asta. Olivares făcu un gest de neplăcere din mână, ca pentru a

goni o idee nefastă, ceea ce readuse pe buzele lui Alquézar umbra unui surâs ușurat. La urma urmei, toată lumea știe că *eu* te-am numit secretar privat al Maiestății Sale. Te bucuri de încrederea mea. Și deși în ultimul timp ai căpătat o oarecare putere, parcă nu-mi vine a crede că ai îndrăzni să complotezi în spatele meu. Așa-i?

Zâmbetul de ușurare nu mai era atât de sigur pe buzele secretarului.

— Bineînțeles, Excelență, zise încet.

— Cu atât mai puțin, continuă Olivares, în chestiuni în care intervin puteri străine. *Fray* Emilio Bocanegra își poate permite anumite lucruri, ca om al Bisericii cu o mare influență la curte. Dar pe alții i-ar putea costa capul.

Zicând acestea, îi adresă lui Alquézar o privire semnificativă și teribilă.

— Înălțimea Voastră știe, bâigui secretarul regelui, schimbându-se iar la față, că îi sunt cu desăvârșire credincios.

Favoritul îl privi cu o ironie nesfârșită.

— Cu desăvârșire?

— Întocmai, Înălțimea Voastră. Credincios și folositor.

— Atunci află, don Luis, că am umplut cimitirele de colaboratori cu desăvârșire credincioși și folositori.

Și, spunând fanfaronada aceea care însă în gura lui suna funest și amenințător, contele de Olivares luă pana cu un aer distrat, ținând-o între degete de parcă se pregătea să semneze cu ea o sentință. Alatriste văzu că Alquézar urmărea mișcarea penei cu ochi neliniștiți.

— Și pentru că tot veni vorba de cimitire, zise deodată ministrul, ți-l prezint pe Diego Alatriste, mai cunoscut sub numele de căpitanul Alatriste... Ai mai făcut cunoștință cu el vreodată?

— Nu. Vreau să spun că, hm. Că nu-l cunosc.

— Vezi, de asta îmi place să fiu înconjurat la palat numai de oameni chibzuiți: fiindcă nimeni nu cunoaște pe nimeni.

Olivares părea din nou pe punctul de a zâmbi, dar n-o făcu. După încă un moment arătă cu pana spre căpitan.

— Don Diego Alatriste, spuse, este un om dintr-o bucată, cu excelente state de serviciu militar; deși o rană recentă și nenorocul îl țin într-o situație dificilă. Pare viteaz și demn de încredere... Solid, ar fi termenul cel mai potrivit. Nu găsești pe

toate drumurile bărbați ca el; și sunt sigur că, cu puțin noroc, ar putea s-o ducă mai bine. Ar fi păcat să ne vedem lipsiți pentru totdeauna de eventualele lui servicii... Se uită pătrunzător la secretarul regelui. Nu crezi că am dreptate, Alquézar?

— Negreșit, se grăbi să confirme celălalt. Însă cu genul de viață pe care bănuiesc că îl are, acest domn Alatriste se expune la tot felul de întâlniri neplăcute... Un accident sau ceva asemănător. Și nimeni n-ar putea fi tras la răspundere pentru asta.

Zicând acestea, Alquézar îi aruncă o privire dușmănoasă căpitanului.

— Îmi dau seama, zise favoritul, care părea încântat de discuția aceea. Dar ar fi bine ca, în ce ne privește, să nu facem nimic care să grăbească un deznodământ atât de sumbru. Nu ești de părerea mea, domnule secretar regal?

— Cum de nu, Excelență!

Glasul lui Alquézar tremura de necaz.

— Ar fi foarte neplăcut pentru mine.

— Vă înțeleg.

— Extrem de neplăcut. Aproape un afront personal.

Descompus la față, Alquézar dădea impresia că înghițea fiere cu toptanul. Strâmbătura îngrozitoare care îi crispa gura pretindea a fi un zâmbet.

— De bună seamă, îngăimă.

Ridicând un deget, ca și când își adusese aminte brusc de ceva, ministrul scotoci printre hârtiile de pe masă, apucă un document și i-l întinse secretarului regal.

— Poate că ne-am simți cu toții mai liniștiți dacă însuți domnia ta ai da curs acestui beneficiu care poartă semnătura lui don Ambrosio de Spínola în persoană, recomandând să i se dea patru scuzi lui don Diego Alatriste pentru serviciile din Flandra. Asta i-ar putea permite, câtva timp, să nu-și mai câștige existența cu lovituri de spadă și de pumnal... E limpede?

Alquézar ținea documentul cu vârful degetelor, de parcă era otrăvit. Se uită la căpitan cu ochi injectați, părând gata să fie lovit de dambla. Mânia și pica îl făceau să scrâșnească din dinți.

— Limpede ca apa, Excelență.

— Atunci te poți întoarce la treburile domniei tale.

Și, fără a-și mai ridica privirea din hârțoage, omul cel mai puternic din Europa îl expedie pe secretarul regelui cu un gest plictisit al mâinii.

Când rămaseră singuri, Olivares înălță capul ca să-l privească lung pe căpitan.

— N-am de gând să-ți dau explicații, fiindcă n-am de ce să ți le dau, spuse în sfârșit, indispus.

— N-am cerut explicații Excelenței Voastre.

— Dacă ai fi făcut-o, acum erai mort. Sau pe punctul de a fi.

Urmă o tăcere. Favoritul se ridicase în picioare, mergând spre fereastra prin care se vedeau nori amenințând a ploaie. Se uita la mișcările gărzilor din *patio,* cu mâinile la spate. Pe fundalul luminii, silueta lui părea și mai masivă, și mai întunecată.

— Oricum, zise fără să se întoarcă, ai putea să-l mulțumești lui Dumnezeu că ai scăpat cu viață.

— E adevărat că nu-mi vine a crede, răspunse Alatriste. Mai ales după ce am auzit ce-am auzit.

— Presupunând că într-adevăr ai auzit ceva.

— Presupunând, desigur.

Din aceeași poziție, cu spatele la căpitan, Olivares ridică din umerii-i puternici.

— Ești viu fiindcă nu meriți să mori, asta-i tot. Cel puțin nu pentru afacerea aceasta. Și pentru că sunt unii care se interesează de dumneata.

— Vă mulțumesc, Excelență.

— N-ai de ce s-o faci. Îndepărtându-se de fereastră, favoritul făcu câțiva pași prin încăpere, și pașii îi răsunară pe parchet. Ar mai fi un al treilea motiv: există oameni pentru care faptul de a te lăsa în viață constituie cel mai mare afront pe care li-l pot eu aduce în momentul acesta. Mai făcu câțiva pași dând din cap satisfăcut. Oameni care îmi sunt de folos fiind corupți și ambițioși; însă tocmai această corupție și ambiție îi fac uneori să cadă în ispita de a acționa pe socoteala lor sau a altora… Ce vrei? Cu oameni dintr-o bucată se pot câștiga bătălii, dar nu guverna regate. Cel puțin nu acesta.

Rămase cu ochii pe portretul marelui Filip al II-lea de deasupra șemineului și, după o pauză foarte lungă, oftă adânc și sincer. Abia atunci păru a-și aduce aminte de căpitan și se întoarse către el.

— Cât despre favoarea pe care poate ți-am făcut-o, continuă el, nu te grăbi să te bucuri: pe ușa aceea a ieșit cineva care nu ți-o va ierta niciodată. Alquézar este unul dintre acei rari aragonezi vicleni și complicați, din școala înaintașului său, Antonio Pérez, secretarul marelui Filip... Singura lui slăbiciune cunoscută este o nepoată de-a lui, copilă încă, domnișoară de onoare la palat. Păzește-te de el ca de ciumă. Și nu uita că dacă un timp ordinele mele îl pot ține la distanță, în schimb n-am nicio putere asupra lui *fray* Emilio Bocanegra. În locul căpitanului Alatriste, eu m-aș vindeca repede de rana aceea și m-aș întoarce în Flandra cât mai degrabă. Fostul dumitale șef suprem, generalul don Ambrosio de Spínola, este dispus să câștige alte bătălii pentru noi: ar fi un lucru foarte bine văzut să te lași omorât acolo, nu aici.

Deodată favoritul păru ostenit. Se uită la masa plină de hârtii ca și cum era legat de ea printr-o lungă și obositoare condamnare. Se îndreptă încet spre scaun și se așeză, dar înainte de a-l expedia pe căpitan deschise un sertar secret și scoase o cutiuță de abanos.

— O ultimă chestiune, zise. Există un călător englez la Madrid care, dintr-un motiv de neînțeles, se crede îndatorat dumitale... Viața lui și a dumitale, de bună seamă, nu prea au cum să se mai întretaie vreodată. De aceea m-a însărcinat să-ți predau asta. Înăuntru este un inel cu pecetea sa și o scrisoare pe care, evident, am citit-o: un fel de salvconduct care îl obligă pe orice supus al Maiestății Sale britanice să-l ajute pe căpitanul Alatriste, dacă acesta i-o cere. Semnează Carol, principe de Wales.

Alatriste deschise cutia de lemn negru, împodobită cu incrustații de fildeș pe capac. Inelul era de aur și purta gravate pe el cele trei pene ale moștenitorului Angliei. Scrisoarea era un răvaș împăturit în patru, cu aceeași pecete ca inelul, scrisă în limba engleză. Când ridică ochii, văzu că favoritul îl privea și că între barba-i feroce și mustață i se desena un zâmbet melancolic.

— Ce n-aș da eu, zise Olivares, să dispun de un răvaș ca acesta.

• Epilog •

Cerul amenința a ploaie deasupra Alcázar-ului și norii grei venind dinspre apus păreau să se ferfenițească sfârtecați de fleșa ascuțită a Turnului Aurit. Așezat pe o bancă de piatră a esplanadei regale, mi-am acoperit umerii cu mantia scurtă și veche a căpitanului, care îmi ținea loc de capă, și am continuat să aștept, neslăbind din ochi porțile palatului, de care santinelele mă îndepărtaseră deja de trei ori. Stăteam acolo de foarte mult timp: de când, de dimineață, pe jumătate adormit în fața temniței municipale unde petrecuserăm noaptea – căpitanul înăuntru și eu afară –, urmărisem careta în care alguazilii locotenentului Saldaña îl duseseră la Alcázar și îl introduseseră pe o poartă laterală. Nu pusesem nimic în gură de noaptea trecută, când don Francisco de Quevedo, înainte de a se duce să se culce – își oblojise întâi o rană ușoară primită în încăierare –, trecuse pe la închisoare ca să se intereseze de căpitan; și întâlnindu-mă la ieșire, îmi cumpărase de la o bodegă mizerabilă ceva pâine și slănină. Adevărul e că asta părea să-mi fie soarta: o bună parte din viața mea alături de căpitanul Alatriste mi-o petreceam așteptându-l undeva în timpul vreunui incident nenorocit. Și mereu cu burta goală și cu inima plină de neliniște.

O burniță rece începu să umezească lespezile care acopereau esplanada regală, devenind destul de repede o ploaie măruntă ce împrumuta tonuri de gri fațadelor clădirilor din apropiere și le reflecta tot mai clar pe dalele ude de sub picioarele mele. Ca să-mi omor timpul, mă amuzam privind cum se desenau contururile acelea între pantofii mei. Cu asta mă ocupam când am auzit un cântecel, un refren care îmi era familiar: un fel de tiruri-ta-ta, și printre reflexele acelea bătând în cenușiu și ocru a apărut o pată întunecată, nemișcată. Ridicând ochii, am văzut înaintea mea, cu capă și pălărie, silueta neagră inconfundabilă a lui Gualterio Malatesta.

Prima mea reacție în fața vechiului cunoscut de la Portița Sufletelor a fost să dau bir cu fugiții; dar n-am făcut-o. Surpriza m-a amuțit și paralizat într-atât, încât n-am putut decât să

rămân stană de piatră, așa cum mă găseam, în timp ce ochii negri, scăpărători, ai italianului mă priveau fix. Apoi, când am început să reacționez, m-au asaltat două gânduri concrete și aproape contrare. Primul, s-o iau la goană. Al doilea, să duc mâna la pumnalul pe care îl purtam în spatele cingătorii, sub mantia căpitanului, și să încerc să i-l înfig dușmanului nostru în vintre. Dar ceva din atitudinea lui Malatesta m-a împiedicat să fac ori una, ori alta. Deși sinistru și amenințător ca întotdeauna, cu capa și cu pălăria lui neagră, cu chipu-i slab cu obrajii supți, plini de urme de vărsat și de cicatrice, atitudinea lui nu anunța necazuri imediate. Și în clipa aceea, ca și cum cineva îi întinsese brusc cu bidineaua pe față o dâră albă, apăru pe ea un zâmbet.

— Aștepți pe cineva?

Am rămas uitându-mă țintă la el de pe banca mea de piatră, fără să-i răspund. Picăturile de ploaie îmi lunecau pe față, iar lui îi rămâneau aninate de borurile largi de fetru ale pălăriei și în cutele capei.

— Cred că va ieși curând, zise după câteva momente, cu vocea aceea a lui stinsă și aspră, nescăpându-mă din ochi ca la început și stând tot în picioare în fața mea.

N-am răspuns nici de astă dată, iar el, după încă un moment, a privit undeva în spatele meu și apoi împrejur, rămânând cu privirea pe fațada palatului.

— Și eu îl așteptam, adăugă gânditor, cu ochii tot la porțile Alcázar-ului. Din motive diferite de ale tale, bineînțeles.

Părea oarecum absent, parcă amuzat de cine știe ce aspect al situației.

— Diferite, repetă.

Trecu o caretă, cu vizitiul învăluit într-o capă impregnată cu ceară. M-am uitat atent, încercând să-i deslușesc pasagerul. Nu era căpitanul. Lângă mine, italianul se întorsese să mă privească. Avea același zâmbet sumbru.

— Nu-ți face griji. Mi s-a spus că va ieși pe propriile-i picioare. Liber.

— De unde știe asta domnia voastră?

Întrebarea mea coincise cu un gest prudent al mâinii mele spre partea centurii acoperită cu mantia, mișcare ce nu trecu neobservată de italian. Zâmbetul i se accentuă.

— Bun, zise măsurat. Cum să-ți zic? Și eu îl așteptam, ca tine. Ca să-i transmit un mesaj. Dar tocmai mi s-a comunicat că mesajul nu mai e necesar deocamdată… Că se amână *sine die.*

L-am privit cu o neîncredere atât de vădită, încât italianul a început să râdă. Un râs scrâșnit ca lemnul rupt: pârâitor, opac.

— Eu plec acum, puștiule. Am multe de făcut. Dar vreau să-mi faci un serviciu. Un mesaj pentru căpitanul Alatriste… Se poate?

Eu continuam să-l privesc neîncrezător și n-am mai scos niciun cuvânt. El s-a mai uitat o dată în spatele meu, apoi într-o parte și în cealaltă, și mi s-a părut că îl aud oftând ușor, ca pentru sine. Stând acolo, negru și neclintit sub ploaia care se întețea, părea și el ostenit. Poate că ticăloșii obosesc și ei ca oamenii cumsecade, m-am gândit o clipă. La urma urmei, nimeni nu-și alege destinul.

— Spune-i căpitanului, zise italianul, că Gualterio Malatesta nu-și uită datoriile neplătite. Nici afacerea nerezolvată dintre el și mine. Și că viața-i lungă până se scurtează brusc… Zi-i și că ne-om mai întâlni noi cândva, negreșit, și că de data aia sper să am mai mult noroc și să-l omor. Fără nervi, fără mânie: cu calm, în spațiu și timp. E vorba de o chestiune personală. Ba chiar profesională. Și, de la profesionist la profesionist, sunt sigur că mă va înțelege perfect… O să-i transmiți mesajul? Din nou scăpărarea albă îi străbătu chipul, primejdioasă ca un fulger. Pe legea mea că ești băiat bun.

Rămase pe gânduri, privind iar un punct nedefinit al pieței plutind tot mai mult în negură. Apoi dădu să plece, dar se opri din nou.

— Ce-i drept, adăugă uitându-se în altă parte, ai fost grozav în noaptea aceea, la Portița Sufletelor. Focurile alea de pistol de la doi pași… Ce să zic? Presupun că Alatriste știe că-ți datorează viața.

Scutură picurii de apă din cutele capei și se înfășură mai bine în ea. Ochii lui, negri și duri ca pietricelele de jais se opriră în sfârșit asupra mea.

— Îmi închipui c-o să ne mai vedem, zise, plecând. Dar deodată se opri și se întoarse pe jumătate. Deși, știi ceva? Ar fi trebuit să te omor acum, cât ești încă țânc… Înainte de-a deveni bărbat și a mă curăța tu pe mine.

Apoi îmi întoarse spatele și se îndepărtă, devenind iar umbra neagră care a fost întotdeauna. Și i-am auzit râsul pierzându-se în ploaie.

Madrid, septembrie 1996

Sfârșitul primei părți din
Aventurile căpitanului Alatriste

virtual-project.eu